

សាលាកិច្ចសាធារណ ពក្តាបាសាស្ត្រ

ที่ พว ๐๐๐๑/๔๗๙๘

สำนักพระราชวัง

พระบรมมหาราชวัง กท ๑๐๒๐๐

๓๐ กวิถุภาคม ๒๕๓๖

เรื่อง พระราชทานพระบรมราชานุญาต

เรียน เลขาธิการ ก.พ. ประธานอนุกรรมการจัดทำเอกสารภาษาอังกฤษ
ประธานอนุกรรมการเฉพาะกิจเพื่อจัดทำหนังสือ “สวนจิตรลดាឡຖกษาพรณ”

ข้างถึง หนังสือที่ นร ๐๑๑๐/ พ ๙๗๙๖ ลงวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๓๖

ตามหนังสือที่ข้างถึง คณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อจัดทำหนังสือ “สวนจิตรลดາ
ມຖกษาพรณ” ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตเข้าไปบันทึกภาพพื้นที่พรณไม้ ภาพ
โครงการ และรวมข้อมูลต่างๆ ในบริගานสวนจิตรลดາ เพื่อเชิญไปลงพิมพ์ในหนังสือ
“สวนจิตรลดາມຖกษาพรณ” ดังความละเอียดแจ้งอยู่แล้ว นั่น

สำนักพระราชวังได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทแล้ว
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาต จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ทั้งนี้ ขอได้โปรดติดต่อรายละเอียดและนัดหมายกำหนดวันเวลา กับนายประเทือง
เหมทัต ผู้อำนวยการกองวัง โทร. ๒๙๑๐๑๓๙ และนายสหัส บุญญาวิวัฒน์ ผู้อำนวยการ
กองบำรุงรักษาราชอาณาจักรไทย โทร. ๒๙๙๙๓๕๕๕ โดยตรงต่อไป.

ขอแสดงความนับถือ

(นายแก้วขวัญ วัชโธทัย)

เลขาธิการพระราชวัง

สำนักงานเลขานุการกรม

โทร. ๒๙๙๙๓๓๔๗๓

โทรสาร ๒๙๖๖๔๙๔๙

ที่ วล ๐๐๐๗/๒๙๑๙

สำนักราชเลขาธิการ

สวนจิตรลดา กทม. ๑๐๓๐๓

๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอพระราชทานภาพและบทความส่วนส่วนพระองค์

เรียน ประธานอนุกรรมการเฉพาะกิจเพื่อจัดทำหนังสือ “สวนจิตรลดาพฤกษาพรรณ”

อ้างถึง หนังสือที่ นร ๐๑๑๐/พ ๑๗๙๐๕ ลงวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๗

ตามที่มีหนังสือขอให้นำความกราบบังคมทูล สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เรื่อง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระบรมราชานุญาต ให้คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจจัดทำหนังสือ “สวนจิตรลดาพฤกษาพรรณ” เป็นหนังสือที่รวบรวมข้อมูลทางวิชาการและภาพถ่ายของพืชพันธุ์ไม้ในสวนจิตรลดา ในกรณี คณะกรรมการเฉพาะกิจฯ ทราบว่า สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงทำสวนครัวและสวนสมุนไพรส่วนพระองค์บริเวณด้านฟ้าอาคารชั้ยพัฒนา จึงขอพระราชทานบทความและภาพถ่ายของสวนส่วนพระองค์ดังกล่าวลงพิมพ์ในหนังสือ “สวนจิตรลดาพฤกษาพรรณ” ความแจ้งอยู่แล้ว นั้น

ได้นำความกราบบังคมทูลทราบผ่านทางฝ่ายของพระบาทแล้ว พระราชทานพระราชานุญาตให้ถ่ายทำสวนครัวและสวนสมุนไพรส่วนพระองค์บนด้าฟ้าอาคารชั้ยพัฒนาได้ เมื่อ พร้อมที่จะถ่ายทำเมื่อไรขอให้แจ้งล่วงหน้าให้ทราบก่อน ทั้งนี้ ก่อนที่จะพิมพ์ขอให้นำต้นฉบับทูลเกล้าฯ ถวายทดสอบเครื่องก่อน อนึ่ง มีพระราชกระแสขอให้สำรวจเชื่อทางพฤกษาศาสตร์เป็นทางสาがらด้วย

ขอแสดงความนับถือ

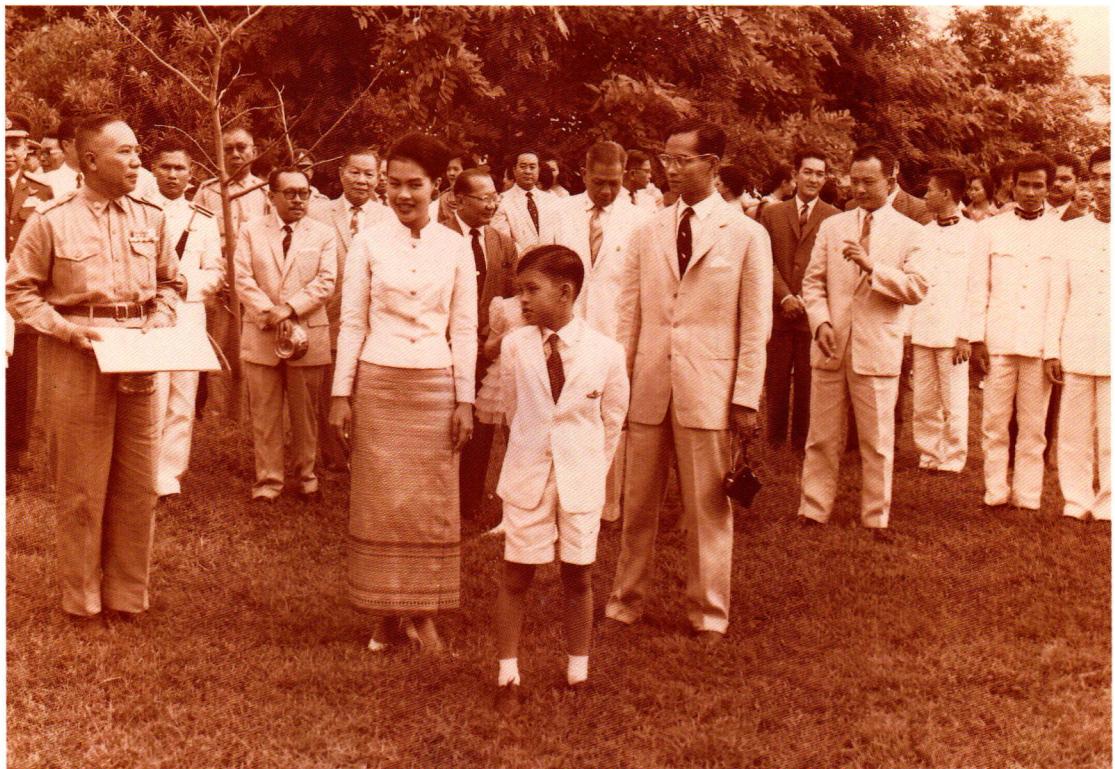
(ท่านผู้หญิงมนัสนิตย์ วนิภกุล)

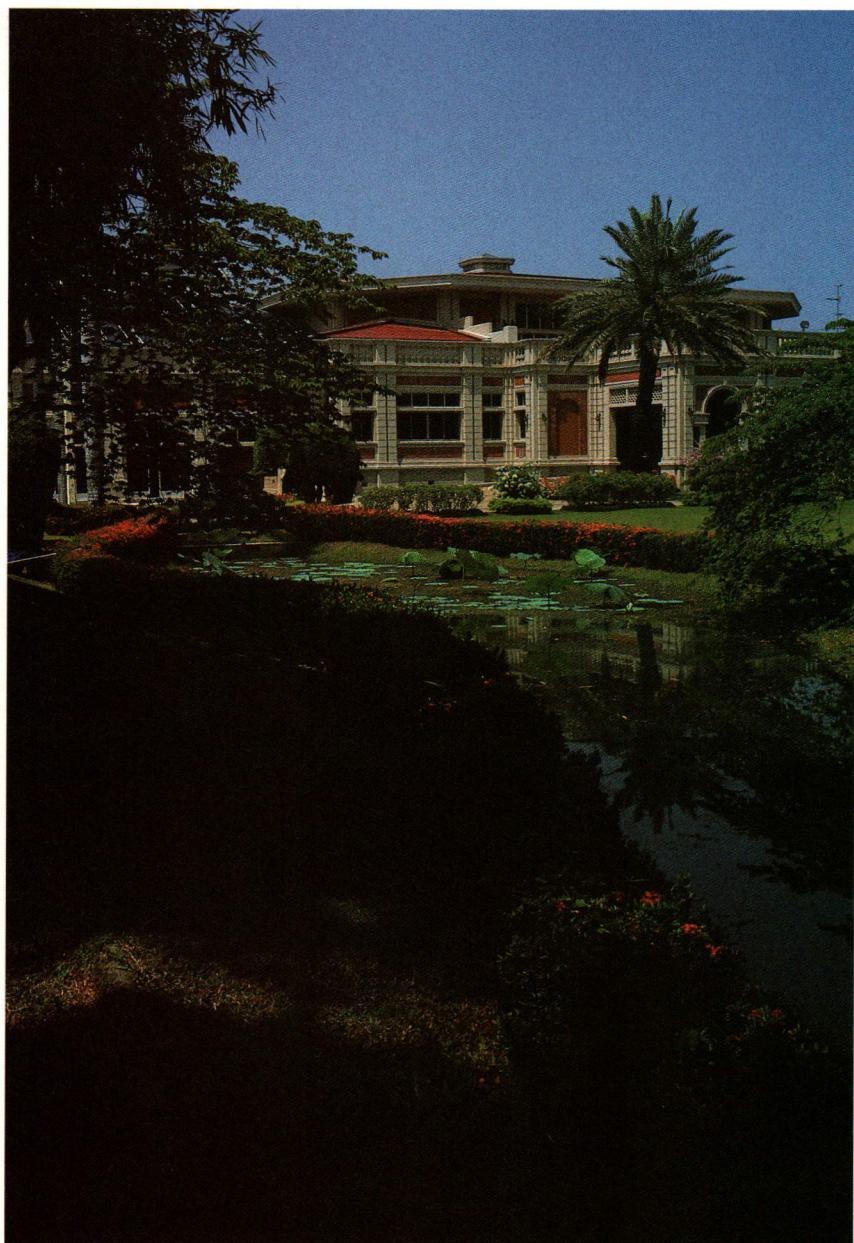
ราชเลขาธิการในพระองค์สมเด็จพระบรมราชินีนาถ ฝ่ายบริหารงานทั่วไป

กองงานในพระองค์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
โทร. ๒๙๐-๑๖๔๐-๑ โทรสาร ๒๙๐-๑๖๓๗

เมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๐๔ ซึ่งเป็นวันคล้ายวันประสูติของสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าวชิราลงกรณ์ พระบатьสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าวชิราลงกรณ์ ทรงปลูกต้นยางนาในแปลงโครงการป่าสาธิตในสวนจิตวิจารณ์

“สุวนิตรลดาเขต	พระนิเวศน์ ณ รานี
เนาองค์พระทรงครี	นครเครื่องมิชนทร์
เขตวังมหาโพธาร์	ทศนาคมจันต์
แลท่องสนาમติน	ฤกษ์จันทร์เบียงปะเดียง
เป็นที่ ๐ ทดลอง	กิจผ่องกิรายเรียง
นาไร์พิร์มองเมียง	จะเจอะพีชและยุ้งฉาง
โคนมกีມืออยู่	พิศดู ณ ตามทาง
บ่อปลาักษ์ไว้วัง	กีเพาะพันธุ์จฉา
มากยิ่งละสิ่งหลาก	ลະกົງຍາກຈະพรรณนา
ตัวอย่างกົງກາມ	ฤกษ์เห็นຈະເພີ່ງພວ
โรงช้างอร่ามบุษ-	ຍະສຸດຈະເຢີນຍອ
พືເລີ່ຍງແລະຄວາມູ່ທອ	ກົງຈະເລີ່ຍງພනອູ”

ความตอน “ชุมเมือง” ใน “คำฉบับดุษฎีสังเวยและการพย์ขับไม้กล่อม
พระศรีนราวรัฐราชกิริณี” พระราชนิพนธ์ใน สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี ในการพระราชพิธีขึ้นพระวังสมโภชช้างสำคัญที่จังหวัด
นราธิวาส พุทธศักราช ๒๕๒๐

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุਮารี

สารบัญ

คำนำ

๑๒

ความเป็นมาของ
พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
และสวนจิตรลดາ

๑๗

พระตำหนักเรือนต้น
และป่าไม้สาอิต

๓๑

ป้ายงาน

๑๒๓

สวนสมุนไพรสาอิต

๑๓๓

บัญชีรายชื่อ
พรรณไม้ในสวนจิตรลดາ

๒๖๑

คำนำ

หนังสือ “สวนจิตรลดาพุกษาพรรณ” ปรากฏเป็นรูปเล่มขึ้นได้ ด้วยความสนใจของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพระชนม์ทุกช่วงเวลา สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเป็นนักวิชาการ ทรงสนใจทุกอย่าง ศึกษาวิชาการสาขาต่างๆ ด้วยพระวิริยะอุตสาหะ เพื่อทรงนำไปใช้ในการพัฒนาประเทศ โครงการพัฒนาตามพระราชดำริหลายโครงการเกี่ยวข้อง กับพระชนม์ไม่ เช่น โครงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช เป็นต้น

เมื่อเดือนเมษายน พุทธศักราช ๒๕๓๔ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีพระราชนิยมให้ทรงป่าไม้ สำรวจและจัดทำบัญชีพรรณไม้ในสวนจิตรลดา กรมป่าไม้จึงจัดส่งนักพฤกษาศาสตร์ไปสำรวจและทำบัญชีพรรณไม้ในสวนจิตรลดาจนแล้วเสร็จในเดือนตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๓๔ จากการสำรวจพบพรรณไม้พื้นเมืองของไทยมากกว่า ๓๐๐ ชนิด หลายชนิด เป็นพรรณไม้หายากและใกล้จะสูญพันธุ์ไปจากประเทศไทย กล่าวได้ว่าสวนจิตรลดาเปรียบเสมือนเป็นสวนอนุรักษ์พรรณพืชขนาดใหญ่ ที่สำคัญยิ่งอีก

แหล่งหนึ่งของประเทศไทย วรรณไม้เหล่านี้ได้จากการเก็บมาจากป่าภูมิภาคต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๕๐๔ เนื่องพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงริเริ่มการปลูกป่าธรรมชาติขึ้น เป็นครั้งแรก โดยได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ปลูกป่ายางนาขึ้นในบริเวณเขตพระราชฐาน สวนจิตรลดา ต่อมาได้มีการเก็บรวบรวมวรรณไม้ท้องถิ่น นำมาปลูกเพิ่มเติมในบริเวณพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระตำหนักเรือนตัน ศาลาดุสิตาลัย สวนพรรณไม้ร่วนคดี สวนญี่ปุ่น แปลงสมุนไพร โครงการสวนพระองค์สวนจิตรลดาริมถนนและอาคารในสวนจิตรลดา วรรณไม้หลายชนิดหลายพันธุ์ได้ปลูกขึ้นเกี่ยวเนื่องกับโครงการพระราชดำริ โครงการสวนพระองค์ หรือเกี่ยวกับพระราชกรณียกิจ ตลอดจนศิลปะและวัฒนธรรม

คณะกรรมการเอกสารลักษณ์ของชาติและกรมป่าไม้เห็นพ้องกันว่า ในการจัดทำบัญชีพรรณไม้ในสวนจิตรลดานั้น หากได้มีการจัดพิมพ์หนังสือพรรณพฤกษาติในสวนจิตรลดาริมถนนแล้ว หนังสือเล่มนี้จะให้ความรู้เป็นสาระประโยชน์แก่ผู้สนใจทั่วไป อีกทั้งยังใช้เป็นเอกสารอ้างอิงในโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ ได้อิทธิพลหนึ่ง

หนังสือ “สวนจิตรลดາพฤกษาพรรณ” เป็นหนังสือภาพที่รวมเรื่องพฤกษาตินาพรรณในสวนจิตรลดา โดยเน้นลักษณะทางพฤกษาศาสตร์ และถิ่นกำเนิด ซึ่งอธิบายด้วยภาพสีประกอบคำอธิบายสั้นๆ ทำให้ผู้อ่านได้รับสาระทั้งในแง่วิชาการและประทับใจในความสวยงามของพรรณไม้ไทย อันจะส่งผลให้เกิดความรักและหวังแหนดรักษาธรรมชาติของไทยสืบต่อไป ดังนั้นคณะกรรมการเอกสารลักษณ์ของชาติ จึงได้

แต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อจัดทำหนังสือ “สวนจิตรลดາพฤกษาพรรณ” ขึ้นเมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๓๕ โดยให้มีหน้าที่พิจารณา รวบรวมข้อมูล ตลอดจนคุณประโยชน์ และภาพถ่ายพรรณไม้ชนิดต่างๆ ภายใต้บริเวณพระตำหนักจิตรลดารโหฐานและสวนจิตรลดາ เพื่อจัดพิมพ์เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ นำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และเผยแพร่ไปทั่วโลก นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่สุดมิได้ ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชนิยม ให้คณะกรรมการเฉพาะกิจฯ เข้าไปบันทึกภาพพืชพรรณไม้ ภาพโครงการฯ และรวบรวมข้อมูลต่างๆ ในบริเวณสวนจิตรลดา เพื่อนำไปลงพิมพ์ในหนังสือ “สวนจิตรลดາพฤกษาพรรณ” ตั้งแต่วันที่ ๓๐ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๓๖

ในการนำเสนอพรรณพฤกษาติในสวนจิตรลดา คณะกรรมการฯ ได้นำเสนอภาพพรรณไม้พื้นเมืองของไทย โดยเฉพาะไม้ต้นและไม้พุ่ม ทั้งชนิดที่มีค่าทางเศรษฐกิจและชนิดอื่นๆ ทั่วไป เพื่อความสะดวกในการอ้างอิงและการลำดับภาพ ได้แยกพรรณไม้ออกเป็นกลุ่มๆ ตามสถานที่ปลูกในสวนจิตรลดา ได้แก่ บริเวณพระตำหนักเรือนตัน สวนญี่ปุ่น ป้ายางนา สวนสมุนไพร และบริเวณอื่นๆ ในสวนจิตรลดา ส่วนพรรณไม้ดอกไม้ปะดับต่างประเทศที่ปลูกทั่วไปภายในสวนจิตรลดา จะได้กล่าวถึงและลงภาพประกอบแทรกบ้างเป็นบางตอน รายชื่อพรรณไม้ในสวนจิตรลดาทั้งหมดที่ระบุชื่อ ชนิด สกุล และวงศ์ ได้นำเสนอไว้ในบทส่งท้าย

คณะกรรมการเอกสารลักษณ์ของชาติ
กันยายน ๒๕๓๘

INTRODUCTION

This publication owes its existence almost entirely to H.R.H. Princess Maha Chakri Sirindhorn's interest in plant resources. Her many academic pursuits have been applied to national development efforts, among them, a number of royally-initiated projects that involve plants, including a project on the conservation of natural resources, and another on the conservation of plant genetic resources. In April 1992, H.R.H. commanded the Royal Forest Department to explore and make an inventory of all plants growing in Chitralada Gardens. The undertaking was completed in October of the same year. It

was found that over 300 indigenous and introduced species thrive in the royal gardens, some of which are rare or on the verge of extinction. The gardens are without doubt one of the nation's most important areas of **ex situ** conservation. The plants have been collected from several regional forests, especially since 1961 when H.M. the King first launched an afforestation programme, with the planting of a Yang Na (Dipterocarp) forest in the compound of Chitralada Gardens. More indigenous plants have subsequently been planted in existing gardens, namely a garden of plants cited in Thai poetry, a

Japanese-style garden, and a garden of medicinal plants. Other sites in Chitralada Villa where these native plants were grown include the Ruan Ton Villa, the Dusitalai Pavilion, Royal Chitralada Project buildings and others, as well as along the pathways. Several species and varieties of plants have been grown here because of their connection with a royally-initiated project, a royal activity or because of their artistic and cultural values.

The National Identity Board and the Royal Forest Department concurred that the inventory of plants in the royal gardens should be published. The resulted publication would be of interest to

the public and could serve as a reference for the royally-initiated project on the conservation of plant genetic resources. Each plant is illustrated and accompanied by a brief account of its botanical characteristics and place of origin. It is hoped that the reader will be further inspired to cherish and conserve one of Thailand's invaluable natural heritage.

To this end, an **ad hoc** sub-committee was appointed by the National Identity Board on December 23, 1992. Its mandate is to consider and gather all relevant information and to take photograph of the plants in the villa and the royal gerdens for the purpose of the publication which is to be dedicated to H.R.H. Princess Maha Chakri Sirindhorn. Royal permission was granted by H.M. the King on July 30, 1993 to the ad hoc committee, allowing them to take photograph of the plants, projects and gather other relevant information in the villa ground for this publication.

In this presentation, the committee focusses on Thailand's indigenous flora, especially trees and shrubs, whether they be of any economic values or otherwise. For reference and illustration, the plants have been grouped by their sites, namely, the Ruan Ton Villa, the Yang Na forest, the Japanese-style garden, the garden of medicinal plants and so on. Other exotic flowering and pot plants are accounted for an illustrated. The common names, scientific names and families of all plants in Chitralada Gardens are provided in an appendix.

*National Identity Board
September, 1995*

ความเป็นมาของพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
และสวนจิตรลดา

ความเป็นมาของพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน และ สวนจิตรลดາ

พระตำหนักจิตรลดารโหฐานในฐานะเขตพระราชวัง
ดุสิต เป็นที่ประทับของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
รัชกาลปัจจุบัน ตั้งอยู่ในเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร
พื้นที่เป็นรูปสี่เหลี่ยมจตุรัส เนื้อที่ประมาณ ๓๙๕
ไร่ ทิศเหนือจุดนนราชนิเวศ ทิศตะวันออกจุดนน
สารคคลก ทิศใต้จุดนนศรีอยุธยา ทิศตะวันตก
จุดนนพระราม ๔ เป็นพระตำหนักล้อมรอบ
ด้วยสวนที่มีภูมิทัศน์ร่วมรื่นตัวยหมู่ไม่น้อยใหญ่
เยี่ยวดี

พระตำแหน่งกิติราตรีฐานตั้งอยู่ในสถานที่ที่เป็นสัดส่วนเอกเทศ แต่ถือว่าเป็นสวนหนึ่งของเขตพระราชวังดุสิต คำว่าดุสิต เป็นชื่อสวนรุคชั้นที่๔ ในนักมาพจ (สวนรุคหกชั้น) พระบาทสมเด็จพระปูจุจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงนำมาระเบียงในบริเวณที่สวนและนาราʰห่วงคลองผุดุก กรุงเกษมจนถึงคลองสามเสนด้านตะวันออก จุดทางรถไฟ ที่เหล่านี้ทรงใช้เงินพระคลังข้างที่หรือพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ซื้อทั้งสิ้น และพระราชทานซื้อพื้นที่ตำบลนี้ว่า “สวนดุสิต” ต่อมาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างที่ประทับขึ้นเรียกว่า “วังสวนดุสิต” เมื่อโปรดเกล้าฯ ให้สร้างพระที่นั่ง อนันตสมาคมขึ้น ก็โปรดเกล้าฯ ให้ยกวังสวนดุสิตขึ้นเป็นพระราชวัง ดังความในประกาศว่า

วังสวนดุสิต แต่ก่อนทรงสร้างขึ้นเป็นที่ประทับข้าราชการด้วยเงินพระคลังข้างที่ แต่บัดนี้เป็นที่ทรงพระสำราญ เสด็จไปประทับอยู่เป็นเนื่องนิjsีบมานานแล้ว ทั้งได้สร้างพระที่นั่ง อนันตสมาคมเป็นท้องพระโรงขึ้นด้วย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เรียกว่า “พระราชวัง”

เริ่มต้นของพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน และสวนจิตรลดາ

เมื่อพุทธศักราช ๒๔๕๖ พระบาทสมเด็จพระมกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำริหาที่สบเนินห่างไกลจากสังคมใหม่ ได้ทอดพระเนตรพื้นที่ทุ่งนาวิมานนัชชย์ (ถนนราชวิถี) ระหว่างพระราชวังดุสิตกับวังพญาไทเรียกว่า “ทุ่งส้มปอย” และได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ใช้เงินพระคลังซึ่งที่ซื้อไว้เป็นเนื้อที่ ๑๕๗,๙๙๐ ตารางวา แล้วโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพระยาณรงค์เสนាបดีกระทรวงนราบาลจัดสร้างพระตำหนักขึ้น

องค์หนึ่ง เพื่อใช้เป็นที่รื่นฐานสำหรับทรงพระราชนิพนธ์หนังสือ ทั้งจะได้เป็นสถานที่ซึ่งราชเสวนาจะได้มีโอกาสเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท เป็นการส่วนพระองค์ ไม่ใช่อย่างเสด็จออกท้องพระโรง เป็นการพิธี พระบาทสมเด็จพระมกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จพระราชดำเนินในพระราชพิธี

วางศิลาฤกษ์พระตำหนักเมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๕๖ ได้พระราชทานนามพระตำหนักว่า “พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน” และพระราชทานนามบริเวณทุ่งส้มปอยว่า “สวนจิตรลดາ”* บริเวณรอบสวนจิตรลดามีการขุดคูและสร้างรั้วโดยรอบ เริ่มแรกเป็นรั้วลาดหนาม

* สวนจิตรลดาหรือจิตรลดาวัน เป็นชื่อสวนสาธารณะสวนข้าย เป็น ๑ ใน ๔ สวนในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ (คือ นันทวันจิตรลดาวัน ป่ารุสกัน และมิสกัน) สวนจิตรลดาเป็นสวนชั้นนำแห่งน้ำตกสูง อัครมเหศีของพระอินทร์ทรงสร้าง กว้างและยาว ๕๐๐ โยชน์ เป็นสวนอันน่ารื่นเริง มีทั้งแม่น้ำและแม่น้ำ ชื่อสวนจิตรลดาหรือจิตรลดาวัน ตั้งขึ้นให้คล้องจองกับสวนอื่นๆ อีก ๓ สวน ได้แก่ นันทวัน หรือสวนสุนันทา ในปัจจุบัน ป่ารุสกัน หรือวังป่ารุสกัน และมิสกัน ในเขตพระราชวังดุสิต

ประกอบด้วยต้นไผ่ตลอดแนว ต่อมาก็ได้มีการเปลี่ยนแปลงเป็นกำแพงอิฐสีรั่วเหล็ก มีประตุ๔ ทิศ พระราชทานชื่อตามเจ้าของสวนจิตรลดา และท้าวโลกบาล คือ ประตุทิศตะวันออก ชื่อ พระอินทร์อยู่ชุม ทิศใต้ พระยมอยู่คุ้น ทิศตะวันตก พระวุฒอยู่เจน และทิศเหนือ พระกุเรวอยู่ฝ่า ในปัจจุบันปรากฏทางเข้าออกได้เพียง ๓ ทิศ เว้นทิศตะวันออก มีสะพาน ๒ สะพาน ประตุน้ำ ๒ ประตุ และซุ้มทารายม ๓๐ ซุ้ม เมื่อพระตำแหน่งจิตรลดาให้ฐานสร้างร้างแล้วเสร็จ โปรดเกล้าฯ ให้มีงานพระราชพิธีราชาคุณมงคลในวันที่ ๑๕ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๕๖ ต่อมามีอีกสองครั้งเมื่อปี พุทธศักราช ๒๔๖๘

จึงโปรดเกล้าฯ ให้สวนจิตรลดาเป็นพระราชฐานอยู่ในเขตพระราชวังดุสิต แต่คงเรียกว่าสวนจิตรลดาตามเดิม

ต่อมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกาลเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างสนามกอล์ฟหลวง ๙ หลุมขึ้นภายในบริเวณสวนจิตรลดา สำหรับเสด็จพระราชดำเนินไปทรงออกพระกำลังกาย

ในรัชสมัยสมเด็จพระปรมินทรมหาอนันตมหิดล ตอนปลายสมัยลงครามมหาເອເຊີຍນຸ່ວພາກອງທັບກະເຄີຍໃຫ້ບໍລິເວນອັນເຈີຍບສົງບຂອງສານຈິຕຣລດາເປັນທີ່ຝຶກເສົ່າໄທຢູ່ກ່ອນສົງອອກໄປປົງປົງບົດກາ

พระตำแหน่งกิจกรรมการให้ทุน และสวน จิตรลดาในปัจจุบัน

ในรัชกาลปัจจุบัน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดช โปรดที่จะทรงใช้พระตำแหน่งกิจกรรมการให้ทุนเป็นที่ประทับถาวร จึงได้มีการก่อสร้างต่อเติมพระตำแหน่งหลายครั้ง เพื่อให้เหมาะสมกับที่ประทับ และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดงานพระราชกุศลราชคุณมงคลขึ้นที่พระตำแหน่งกิจกรรมการให้ทุน เมื่อวันที่ ๓๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๐๐

ในปีพุทธศักราช ๒๕๐๐ โปรดเกล้าฯ ให้สร้างโรงเรียนตามพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ขึ้น ภายใต้ชื่อ “โรงเรียนสวนจิตรลดา” เพื่อให้สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ ทรงศึกษาเล่าเรียน พระราชทานนามโรงเรียนว่า “โรงเรียนจิตรลดา” ทั้งพระราชทานพระบรมราชโองการสถาปนาโรงเรียนจิตรลดา ปัจจุบันเปิดโอกาสให้นุตรธิดาของบุคคลภายนอกสอบเข้าศึกษาด้วย

ในปีพุทธศักราช ๒๕๐๘ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จำลองแบบ “เรือนต้น” อันเป็นเรือนไม้ทรงไทยที่พระบาทสมเด็จพระปูชนียอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้สร้างไว้ในบริเวณพระที่นั่งอัมพรสถาน มาสร้างขึ้นในบริเวณสวนจิตรลดา อีกหลังหนึ่ง (พระตำแหน่งเรือนต้น) สำหรับเป็นที่จัดงานถวายเดี้ยงแบบไทยในการรับรององค์พระปรมมิختและพระราชวงศ์ และพระราชทานงานเลี้ยงแก่พระมุขของนานาประเทศที่เสด็จหรือเดินทางมาเยือนประเทศไทย

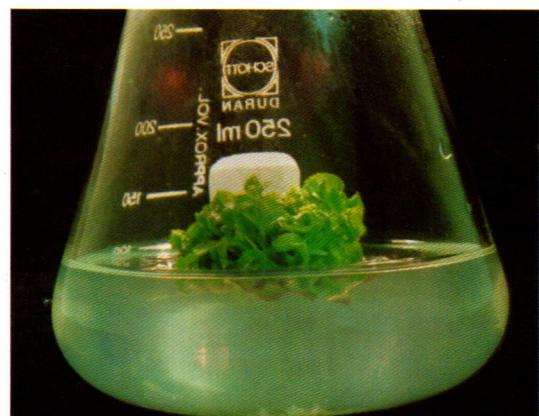
ในปีพุทธศักราช ๒๕๑๒ โปรดเกล้าฯ ให้สร้าง “ศาลาดุสิตาลัย” สำหรับต้อนรับแขกเมืองจำนวนมากที่ไม่สามารถใช้พระตำแหน่งเรือนต้นเป็นที่รับรองได้

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงสนพระราชนทัยในการเกษตรเป็นอย่างมาก ทรงมีพระราชดำริปรับปรุงการเกษตรของชาวนาชาวไร่ที่เป็นพสกนิกรส่วนใหญ่ของประเทศไทย จึงพระราชนหานพื้นที่ในบริเวณเขตพระราชฐานสวนจิตรลดาให้เป็นที่ตั้งของ “โครงการสวนพระราช” สวนจิตรลดา บนพื้นที่ประมาณ ๑๐๐ ไร่ มีโครงการต่างๆ หลายโครงการ เช่น โครงการป่าไม้สาธิต โครงการนาข้าวทดลอง โครงการเพาะพันธุ์ปลาหมกเทศ และปลานิล โครงการปลูกพืชปราศจากดิน โครงการโรงสีข้าวทดลอง โรงคุณมสวนจิตรลดา โรงนมผงสวนจิตรลดา ศูนย์รวมนมสวนจิตรลดา โรงนมเม็ดสวนจิตรลดา โครงการน้ำผลไม้สวน

จิตรลดาฯ ฯ โครงการเหล่านี้เป็นโครงการทดลอง และเป็นโครงการตัวอย่างในการเพิ่มผลผลิต และให้ความรู้ทางวิชาการด้านเกษตรและป่าไม้ที่เหมาะสมกับประเทศไทย เป็นโครงการที่ไม่หวังผลกำไร นอกจากราชบัณฑิตมีโครงการศิลปอาชีพ ตามพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ

ในปีพุทธศักราช ๒๕๓๔ โครงการสวนพระราช ได้ดำเนินการโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่อรักษาและเก็บรวบรวมพันธุ์พืชที่หายากหรือใกล้จะสูญพันธุ์ มีทั้งพืชเศรษฐกิจ เช่น hairy ขันนุน และพืชพรรณพื้นเมืองทั่วไป เพื่อที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในการขยายพันธุ์และการพัฒนาปรับปรุงพันธุ์พืชต่อไป

พระตำหนักและอาคารที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้นในบริเวณสวนจิตรลดาในระยะหลังได้แก่ “พระตำหนักใหม่” ยังเป็นพระตำหนักเรือนหอที่ประทับของสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณ์วัลลักษณ์ฯ กับเรืออากาศโทวีระยุทธ ดิษยะศрин พระสาวมี (ยศขณะนั้น) ในปี พุทธศักราช ๒๕๒๔ อดีตนายบริเวณส่วนหนึ่งของพระตำหนักใหม่ตั้งอยู่บนพื้นที่สวนพระราชไม้ในวรรณคดี

อาคารขนาดใหญ่อีกอาคารหนึ่งในเขตพระราชฐานสวนจิตรลดา ได้แก่อาคารชั้ยพัฒนาเดิมเป็นอาคารทรงงาน สร้างขึ้นเมื่อพุทธศักราช ๒๕๓๐ เพื่อใช้เป็นที่ทรงงานของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ด้วยความสนพระทัยในการปลูกพืชผักสวนครัวและสมุนไพร สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีโปรดฯ ทรงงานสวนครัวและสวนสมุนไพรสวนพระองค์บันดาดฟ้าของอาคารชั้ยพัฒนา เพื่อทรง

นำประสบการณ์ไปใช้ในการพัฒนาโครงการอาหารกลางวัน และโครงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เมื่อมูลนิธิชัยพัฒนาได้จัดตั้งขึ้น เมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๓๑ อาคารทรงงานส่วนหนึ่งจึงใช้เป็นสำนักงานของมูลนิธิชัยพัฒนา มูลนิธิชัยพัฒนา ได้ตั้งขึ้นโดยมีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเป็นนายกิตติมศักดิ์ มีเจตนาرمณ์และวัตถุประสงค์สำคัญ ก็เพื่อให้การพัฒนาแบบยั่งยืนและส่งเคราะห์ช่วยเหลือประชาชน และนำความเจริญมาสู่ประเทศไทย

สวนครัวส่วนพระองค์

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงปลูกผักสวนครัวเพื่อตกแต่งดาดฟ้าตึกชัยพัฒนา ซึ่งเป็นตึกทรงงานภายในสวนจิตรลดาแห่งไม้ดอกไม้ประดับ โดยทรงใช้ภาษาชนะต่างๆ เป็นภาษาชนะปลูกดังบทพระนิพนธ์ ของพระเจ้าวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ ที่ว่า

“ทำสวนครัวทั่วถ้วน	ทิศทาง เกิดไทย
ขาดที่มีกระถาง	ปลูกได้
โถถังตุ่ม รั้วราง	โอง่อ่าง ไห酵ย
กระยะกระชุ่คุรุใช้	ปลูกสร้างสวนครัว”

ซึ่งโปรดให้เขียนป้ายติดไว้และให้มีป้ายบอกชื่อพืช พร้อมทั้งสร公约ณ์ไว้ทุกด้านด้วย

THE ORIGIN OF CHITRALADA VILLA AND CHITRALADA GARDENS

Chitralada Villa is the royal residence within Dusit Palace. This 158-acres square plot of land is situated in Dusit District of Bangkok Metropolis, bordered on the north by Ratchavithi Road, on the east by Sawankhalok Road, on the south by Si Ayutthaya Road, and on the west by Rama V Road. The villa is surrounded by a large garden which is remarkable for its lush greenery.

Although Chitralada Villa is sited on a separate piece of land, it is regarded as part of Dusit Palace. The Palace was built in 1898 by the command of King Rama V and named by himself after the fourth heavenly abode (there are six heavenly abodes in all). Bought by the king's own fund out of the royal coffers, the site was made up of orchards and paddy fields, lying between

Phadung Krung Kasem Canal and Samsen Canal, and terminating on the east by a railway line. The site was originally named "Dusit Garden" by the King. The royal residence, built on the site, was subsequently named "Dusit Garden Residence". When the Ananta Throne Hall was built, the Dusit Garden Palace was upgraded to the status of a royal palace, as stated in the royal proclamation :

"The Dusit Garden Palace was formerly built as a temporary residence by fund from the royal coffers. H.M. the King has constantly resided there for quite some time and has constructed the Ananta Throne Hall for royal audiences; therefore, the palace will now be known henceforth as a "royal palace".

The Beginning

In 1913 King Rama VI was looking for a quiet spot, away from the new and thriving society. He found a paddy field of 158 acres, called "Som Poi" field, lying between Dusit Palace and Phyathai Palace. This he bought with fund from the royal coffers and promptly commanded Chao Phraya Yommaraj, Minister of the Metropolis, to build a royal residence on the land. He intended to use it as a private retreat where he could write and entertain informally. The king laid the foundation stone of the residence on May 30, 1913, naming it "Chitralada Villa" and the Som Poi field "Chitralada Garden"*. The compound was surrounded by a moat and a fence, the later was at the beginning composed of wiring and bamboo and later changed into brick walls, topped with steel bars. There are four gates, named after the owner of the original Chitralada Garden and the Guardian deities :

* Chitralada Garden or "Chitraladawan" is the name of the left heavenly garden, one of the four gardens on the **Daowadeung** (Tavatimsa). Heaven, namely **Nanthawan** (Nandavana), **Chitraladawan** (Citralatavana), **Parutsakawan** (Parusakavana), and **Mitsakawan** (Missakavana). Chitralada Garden was created by Indra's wife, **Suchitra** (Sucitra) 500 Yot (Yojana) long and wide. This pleasure garden contained both flowering and fruit trees. There still exist the three remaining heavenly gardens in Dusit Palace.

the East Gate, Phra In Yu Chom (Indra)
the South Gate, Phra Yom Yu Khun (Yama)
the West Gate, Phra Warun Yu Chen
(Varuna)

the North Gate, Phra Kuwen Yu Fao
(Kuvera).

At present, all three gates are in use, except the East Gate. There are also two bridges, two water gates and 30 posts for guards.

On its completion, the king gave a house-warming on August 14, 1913. It was not until April, 1925 that Chitralada Garden was granted a royal status within Dusit Palace, although the name Chitralada Garden was kept.

Later in the reign of King Rama VII a nine-hole golf course was built in the ground of Chitralada Garden where the king could take occasional exercises.

By the end of the Second World War, during the reign of King Rama VIII, the army used the quiet Chitralada Garden as a training ground for the Free Thai Movement.

The Present

H.M. King Bhumibol has chosen Chitralada Villa as his permanent residence, which underwent several modifications before becoming the royal residence. Its house-warming was celebrated in a Buddhist-style ceremony on October 31, 1957.

In the following year, a school was founded in the royal compound, named "Chitralada School" by H.M. the King. The school was

originally meant for the royal children, children of other members of the Royal Family, courtiers and staffs of the Royal Household. It is now open to all through competitive examinations.

In 1965, H.M. the King had constructed in Chitralada Garden, a replica of the "Ruan Ton" or the Thai-style wooden house built by the command of King Rama V in Amphon Throne Hall. The construction has since been used as the Venue of Thai-style receptions which Their Majesties host in honour of royal guests or heads of state.

In 1969, the Dusitalai Pavilion was constructed by royal command to serve as the venue for larger audiences.

Their Majesties' interest in agriculture is driven primarily by their desire to improve farming methods for Thai farmers who form the majority of Thai population. To this end, about 40 acres of the palace grounds were allotted to the "Royal Chitralada Projects". A wide range of royal projects have been sited here, demonstration forest experimental paddy field, tilapia breeding, hydroponics, experimental rice mill, milch-cow raising, milk powder and milk tablet factories, fruit juice canning and so on. These experimental non-profit projects serve as models of productivity and provide technical knowledge in agriculture and forestry for further application in the field. Also situated in the palace ground is the SUPPORT project building of Her Majesty the Queen.

Under the "Royal Chitralada Project", a project on the conservation of plant genetic

resources was launched in 1992 at the command of H.R.H. Princess Maha Chakri Sirindhorn. Rare or near-extinct species of indigenous flora, such as rattan, jack fruit and pepper have been collected for propagation and improvement of their strains.

A recent addition to the landscape is a house for the then newly-wed H.R.H. Princess Chulabhorn and the Royal Consort, Flight Lieutenant Virayuth Didyasarin. It was built in 1982, part of which is sited in the garden of plants named in literature.

Another large construction in Chitralada Garden is Chai Phattana Building, an office building that was built in 1987 for H.R.H. Princess Maha Chakri Sirindhorn. A keen gardener, H.R.H. keeps her own kitchen and herbs garden on the roof-top of the building,

using recycled vessels and utensils, such as old jars, broken pots and baskets or even old paint cans. She applies her gardening experience to other royally-initiated projects, such as school lunch and natural resources conservation.

On June 14, 1988, the Chai Phattana Foundation was founded and took over part of the royal office. The Chai Phattana Foundation, with H.M. the King as its honorary chair, devotes its efforts to ensuring sustainable development and prosperity of the nation.

พระตำหนักเรือนต้น
และป่าไม้สาธิ

พระตำแหน่งเรือนต้นและป้าไม้สาอิต

จากพื้นที่กรุงรั�ว่างเปล่าบริเวณรอบพระ
ทำหนักเรือนตัน ได้กลับกลายมาเป็นพื้นที่ในการ
ปลูกป่าไม้สาธิตเมื่อปี พุทธศักราช ๒๕๐๔ ด้วย
พระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่
ทรงมีสายพระเนตรอันยาวไกลและความห่วงใยฯ
นักเรียน นิสิต นักศึกษา ด้านป่าไม้และการ
เกษตรในเขตกรุงเทพมหานคร ไม่มีโอกาสที่จะได้
ศึกษาหาความรู้ในด้านความหลากหลายของ
พรรณพุกชนิด และสภาพของป่าธรรมชาติได้
อย่างสะดวก ดังนั้น หากได้มีการปลูกป่าชนิด
ต่างๆ จำลองเข้าด้วยกันในบริเวณที่กรุงรั�ว่างเปล่า

ของสวนจิตราลดาแล้ว ก็จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อ
นักเรียน นิสิต และนักศึกษา ที่จะไม่ต้องเสียค่า^{ใช้}
ใช้จ่ายในการเดินทางไปศึกษาดั้นไม่ในป้าอรวมชาติ
ที่อยู่ห่างไกล

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ปลูกป่าไม้สาขิต โดยใช้พันธุ์ไม้ของป่าประเภทต่างๆ ทั่วประเทศ ทั้งป่าดงดิบ และป่าผลัดใบ ในระยะแรกมีพระราชดำริว่า พอกพืชพันธุ์ไม้ป่าหายากชนิดเจริญเติบโตช้าและยังต้องอาศัยร่วมเวลาอย่างมาก จึงมีพระราชกระแสแรับสั่งให้ปลูกแคบ้าน ซึ่งเป็นไม้สารพัดประโยชน์และได้เร็ว

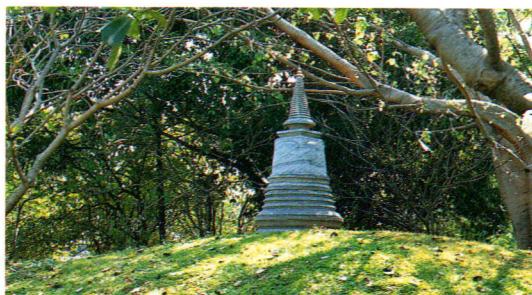

สามารถนำมาใช้ปลูกเป็นไม้ให้ร่วงลงเพื่ออนุบาลพันธุ์ไม้ป่าชนิดต่างๆ ได้เป็นอย่างดี ทั้งยังช่วยทำให้ดินอุดมไปด้วยธาตุอาหารของพืชอีกด้วย และต่อมามีพันธุ์ไม้ป่าเจริญเติบโตจนตึ้งตัวได้แล้ว ก็จะเบี่ยดบังแคบ้านให้หมดไปตามธรรมชาติ

การปลูกป่าไม้สาขิตในระยะแรกได้อาศัยบรรดาคนนาจารายและนิสิตจากคณะวนศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยได้นำกล้าไม้จากป่าต่างๆ ทั่วทุกภาคของประเทศไทย มาปลูกในบริเวณพื้นที่รอบๆ พระตำหนักเรือนตันเป็นระยะๆ

นับว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเป็นผู้นำการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในประเทศไทยโดยแท้ ที่ทรงตระหนักถึงผลกระทบอย่างร้ายแรง อันเกิดจากการแสวงหาทำลายป่าของประเทศไทย ซึ่งเกิดขึ้นในอัตราที่สูงมาก โดยทรงเริ่มให้ปลูกป่าสาขิตเลียนแบบป่าธรรมชาติขึ้น เป็นครั้งแรกบนที่ว่างเปล่าภายในบริเวณสวนจิตรลดتا

RUAN TON VILLA AND THE DEMONSTRATION FOREST

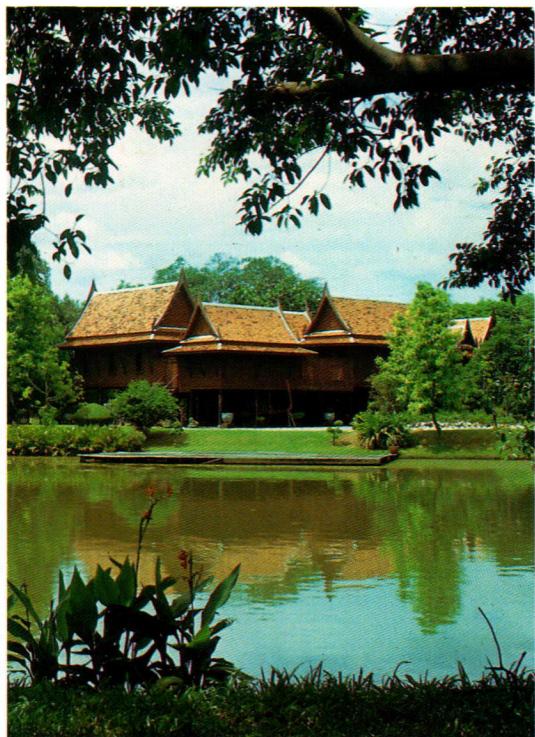
In 1961 the hitherto uncultivated land around the Thai-style Ruan Ton Residence was transformed into a demonstration area for afforestation, thanks to H.M. the King's farsightedness. He was concerned that students taking forestry and agriculture courses at colleges in Bangkok Metropolitan areas would have neither the opportunity to study the diversity of plant species nor ready access to a natural forest. If different types of forest were to be represented by their typical trees in this unused area of Chitralada Gardens, the students would be able to study the

diverse species of trees here instead of in their natural habitats in remote areas, thus saving them time and expenses.

By royal command, a large selection of trees from different types of forests in the kingdom, notably the rain forests and the deciduous forests, were cultivated in Chitralada Gardens. In the initial stages, H.M. the King ordered the planting of sesbans to provide necessary shades to slow-growing trees of wild species. The versatile and fast-growing sesbans helped nurse the young plants while increasing nutrients in the soil. Once the wild plants were well established, the sesbans would be naturally outgrown.

The afforestation was carried out at the beginning by the staffs and students of the Faculty of Forestry, Kasetsart University of Bangkok. Saplings were brought from every region of Thailand and planted at intervals around the Ruan Ton Residence.

It is evident that H.M. the King is one of the earliest pioneers in natural resources conservation

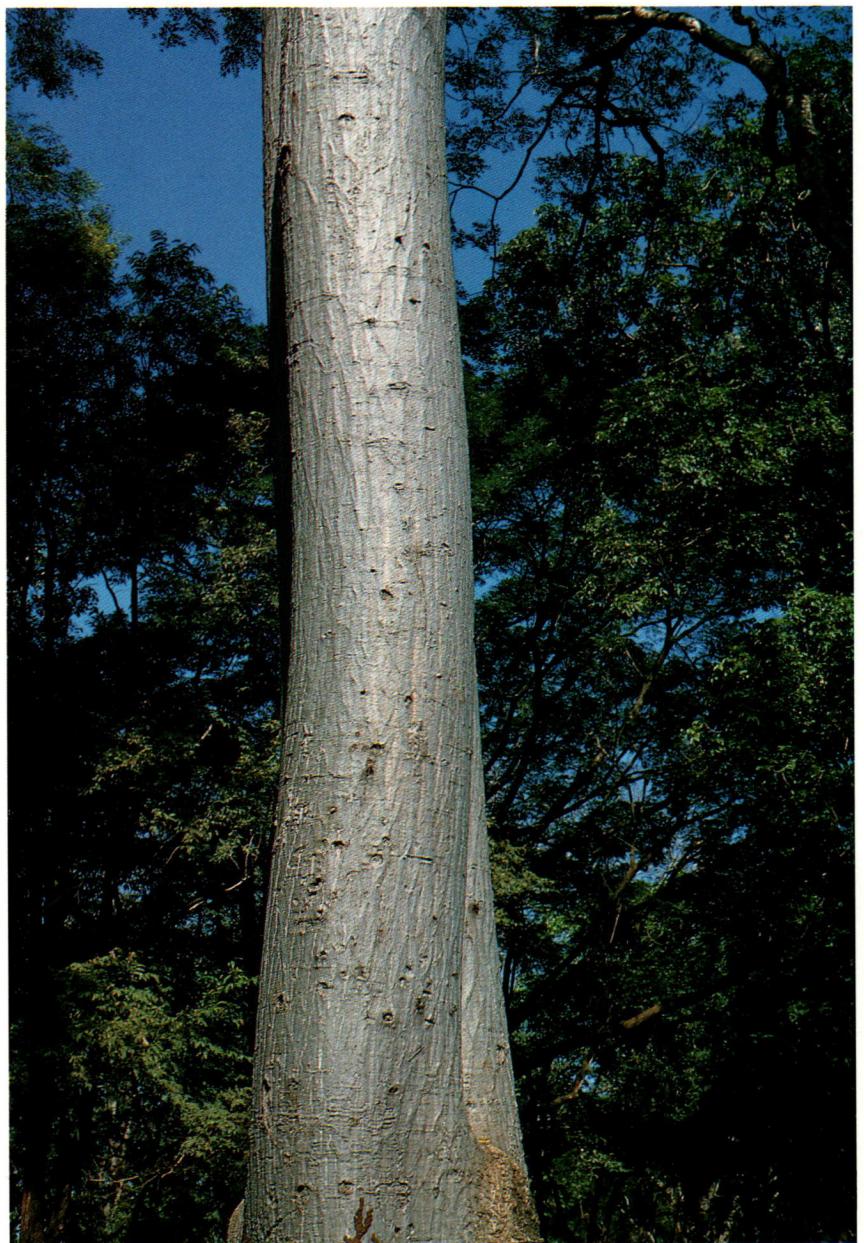

in Thailand. He recognized the adverse environmental impact of swidden farming and encroachment on forestland in those early days. In his efforts to save the forest, H.M. the King initiated the planting of a Yang Na wood that resembles a natural forest on an empty plot of land in the grounds of Chitralada Gardens.

พระราชไม้บริเวณพระตำหนักเรือนต้น และป่าไม้สาธิต

มະກອກປ່າ

ไม่ต้นผลดัดไปขนาดใหญ่ เปล็อกเรียบเป็นมัน ขี้น
ตามป่าเบญจพรรณ ใบประกอบแบบขนนกชั้นเดียว
ดอกขนาดเล็กจำนวนมาก ออกบนซ่อแตกแขนง
ผลกลมรี มีเมล็ดใหญ่แข็ง รับประทานได้

Makok pa

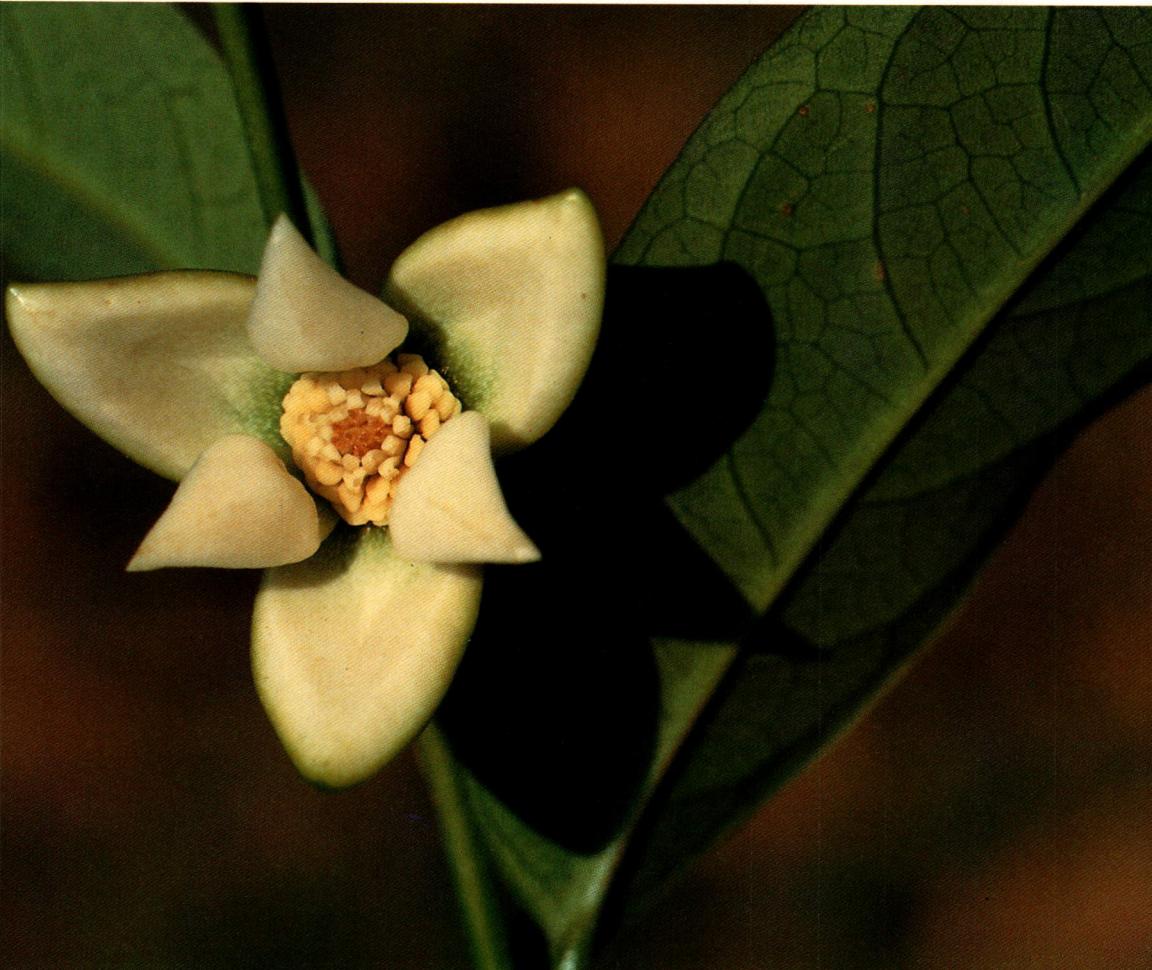
Spondias pinnata

Large deciduous tree, common in mixed deciduous forests; bark smooth, shining. Leaves 1-pinnate.

Flowers minute, numerous in terminal panicles.

Fruit a large ellipsoid drupe, edible.

จำปูน

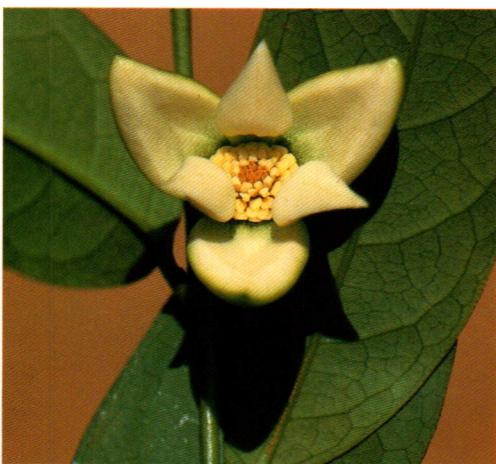

ไม่พุ่มในป่าดิบชื้นภาคใต้ คงมีกลิ่นหอมแรง
ตอนเที่ยงวัน ชอบขึ้นที่ร่มชื้น เป็นไม้ประดับที่
หายากชนิดหนึ่ง

Champun

Anaxagorea javanica

A rare ornamental shrub of tropical rain forests
in the Peninsula; growing in shady, moist place;
flowers strongly scented at noon.

สายหยุด

ไม้ร{o}อเลี้ยงขึ้นในป่าดิบทว`ไป ดอกมีกลิ่นหอม
เฉพาะตอนเช้าและตอนเย็น นิยมปลูกเป็นไม้
ประดับ

Sai yut

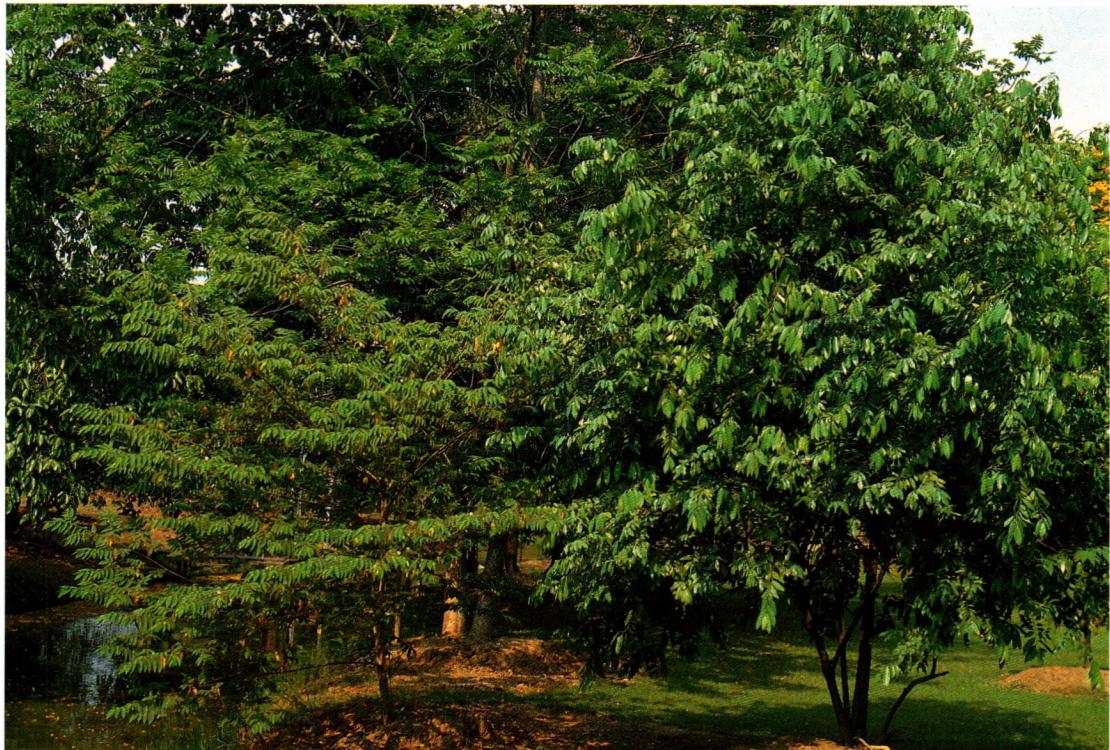
Desmos chinensis

Scendent shrub in evergreen forests; flowers scented in the morning and evening, cultivated as an ornamental.

ลำดวน

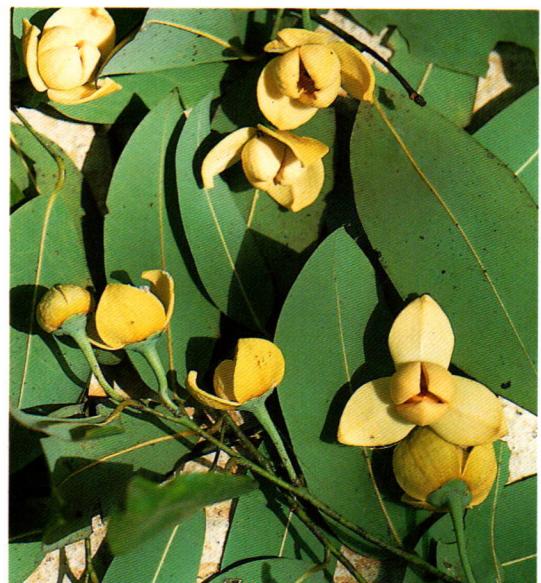

ไม้ต้นขนาดเล็กของป่าดิบแล้ง ดอกมีกลิ่นหอม
ตั้งแต่เวลาเย็นจนถึงเวลากลางคืน นิยมปลูกเป็น
ไม้ประดับ

Lam duan

Melodorum fruticosum

Small tree of dry evergreen forests; flowers
scented from evening through the night,
cultivated as an ornamental.

نمเมว

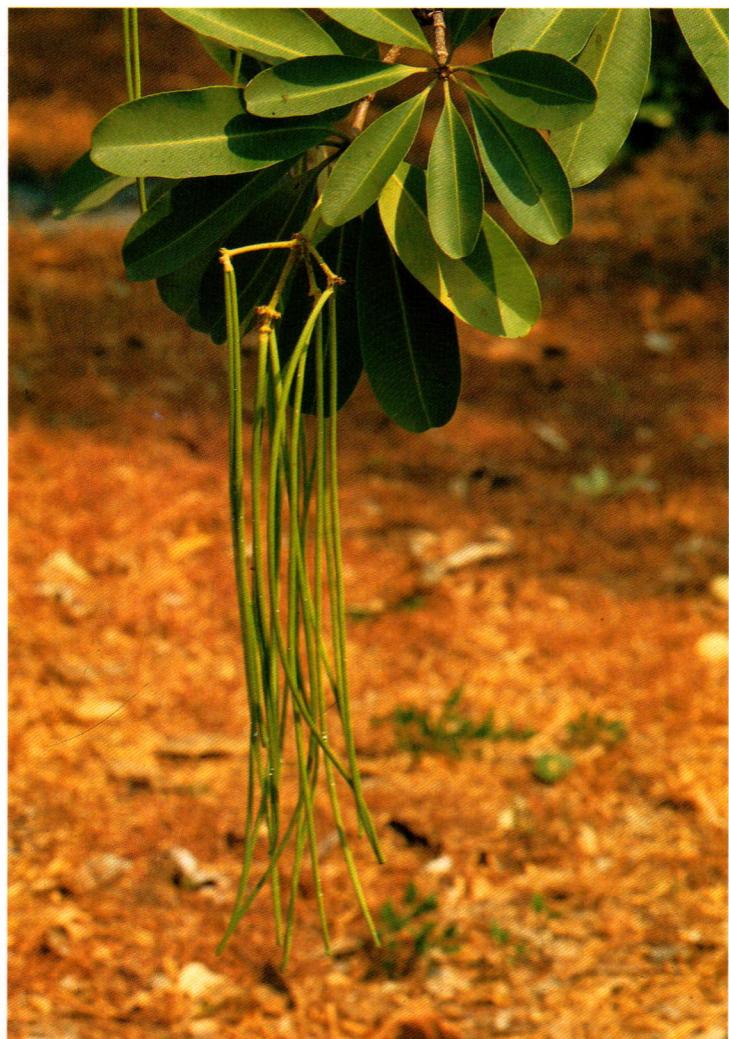
ไม้ร้อเลี้ยง ดอกมีกลิ่นหอมหวาน ตั้งแต่ตอนเย็น
ถึงเวลากลางคืน นิยมปลูกเป็นไม้ประดับ

Nom maeo

Rauwenhoffia siamensis

Scandent shrub, flowers strongly scented during
the night, planted as an ornamental.

สัตบูรณ์ ตีนเป็ด

ไม่ต้นขนาดใหญ่ มียางสีขาว ดอกหอม ขึ้นตามป่าดิบทั่วไป สมัยก่อนนิยมปลูกเป็นไม้ประดับตามสวน และในวัด

Devil tree, White cheesewood, Black board tree,

Devil's bark, Dita bark

Alstonia scholaris

Large tree with milky juice, common in evergreen forests; planted as an ornamental in the gardens and temple compounds in the old time.

หิรัญญิการ์

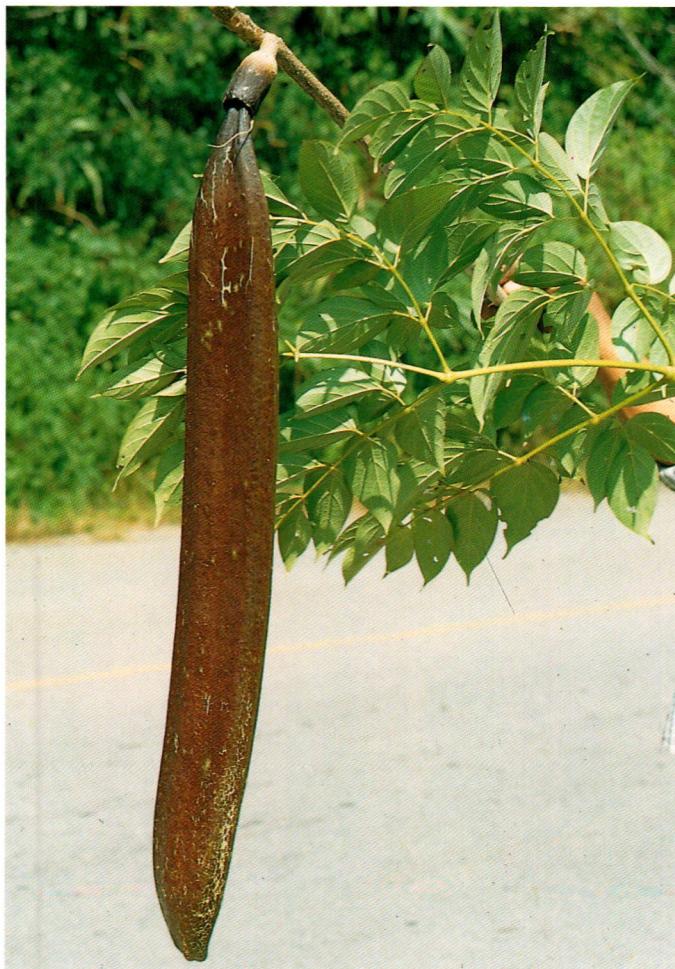
ไม้เลาเนื้อแข็งขนาดใหญ่ มียางสีขาว ขึ้นในป่า
ดิบแล้ง ใบเดี่ยวขนาดใหญ่ขึ้นตรงกันข้าม ดอก
ใหญ่ ออกเป็นช่อสั้นๆ ตามปลายกิ่ง ออกดอกช่วง
ฤดูหนาว

Hiranyika

Beumontia brevituba

Large woody climber with white latex; sporadic in dry evergreen forests. Leaves simple, large, opposite. Flowers large, in a short terminal inflorescence during the cool, dry season.

ເພේກ

ໄມ້ຂາດເລັກໄມ້ຜລັດໃບ ຂຶ້ນຕາມປາລະເມາທີ່ຫຼຸມຂຶ້ນທຸກພາກ ໃນ
ປະກອບແບບຂັນນັກ ۲-۳ ຊັ້ນ ຂາດໃໝ່ ຊ່ອດອກຍາວຄື່ງ ۱
ເມຕຣ ທູ່ເຫັນເວື່ອເວື່ອນຍົດ ພລເປັນຜັກແບນຍາວຄລ້າຍຮູປັດບ ພລອ່ອນ
ໃຊ້ເປັນຜັກຕາມຊັນບຖ

Pheka

Oroxylum indicum

Small evergreen tree; scattered in moist scrubs. Leaves large, 2-3 pinnate. Inflorescence upright, up to 1 meter. Fruit a sword-shape pod; young fruit, edible.

แคฟอย

ไม้ผลัดใบขนาดใหญ่ ขึ้นตามชายป่าดงดิบและป่าเบญจพรรณ
ทั่วไป ใบประกอบแบบขนก้านเดียว ใบย่อยมีขันนุ่ม ซี่อดอก
แตกแขนงออกตามปลายกิ่ง ดอกขนาดใหญ่จำนวนมาก บาน
ตอนกลางคืน ปลายกลีบดอกรุยเป็นริ้วๆ ผลเป็นฝักยาว เมล็ด
แบนมีปีก จำนวนมาก

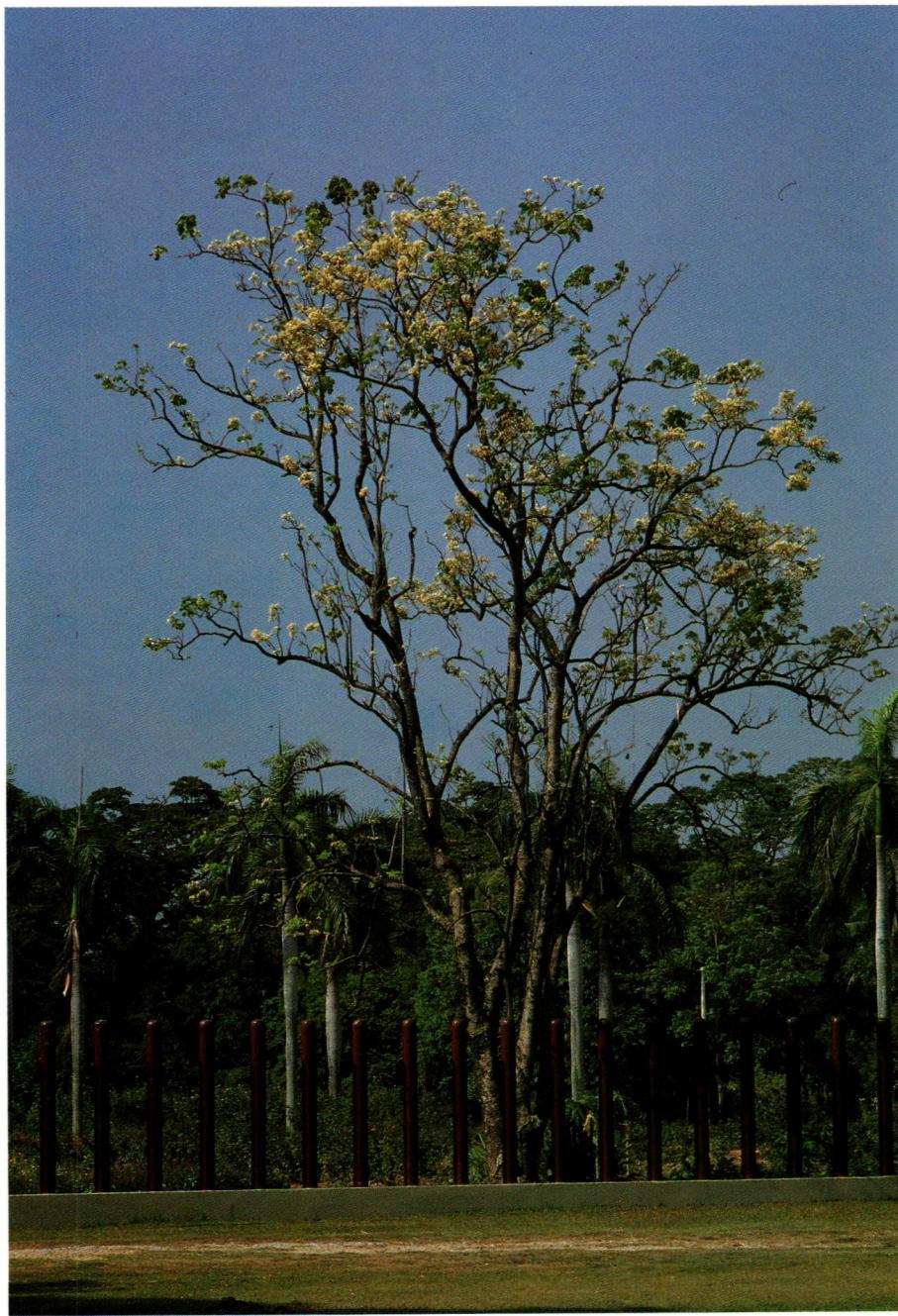
Khae foi

Stereospermum fimbriatum

Large deciduous tree along the edge of evergreen forests and in mixed deciduous forests. Leaves 1-pinnate, leaflets hairy. Flowers large, numerous in a large terminal panicle; corolla lobes fimbriate. Fruit a long, slender, twisted capsule with numerous, flattened winged-seeds.

กุ่มบก

ไม้ต้นผลัดใบ ขนาดเล็ก ขึ้นในป่าเบญจพรรณทั่วไป ในปะกອນแบบ ๓ เป็น ดอกดกออกบานช่อสั้นๆ ตามกิ่งเต็มต้นในฤดูร้อน

Kum bok

Crateva adansonii

Small, deciduous tree; sporadic in mixed deciduous forests. Leaves 3-foliate. Flowers several in a short inflorescence, profusely along branches in the hot, dry season.

รอกฟ้า

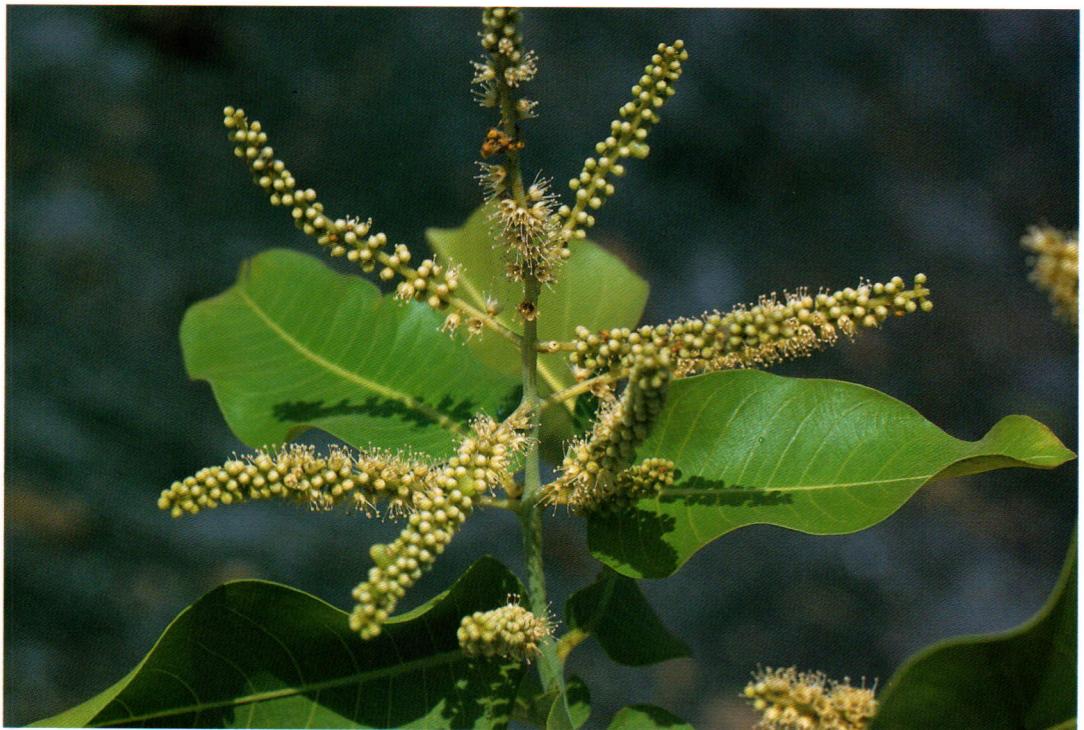

ไม้ต้นผลัดใบขนาดใหญ่ของป่าเต็ง-รังและป่าเบญจพรรณ ใบเดี่ยวออกตรงกันข้าม ดอกเล็กออกบunchอย่างคล้ายทางกระรอก ผลมี ๕ ปีก

Rok fa

Terminalia alata

Large, deciduous trees in deciduous dipterocarp and mixed deciduous forests. Leaves simple, opposite. Flowers minute, in a long spike. Fruit a 5-winged nut.

มะตาด

ไม้ต้นขนาดเล็ก ไม่ผลัดใบ ชอบขึ้นริมฝั่งน้ำในป่า
เบญจพรรณ ใบเดี่ยว ขอบใบจักแหลม ดอกใหญ่
นานต่อนกลางคืน ผลสุกรับประทานได้

Matat

Dillenia indica

Small evergreen tree; by stream in mixed deciduous forests. Leaves simple, toothed. Flowers large, opening at night. Fruits edible.

รสสุคนธ์

ไม้เตาเนื้อแข็งขนาดใหญ่ ขึ้นตามป่าละเมะทั่วไป
ใบเดี่ยว ขอบใบจัก ดอกเล็ก จำนวนมาก ออกบน
ซ่อแตกแขนง มีกลิ่นหอม นิยมปลูกเป็นไม้ประดับ
ขึ้นชุ่ม

Rot sukhon

Tetracera loureiri

Large woody climber; common in scrubs. Leaves simple, toothed. Flowers small, many in a short panicle, fragrant. Commonly cultivated.

ຕະເຄີນທອງ

ไม้ต้น สูงได้ถึง ๔๐ เมตร ใบเดี่ยว ออกสลับ มีต่อมตามซอกเส้นใบ ดอกสีขาวนวล กลิ่นหอม ออกเป็นช่อตามซอกใบและปลายกิ่ง ผลรูปไข่หรือกลม มีปีกยาว ๒ ปีก สั้น ๓ ปีก พบร่องในป่าดิบเปลือกมีสาร Pyrogallol และ Catechol ไม้แข็ง ทนทาน ใช้สร้างบ้าน ฯลฯ

Iron wood

Hopea odorata

Tree up to 40 m. high; leaves simple, alternate, with domatia; flowers whitish, inflorescences axillary and terminal; fruit ovate or rounded with 2 long wings and 3 short wings. Found in evergreen forests. Bark provide Pyrogallol and Catechol; wood hard and durable, used for construction.

มะพลับ

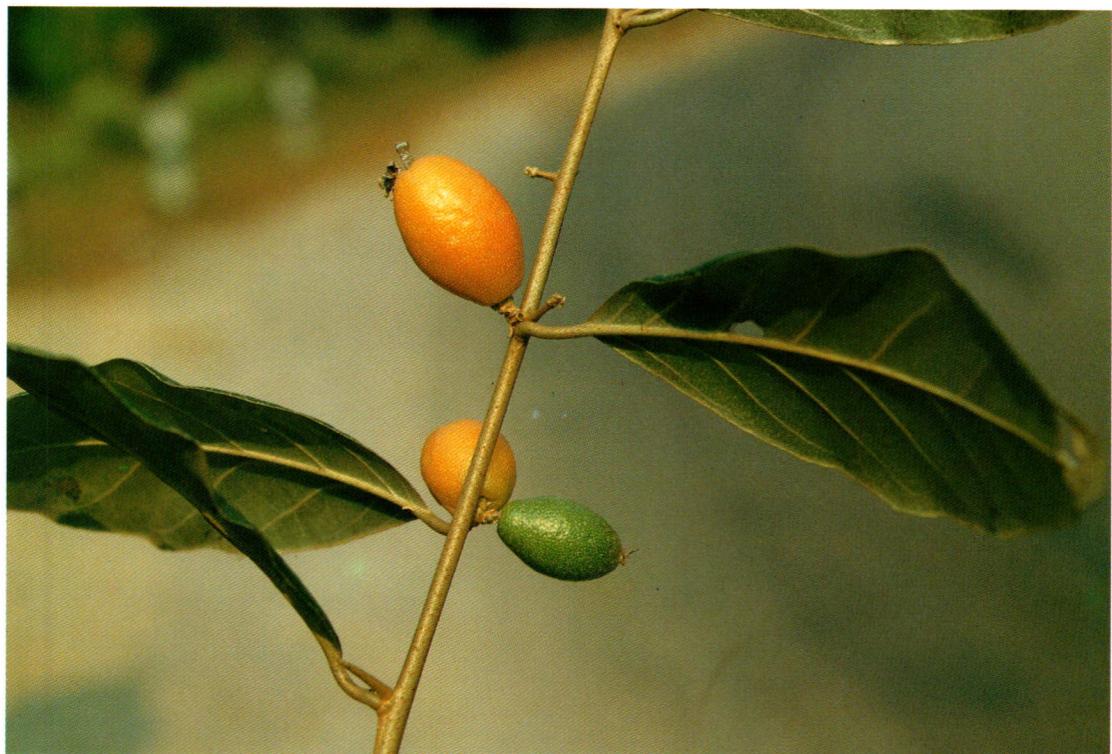
ไม้ต้นไม่ผลัดใบขนาดใหญ่ของป่าดิบแล้ง ใบเดี่ยว
เรียงสลับ ผลกลมแบน ออกเดี่ยวๆ ผลสุก
รับประทานได้ ผลอ่อนใช้เป็นสีย้อม

Maphlap

Diospyros malabarica* var. *siamensis

Large, evergreen tree; sporadic in dry evergreen forests. Leaves simple, alternate. Ripe fruits edible; young fruits used for dyeing.

มะหลอด

ไม้พุ่มรอเลื้อย ขึ้นตามชายทุ่งและป่ากันบ้าง
ตามบ้านชนบท ใบเดี่ยว ห้องใบปักคลุมด้วยเกล็ด
สีเงิน ผลสุกวับประทานได้

Malot

Elaeagnus latifolia

Scandent shrub; sporadic in secondary growth and occasionally cultivated in rural areas. Leaves simple, silvery shining underneath. Ripe fruit edible.

มะไฟ

ไม้ต้นขนาดกลาง ขึ้นในป่าดิบไกล์ลั่นรา ขึ้น
ประปนกับไผ่ในป่าผลัดใบ และปลูกตามสวน

Mafai

Baccaurea ramiflora

Medium sized tree, found in evergreen forests by stream, mixed with bamboo in deciduous forests, and cultivated.

ลำพู

ไม้ต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ ขึ้นทั่วไปในป่า
ชายเลน บริเวณน้ำกร่อย

Lamphu

Sonneratia caseolaris

Medium to large sized tree, common in mangrove forests in brackish water.

กระเบาใหญ่ กระเบาน้ำ แก้วกาหลง

ไม้ต้นขนาดใหญ่ ขึ้นตามป่าดิบแล้งใกล้ริมน้ำ น้ำมันจากเมล็ด
ใช้ถ่ายพยาธิ ทาแก้โรคผิวหนัง

Krabao yai, Krabao nam, Kaeo ka long

Hydnocarpus anthelmintica

Large tree; by stream in dry evergreen forests. Oil from seed
used as anthelmintic and externally used for dermatitis.

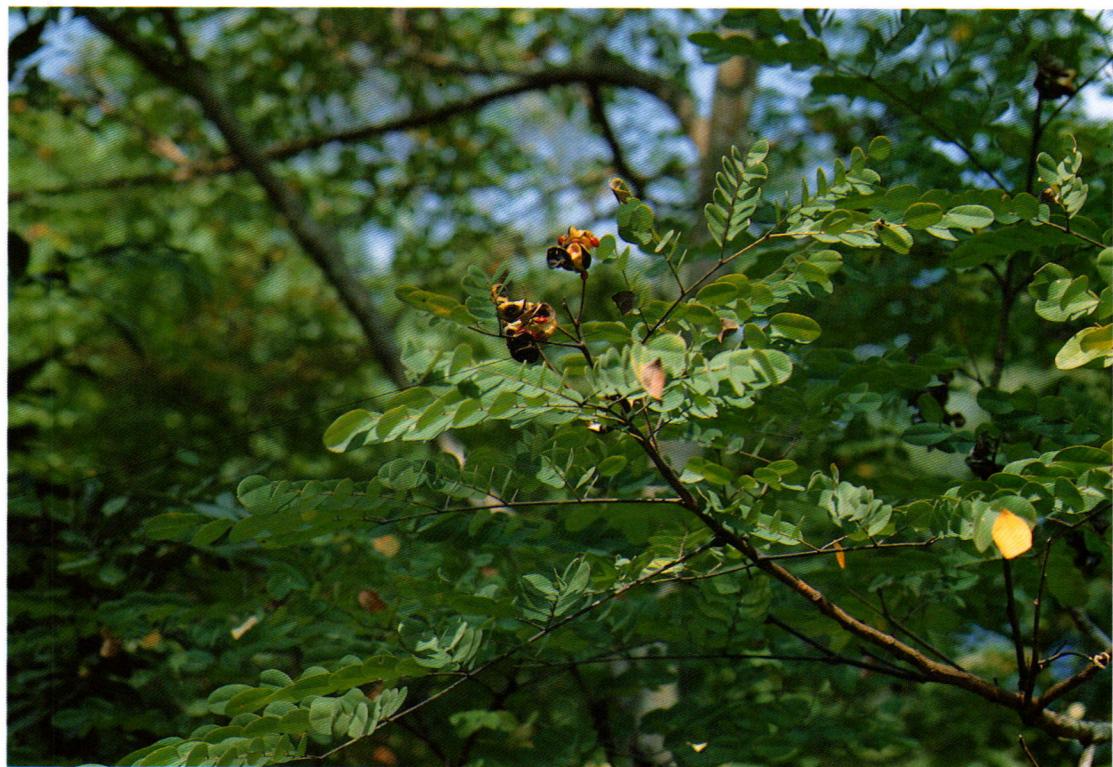
มะกลำตาช้าง มะกลำตัน

ไม้ต้นผลัดใบขนาดใหญ่ ขึ้นกระเจัดกระจายในป่าดิบแล้งและป่าเบญจพรรณ ในประกอบแบบชนนก สองขั้น ดอกเล็กจำนวนมากอัดกันแน่นบนซุยยาว ผลเป็นฝักแบบยาว เมื่อแก่จะแตกและบิดเวียน เมล็ดกลมแข็งสีแดง

Maklam ta chang, Maklam ton

Adenanthera pavonina var. microsperma

Large deciduous tree, scattered in dry evergreen forests and mixed deciduous forests. Leaves 2-pinnate. Flowers minute, numerous in a spike. Pods twisted; seeds round, hard, reddish.

มะค่าโมง

ไม้ต้นขนาดใหญ่ซึ่งตามป่าเบญจพรรณและป่าดิบแล้ง เนื้อไม้ใช้ก่อสร้างและทำเฟอร์นิเจอร์ชั้นดี

Makha mong

Afzelia xylocarpa

Large trees in mixed deciduous and dry evergreen forests. Timber highly esteemed for construction and quality furnitures.

ทองกวาง

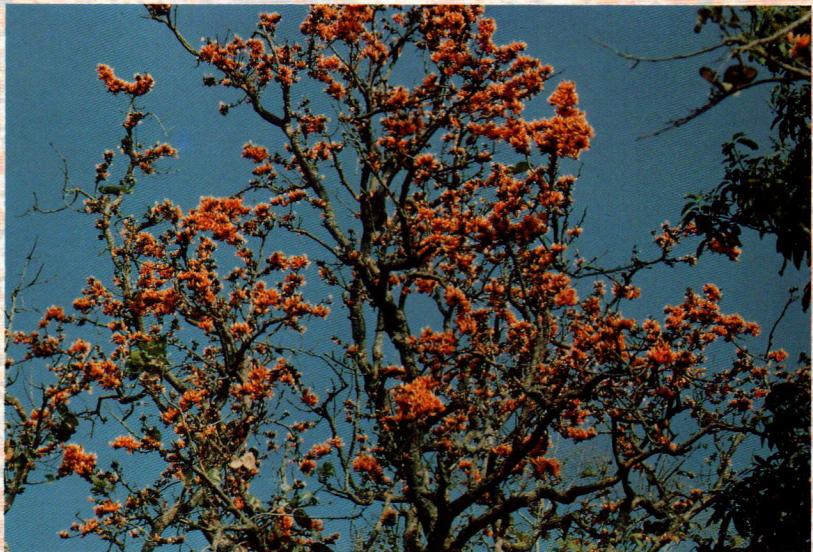

ไม่ต้นผลัดใบขนาดใหญ่ของป่าเบญจพรรณ ออกดอกออกผลเต็มต้นบนพื้นที่ค่อนข้างแห้งแล้ง แต่บนพื้นที่ชุमชื้นจะมีพุ่มใบสีเขียวตลอดปี

Flame of the forest, Bastard teak

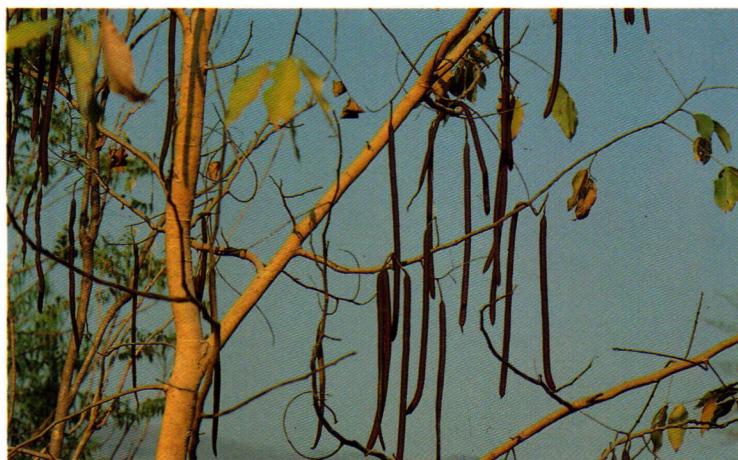
Butea monosperma

A large deciduous tree of mixed deciduous forests in full bloom in the dry habitat. In the moister area the tree tends to produce more green foliage.

គុន

ไม้ตันผลัดใบขนาดกลาง พบรากในป่าเบญจพรรณ ชื่อดอกยาวห้อย
ระย้าตามกิง นิยมปลูกเป็นไม้ประดับ เนื้อในฝักใช้เป็นสมุนไพร

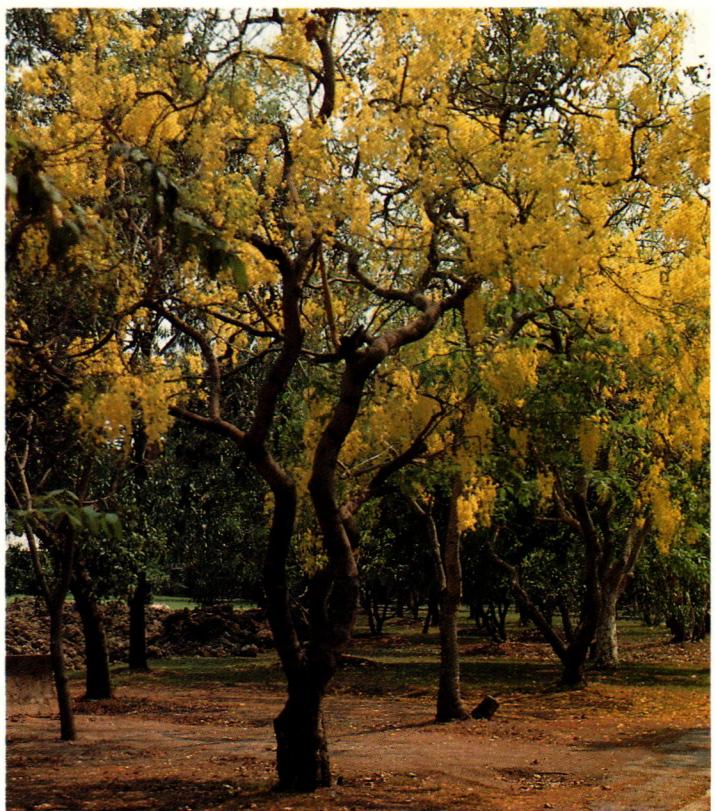
Pudding pipe tree, Purging cassia, Indian Laburnum,

Golden shower

Cassia fistula

Medium, deciduous tree; frequent in mixed deciduous forests.

Inflorescences elegantly hanging along the branches. Commonly planted as an ornamental. Pulp of the pod used as laxative.

กัลปพฤกษ์

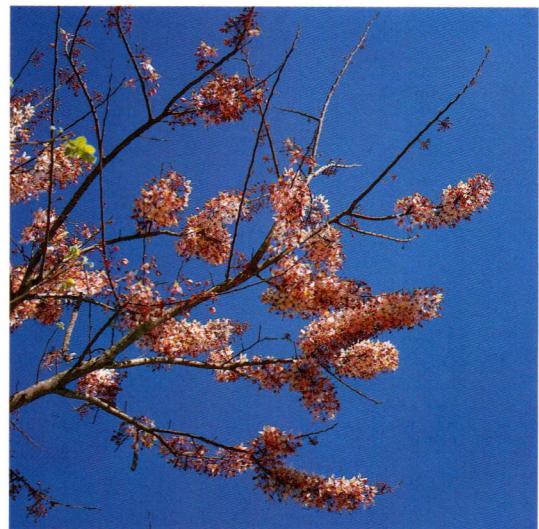

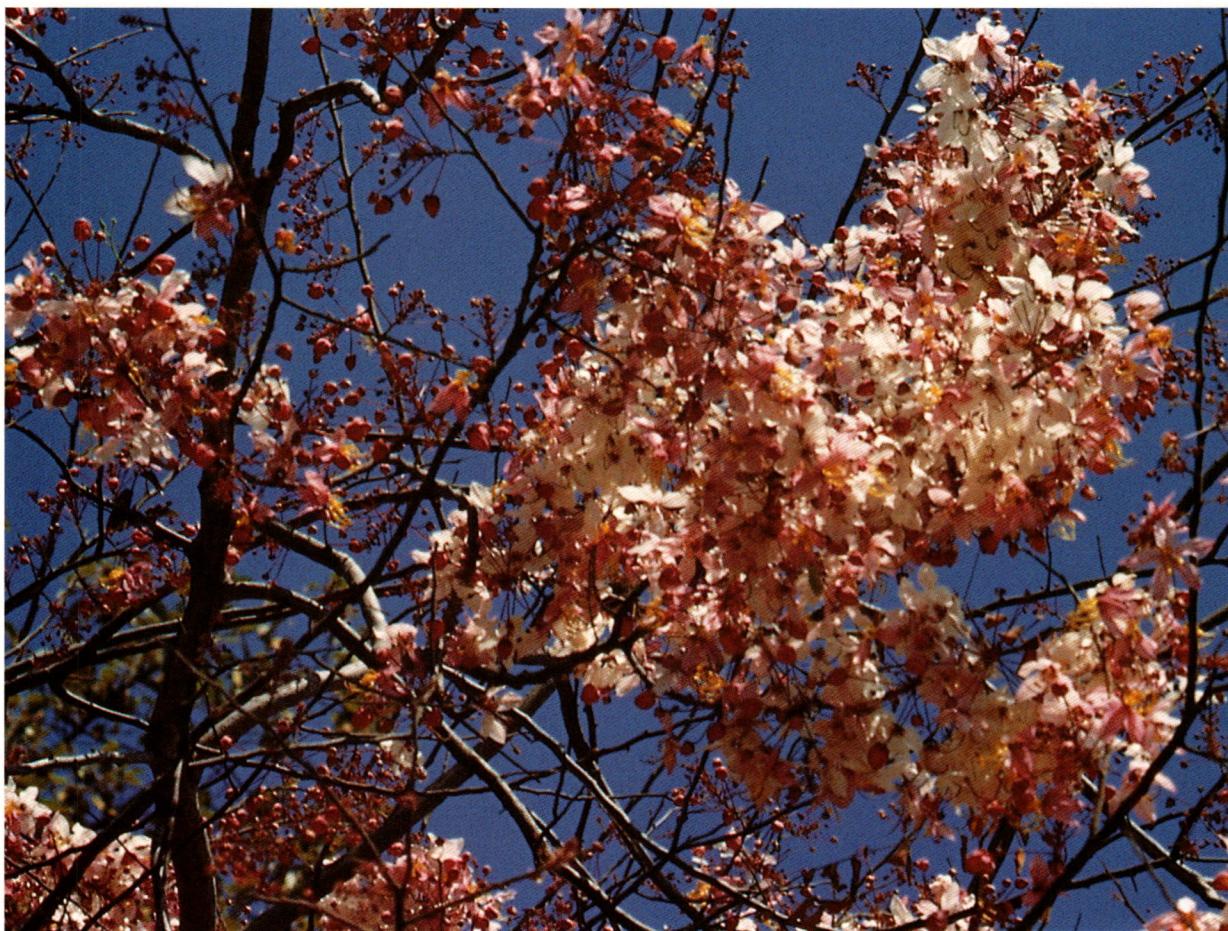
ไม่ต้นผลัดใบขนาดเล็ก ขึ้นประปรายตามชายป่า
ดิบแล้ง ในประกอบแบบขั้นกหันเดียว ดอกใหญ่
คง ออกบนซื่อสั้นๆ ตามกิ่งด้านข้างเต็มต้นในต้น
ฤดูร้อน ผลเป็นฝักกลมยาวตรงมีขันนุ่ม นิยมปลูก
เป็นไม้ประดับ

Pink shower, Pink cassia, Wishing tree

Cassia bakeriana

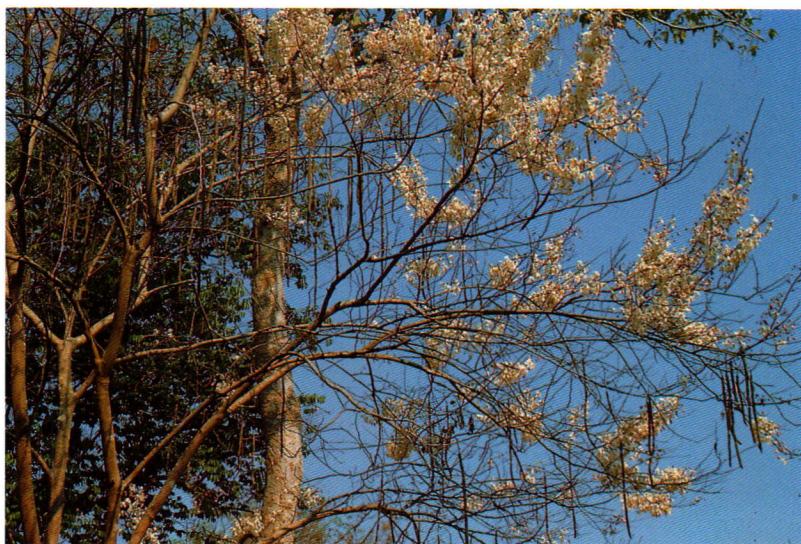
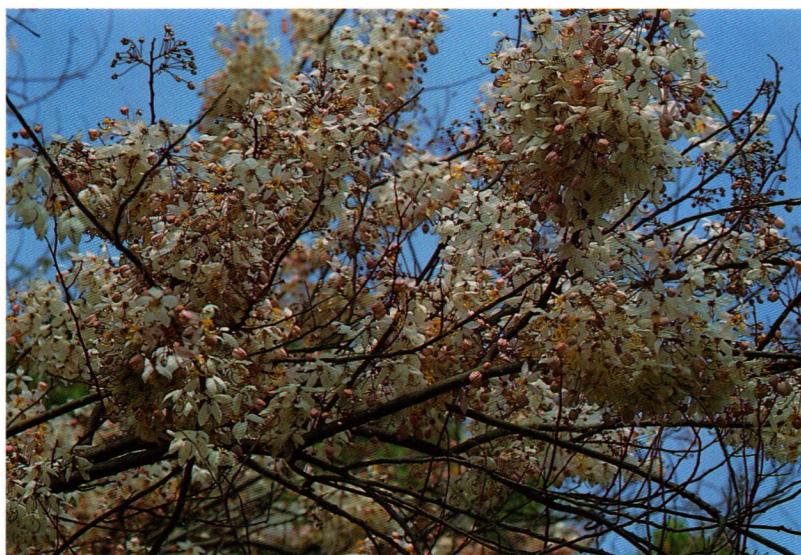
Small deciduous tree; sporadic along the edges of dry evergreen forests. Leaves 1-pinnate. Inflorescences short, profusely along branches; flowers conspicuous, blooming in the early hot, dry season. A common ornamental tree.

ກາພພຸກ່າ

ໄນ້ຕັ້ນຜັດໃບຂາດເລື້ກ ຄລ້າຍກັບປຸກ່າ ນິຍມ
ປຸກ່າກັນທ້ວໄປ ດອກດອກອອກບນ່ອສັນໆ ຕລອດກິ່ງ
ກລືບດອກສີ່ມພູເຂັ້ມກວ່າດອກກັບປຸກ່າ ຜັກງູບ
ທຽງກະບວກສື່ດຳ

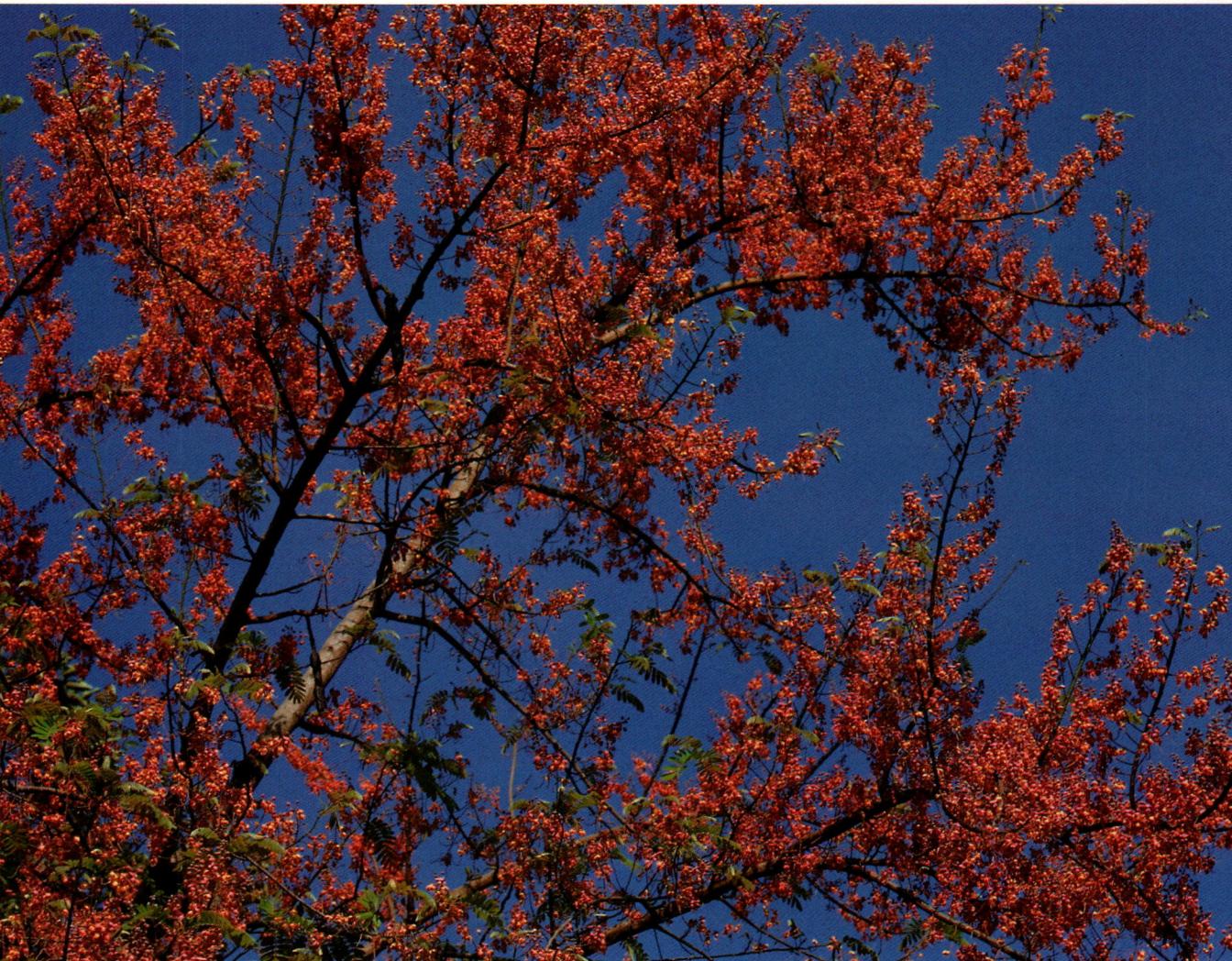
Horse cassia, Pink shower

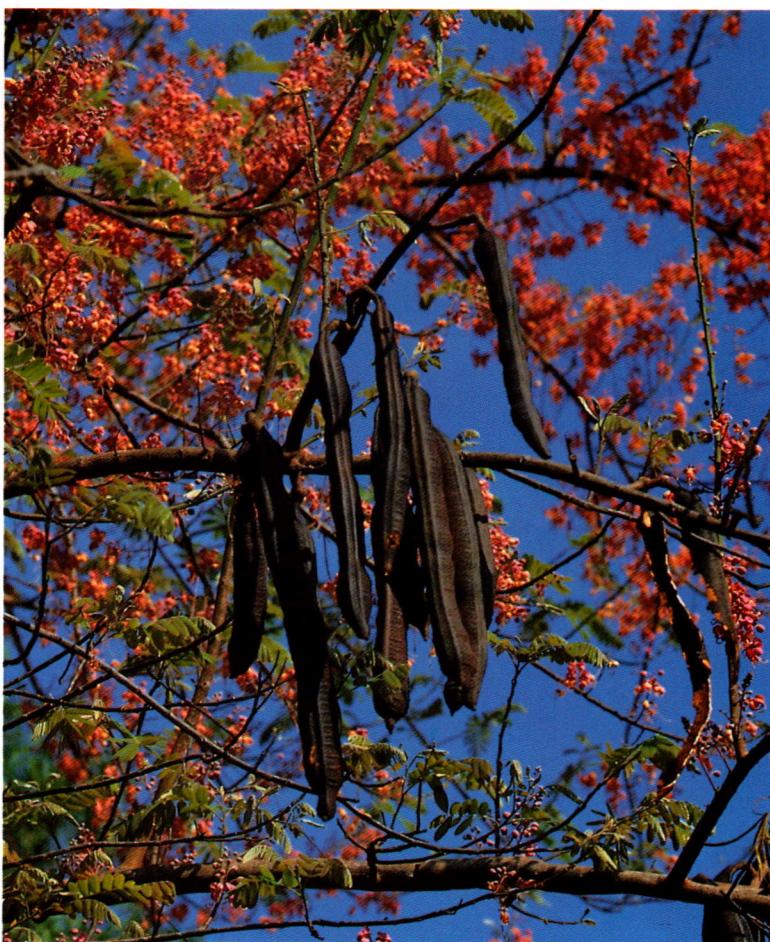
Cassia grandis

Small deciduous tree, commonly cultivated.

Flowers in short inflorescences, profusely along branches; petals deep pink. Fruit a large cylindric pod, blackish.

หนานทรี

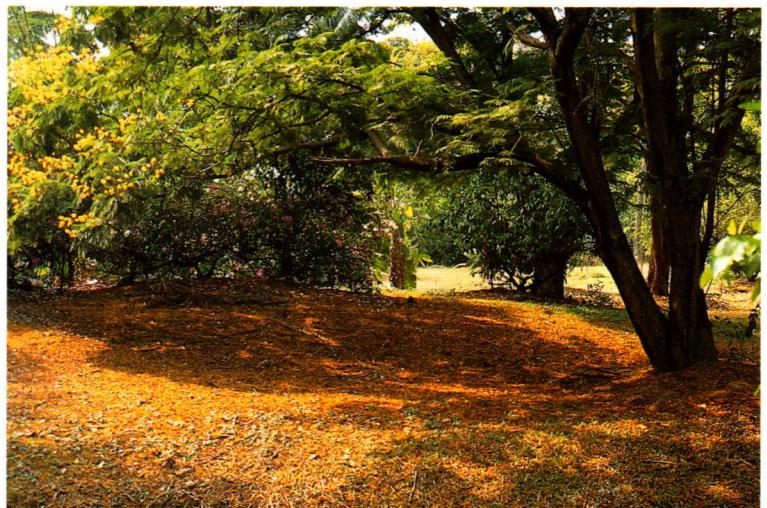

ไม้ต้นผลัดใบขนาดกลาง ขึ้นตามป่าละเมะ
ชายหาด ใบประกอบแบบขนนกสองชั้น ดอก
จำนวนมาก ออกบนซ่อใหญ่แต่แยกแขนงที่ปลายกิ่ง
เนื้อเรื่องยอด ผลเป็นฝักแบนรี สีน้ำตาล นิยม
ปลูกเป็นไม้ประดับทั่วไป

Yellow flamboyant

Peltophorum pterocarpum

Medium-sized deciduous tree; scattered in beach scrubs. Leaves 2-pinnate. Flowers numerous in large ascending terminal panicles. Fruit a flattened, elliptic, brownish pod. A common ornamental tree.

ประดู่บ้าน ประดู่กิงอ่อน

ไม้ต้นโตเร็วไม่ผลัดใบ ขนาดใหญ่ ขึ้นตามชายป่า
ดิบทางภาคใต้ เรือนยอดเป็นพุ่มแน่น ปลายกิ่ง
ข้อยื่นลุ่ง ใบประกอบแบบขนนกชั้นเดียว ผลกลม
แบนมีปีกล้อมรอบ นิยมปลูกเป็นไม้ประดับทั่วไป

**Burmese rosewood, Andaman red wood,
Amboyna wood**

Pterocarpus indicus

Large, fast-growing, evergreen tree; sporadic along the edge of evergreen forests in the Peninsula; branches drooping. Leaves 1-pinnate. Fruit a circular-winged samara. A common ornamental tree.

ประดู่ป่า

คล้ายประดู่บ้าน แต่เป็นไม้ต้นผลัดใบของป่าเต็ง-รัง และป่าเบญจพรรณ ปลายกิ่งชี้ระเกะระกะไม่ย้อยลุ่ง ปลูกกันบ้างประป่วย

Pradu pa

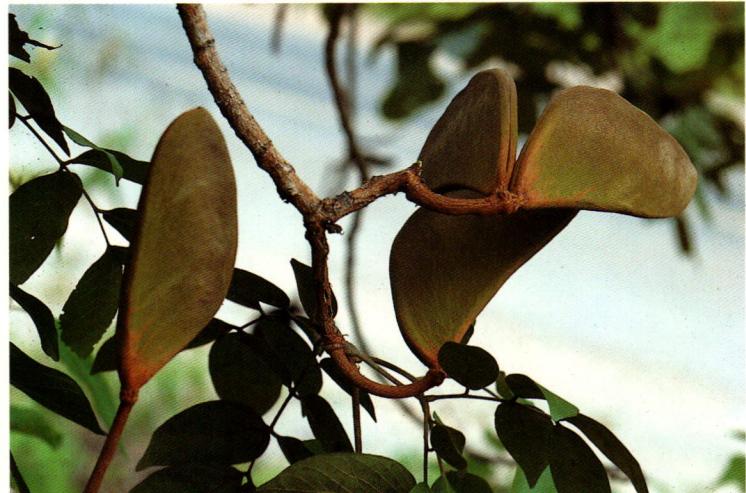
Pterocarpus macrocarpus

Similar to **Burmese rosewood**. But the tree is deciduous, growing in dry habitat of deciduous dipterocarp forests and mixed deciduous forests.

Branches not drooping. Occasionally cultivated.

ແດງ

ໄມ້ຕົ້ນຜລັດໃບ ຂາດໃຫຍ່ ພບຂຶ້ນຕາມປໍາຜລັດໃບ
ທ່ວໄປ ເນື້ອໄມ້ສິນໍາຕາລແດງ ແຈຶງແກຮ່ງແລະທນຖານ
ມາກ

Daeng

Xylia xylocarpa var. kerrii

Large deciduous tree in deciduous forests. Wood brownish red, extremely hard and durable.

ຕະແບກນາ ຕະແບກ

ໄມ້ຕັນໄມ້ຜົດໃບຂາດໃໝ່ ຂຶ້ນຕາມຫຍາຍປຳດົບ
ທ່ວໄປ ໃບເດືອກຕຽງກັນຂໍ້າມ ດອກເລັກຈຳນວນ
ມາກ ອອກບນຫ້ອມໂປ່ງແຕກແຂງຂາດໃໝ່ທີ່ປລາຍ
ກິງເໜື້ອພຸ່ມເຮືອນຍອດ ນິຍມປຸກເປັນໄມ້ປະດັບ
ອອກດອກໃນຫ່ວງຖຸົັນ

Tabaek na, Tabaek

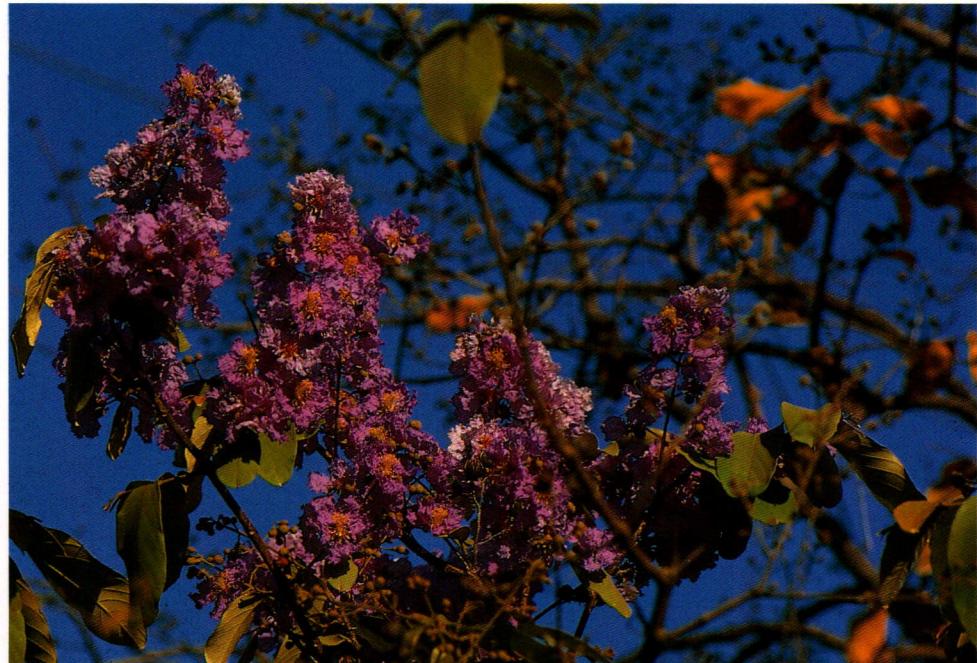
Lagerstroemia floribunda

Large, evergreen tree; scattered along the edge of evergreen forests throughout the country. Leaves simple, opposite. Flowers small, numerous in a large, ascending, terminal panicle during the rainy season. A common ornamental tree.

ເສລາໄບໃຫ້ງ

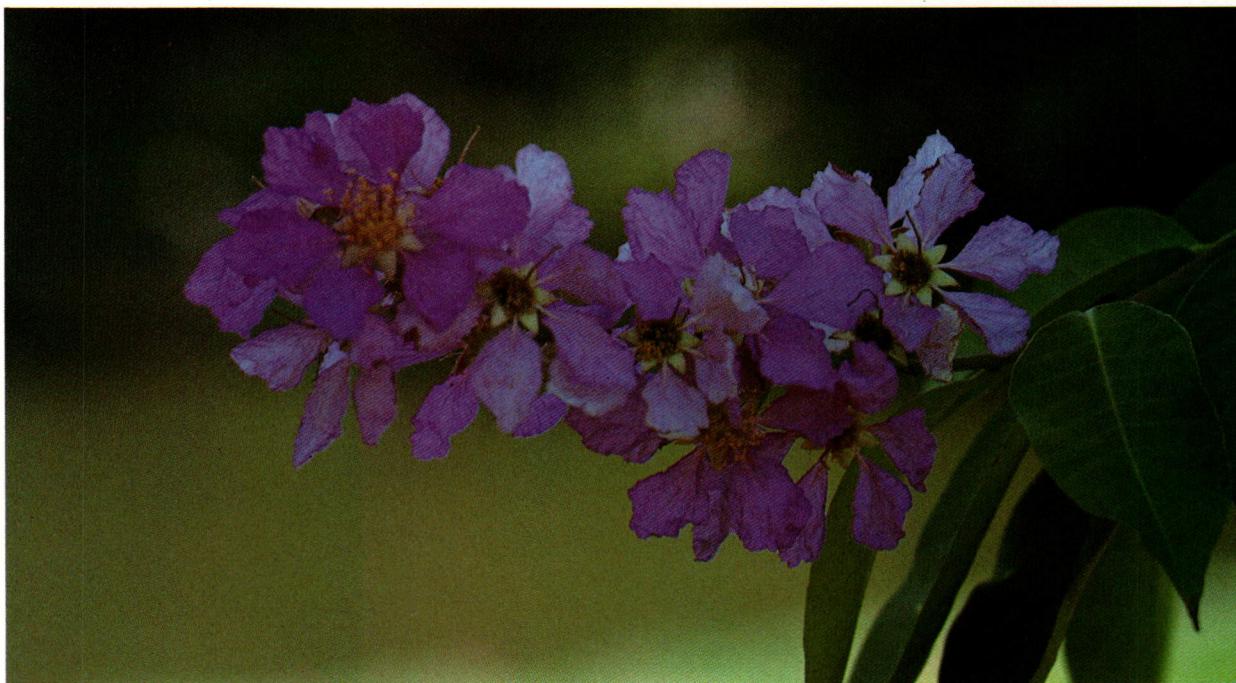
ไม้ต้นผลัดใบสูงได้ถึง ๒๐ เมตร กิ่งมักจะห้อยลง
ขึ้นทั่วไปตามป่าเบญจพรรณ ป่าดิบ และป่า
ชายหาด พบรากคตตะวันออกเฉียงเหนือ ภาค
ตะวันออก ภาคกลาง จนถึงจังหวัดประจวบ-
คีรีขันธ์

Salao bai yai

Lagerstroemia loudonii

Tree up to 20 m. high, branches drooping;
common in mixed deciduous forests, in evergreen
forests and along beach forests, from north-
eastern, eastern, central to Prachuap Kirikhan
Province.

ອົນທະລິນ້າ

ໄມ້ຕັນພລັດໄປຂາດກລາງ ແຕກກິ່ງຕໍ່າ ຂັ້ນບນທີ່
ຫຸ່ນເຊື່ອນຕາມຫຍາຍປ່າດງດີບທ່ວ່າໄປ ໃບເດືອວາ ອອກຕຽງ
ກັນຂ້າມ ດອກໃຫຍ່ ອອກບນຫ້ອແຕກແຂນງທຽງພຸ່ມ
ເຈດີຍເໜີເອເຮືອນຍົດ ມີສີສັນຕ່າງໆ ຕັ້ງແຕ່ ສີໝາມພູ
ຈານຶ່ງສີ່ນ່ວ່າງອມໝາມພູ ນິຍມປຸລູເປັນໄໝປະດັບມາກ
ທີ່ສຸດໜີດໜີ້ ອອກດອກໃນຊ່ວງຖຽວ່ອນ

Queen's flower, Queen's crape myrtle,

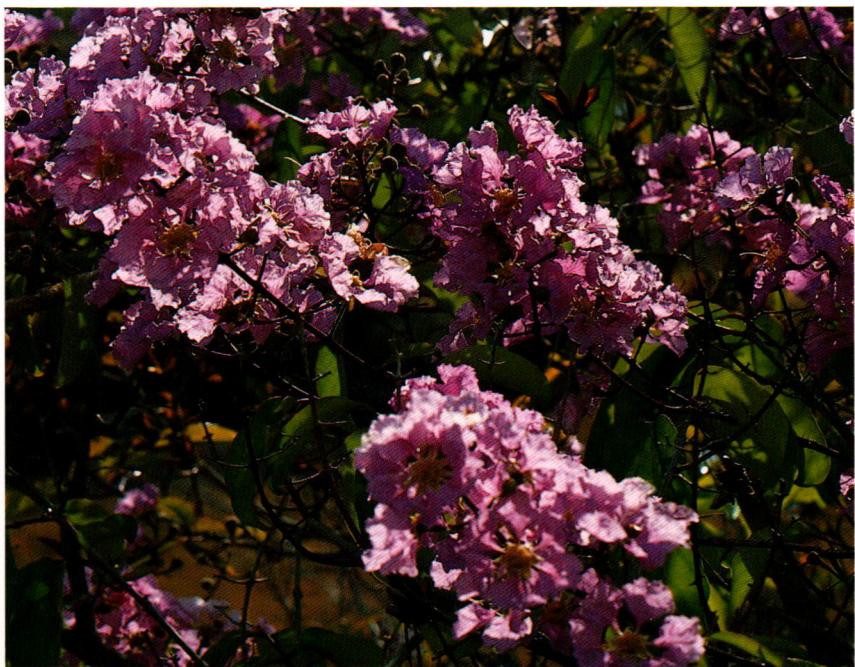
Pride of India

Lagerstroemia speciosa

Medium-sized deciduous tree, low branching; scattered in the moist areas along the edges of evergreen forests. Leaves simple, opposite. Flowers large, pinkish to mauve, profusely in a large, ascending terminal panicle during the hot dry season. A common ornamental tree.

พลองเหมื่อคด

ไม้ต้นสูงประมาณ ๓ ม. กิ่งอ่อนเป็นลีเหลี่ยม ขี้น
ในป่าผลัดใบ

Phlong muat

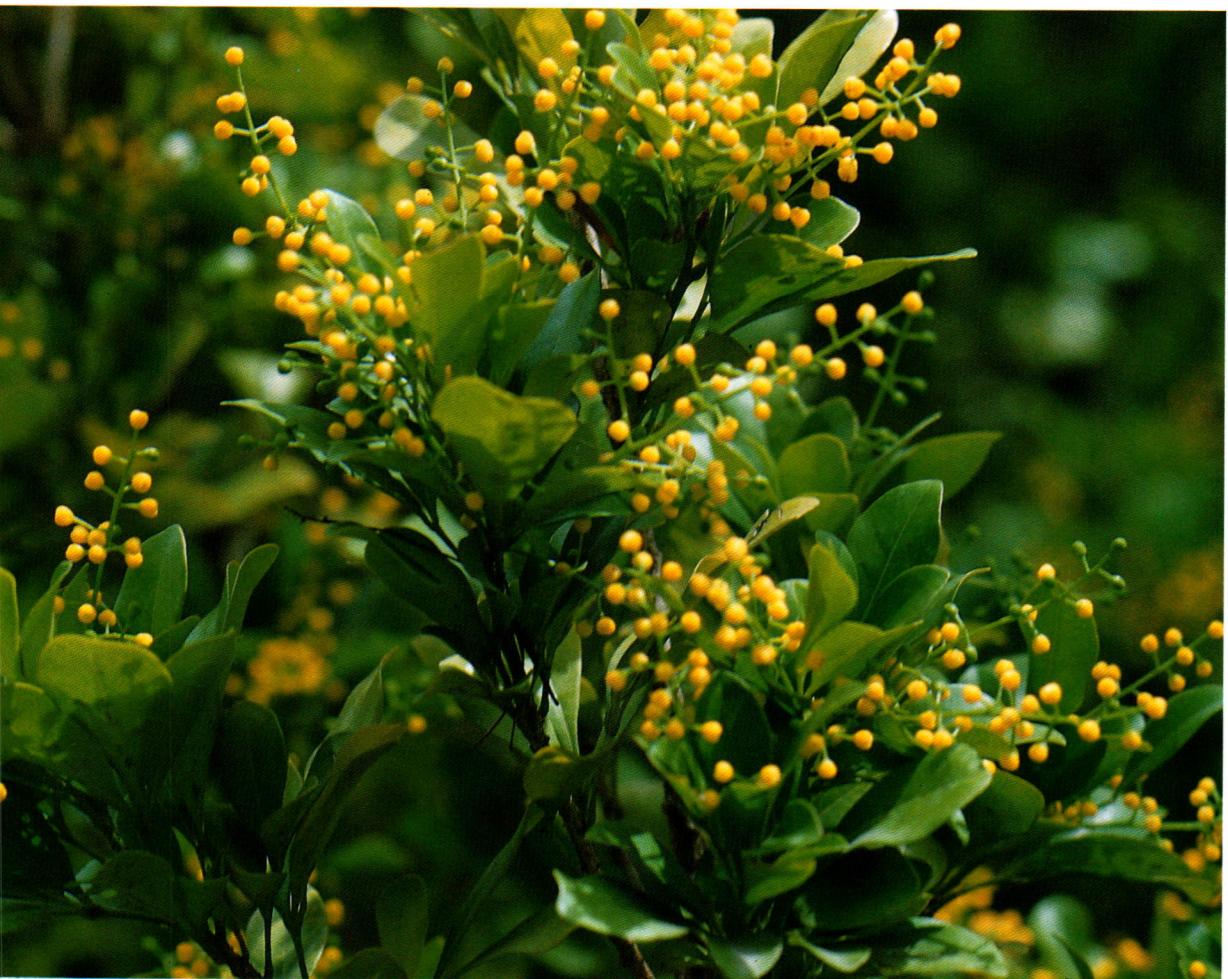
Memecylon edule

Small tree about 3 m. high, young branches
quadrangular; found in deciduous forests.

ประยงค์

ไม้พุ่ม ขึ้นตามป่าเบญจพรรณทั่วไป ดอกมีกลิ่น
หอม ใช้เป็นสมุนไพรและแต่งกลิ่นใบชา

Chinese rice flower

Aglaia odorata

A large slow-growing shrub; sporadic in mixed deciduous forests. Flowers strongly fragrant, used in local medicine.

ខ្សែ ខំណុដ

មេត្តាតំនងស្តុងប្រវមាន ៥ មេត្រ ខ្លួនតាមបោកិប បា
ផលីបោកិបនៃខ្លួនទៅក្នុងបោកិប។

Khi mot

Dalbergia lanceolaria* var. *lakhonensis

Tree about 5 m. high; found in evergreen forests,
deciduous forests and common in open forests.

กระเช้า กระเจา มหาเนียว

ไม้ต้นผลัดใบขนาดใหญ่ ดอกเล็ก ออกรูปเป็นกระฉูก
ผลมีปีกล้อมรอบ ขี้นทางภาคเหนือและภาคตะวัน
ออก ไม่ใช้ทำเครื่องเรือน

Kra chow, Maha nieo

Holoptelea integrifolia

Deciduous large tree; flowers small, fascicle; fruit
with wing around; found in northern and eastern
part of the country. Wood used for furniture.

จำปา

ไม้ต้นขนาดใหญ่ ขึ้นในป่าดิบแล้งและป่าดิบเข้า
เปลือกแก่ใช้ ดอกใช้บำรุงหัวใจ ผลใช้แก้ไข้

Champak, Sapu, Orange champak

Michelia champaca

Large tree; scattered in dry evergreen forests and hill evergreen forests. Bark is used as antipyretic.

Flowers are used as cardiotonic. Fruits are used as antipyretic.

กวาว

ไม่ต้นผลัดใบขนาดใหญ่ ขึ้นตามป่าผลัดใบทั่วไป
ใบเดี่ยวขนาดใหญ่ ออกตรงกันข้ามเป็นคู่ๆ มีหูใบ
ร่วมขนาดใหญ่ ๑ คู่

Kwao

Haldina cordifolia

Large deciduous tree; common in deciduous forests. Leaves simple, large, opposite, with a pair of large interpetiolar stipules.

ก้านเหลือง กระทุ่ม

ไม้ต้นขนาดกลาง ขึ้นตามริมน้ำในป่าเบญจพรรณ
เนื้อไม้สีเหลืองใช้ทำเครื่องเรือน

Kan luang, Krathum

Nauclea orientalis

Medium trees; scattered by streams in mixed
deciduous forests. Wood yellow used for furniture.

ຢມຫອມ

ໄນ້ຕັ້ນຂາດໃຫຍ່ ສູງກວ່າ ۲۰ ເມຕර ໂດເຮົາ ໄນມີ
ກລິນຫອມ ຈຶ່ນໃນປ້າດີບແລະປ້າເບຍຸຈພຣຣນຈຶ່ນ
ທຳໄປ

Yom hom

Toona ciliata

Large sized tree over 20 m. high, fast-growing,
wood scented; found in evergreen forests and in
mixed moist deciduous forests.

ເສັ້ນ

ໄມ້ຕົນ ສູງໄດ້ຮຶກ 15 ເມຕຣ ຂຶ້ນເປັນໜູ່ຕາມປາທີ່ເປັນ
ທາຍ ໄກລື້ຜົງທະເລ

Samet

Melaleuca cajuputi

Tree up to 15 m. high; found in groups on sandy soil near beach.

៥៥

ไม่ตันผลัดใบขนาดใหญ่ พับขึ้นในปากเบญจพรรณ
ทั่วไป ใบประกอบแบบขนนก ใบย่อยรูปรีแกมรูป^{ไข่}
ใบกลับ ๓-๔ คู่ เนื้อไม้ใช้ทำเครื่องเรือน

Khacho

Millettia leucantha

Large deciduous tree; scattered in mixed deciduous forests. Leaves pinnate; leaflets 3-4 pairs, elliptic-obovate. Wood used for furniture.

กระทุ่มนา

ไม้ต้นผลัดใบ สูงประมาณ ๑๕ เมตร ออกดอกออกเป็นช่อๆ ออกเป็นคู่
ตรงข้ามกัน ขึ้นได้ทั่วไป

Krathum na

Mitragyna diversifolia

Deciduous tree about 15 m. high; inflorescences in round head, arranged
in pair, opposite; common.

ป่ายางนา

ป่ายางนาในสวนจิตรลดา

ในบริเวณพื้นที่ส่วนหนึ่งของป่าไม้สาธิตข้างพระตำหนักเรือนตัน จะปรากฏพื้นที่ป่าไม้แน่นทึบเขียวชอุ่ม มีต้นไม้สูงใหญ่เรือนยอดซิดติดกันและมีเนื้ันล่างหนาแน่นคล้ายกับป่าธรรมชาติ พื้นที่นี้เมื่อเริ่มแรกเป็นพื้นที่ที่ปลูกไม้ยางนาโดยเฉพาะ

ในฤดูร้อนเกือบทุกปี พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จฯ แปรพระราชฐานไปประทับณ พระราชวังไกลกงวลด อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในระยะแรกเสด็จฯ โดยทางรถไฟต่อมารถเดินได้เมื่อมีการปรับปรุงถนนเพชรเกษมดีขึ้น เส้นทางเสด็จฯ ผ่านจังหวัดนครปฐม ราชบุรี และเพชรบุรี เมื่อผ่านอำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี สองข้างทางมีต้นยางนาสูงใหญ่ขึ้นเป็นกลุ่มตามธรรมชาติอยู่มากมาย จึงได้มีพระราชดำริที่จะส่วนป่ายางนาบริเวณนี้ให้เป็นสวนสาธารณะ แต่ไม่สามารถดำเนินการจัดการตามพระราชประสงค์ได้ เพราะมีราชภราถีอกร่องพื้นที่ทำสวน ทำไร่ ในบริเวณนั้นมาก และจะต้องใช้จ่ายเงินทดสอบที่สูงมากในการจัดทำพื้นที่ใหม่

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีพระราชปราช្យาทว่า “ไม้ย่างนาในประเทศไทยได้ถูกตัดฟันไปใช้สอยและทำเป็นสินค้ากันเป็นจำนวนมากขึ้นทุกปี เป็นที่น่าวิตกวาหากมิได้ทำการบำรุงส่งเสริมและดำเนินการปลูกไม้ย่างนาขึ้นแล้ว บริมานไม้ย่างนา ก็จะลดน้อยลงไปทุกที จึงควรที่จะได้มีการดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับการปลูกไม้ย่างนา เพื่อจะได้นำความรู้ไปใช้ในทางปฏิบัติ” และโดยที่ยังมิได้มีผู้ได้ดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มาก่อนอย่างจริงจังแต่อย่างใด จึงได้ทรงเพาะเมล็ดยางนาลงในกระถางดันไม้บันพระดำเนินกเบี่ยงสุข พระราชวังไอลกังวล และได้ทรงปลูกต้นยางนานั้นในแปลงโครงการป่าสาธิตในสวนจิตรลดتا พร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าวชิราลงกรณ์ เมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๐๑ ซึ่งเป็นวันคล้ายวันประสูติของสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ

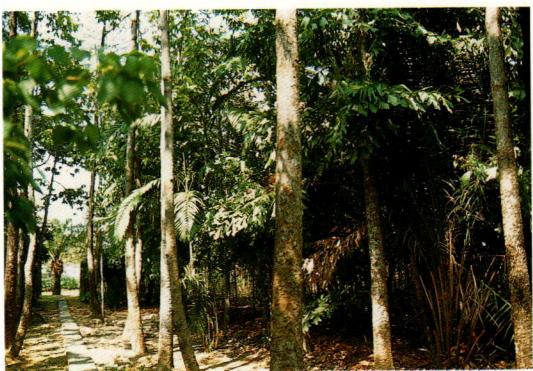

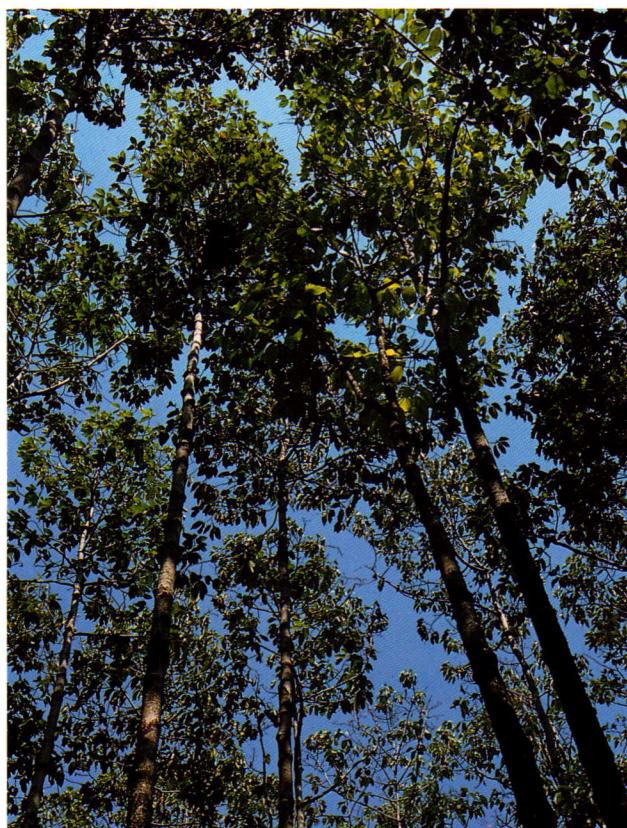
เจ้าฟ้าวชิราลงกรณ์ และได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ข้าราชการพิพาร คณاجารย์ และนิสิต คณบณฑิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ร่วมปลูกต้นยางนา จำนวน ๑,๒๕๐ ต้น กล้าไม้ยางนา ที่ใช้ปลูกส่วนใหญ่ได้มาจากเมล็ดต้นยางนาที่เจ้าหน้าที่สำนักพระราชวังเก็บมาจากการป่าอย่างนา

สองฝั่งถนนเพชรเกษม อำเภอท่ายาง จังหวัด เพชรบุรี ในเดือนเมษายน พุทธศักราช ๒๕๐๔ แล้วน้ำมาเพาะไว้ต่อร่มต้นแคบ้าน และในแปลงเพาะชำในบริเวณพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน เมื่อเมล็ดงอกได้ข้ามปลูกลงในกระถางดิน กล้าไม้ยางนาที่ข้ามลงปลูกในแปลงโครงการปลูกป่า (ป่าอย่างนา) มีอายุประมาณ ๔ เดือน ระยะห่างระหว่างต้น ๒.๕ เมตร ต่อมาระยะห่างระหว่างต้น ๑.๕ เมตร ต่อมาทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้คณบณฑิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และโครงการส่วนพระองค์ สนับสนุนจิตรลดาร ดำเนินการสอนพระราชนิการจัดตั้งแปลงทดลองศึกษาวิจัยการปลูกไม้ยางนาขึ้นในบริเวณนี้

นับแต่นั้นเป็นต้นมาจนถึงปีพุทธศักราช
๒๕๓๘ กากแลวลาที่ผ่านไป ๓๔ ปี ได้ทำให้แปลง
ทดลองปลูกไม้ยางนาในบริเวณที่ประทับส่วน
จิตรลดา เปลี่ยนสภาพเป็นป่าไม้ยางนาอันร่มรื่น
คล้ายป่าธรรมชาติ จากการสำรวจเมื่อวันที่ ๑๕
เมษายน พุทธศักราช ๒๕๓๔ พบร่วมไม้ยางนา
เหลืออยู่ทั้งหมด ๔๕๓ ต้น ในพื้นที่ป่ายางนา
ประมาณ ๕ ไร่ สำหรับไม้ยางนาเมื่อมีอายุ
ระหว่าง ๕ - ๑๐ ปี ได้มีการขุด堊ยออกไปปลูก
บริเวณอื่นๆ เพื่อขยายระยะห่างระหว่างต้น โดย
นำไปปลูกตามขอบสนามและริมถนนในบริเวณ
สวนจิตรลดา กับได้พระราชทานแก่ผู้ที่ขอมาเพื่อ
นำไปปลูกในสถานที่ต่างๆ เช่น ในวัด เป็นต้น

โดยพื้นที่ป่ายางนาในสวนจิตราลดาเป็นที่ลุ่มต่ำ พื้นดินจึงมักจะชุ่มน้ำในช่วงฤดูฝน ทำให้มีต้นข้อยขึ้นแทรกอยู่ตามธรรมชาติทั่วไป นอกจากนี้บริเวณป่ายางนาอย่างเป็นสวนรวมพันธุ์ไม้ก็มี ของพรรณไม้ที่มีคุณค่าบางชนิดของโครงการสวนพระองค์ฯ ได้แก่ หวาย และพริกไทยพันธุ์ต่างๆ นอกจากนี้พรรณไม้ป่าอีกหลายชนิดที่นำมาปลูกเพิ่มเติม เช่น หว้า ไทรและมะเดื่อชนิดต่างๆ อันเป็นแหล่งอาหารของนกนานาชนิด พรรณไม้แหล่งอาหารนกที่กล่าวถึง จะพบปลูกอยู่ทั่วไปในสวนจิตราลดา ตามพระราชบัญญัติที่ได้รับสั่งของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

YANG NA WOOD IN CHITRALADA GARDENS

Beside the “Ruan Ton” Villa lies a dense and lush wood where a great number of tall trees stand. Their canopies are tightly packed while the thick undergrowth gives the wood the appearance of a natural forest.

H.M. the King spends the summer months almost every year at Klai Kangwon (Sans Souci) Palace, situated at Hua Hin District of the southern province of Prachuap Khirikhan. In the early days of his reign, H.M. the King would make the journey by train. With the improvement of Phetchakasem Highway, the royal party can now motor there, passing through Nakhon Pathom, Ratchaburi and Phetchaburi Provinces on the way to Hua Hin. It was during one of these journeys, while passing through the Tha Yang District of Phetchaburi, that H.M. the King noticed on both sides of the road several groups of tall and elegant **Yang Na** trees (*Dipterocarpus alatus*). H.M. the King would very much like to preserve these trees by turning the area into a public park. Unfortunately, the royal wish was not to be fulfilled because the land was fully exploited by the locals and the cost of their relocation would be prohibitive.

In H.M. the King's own words, "In Thailand, **Yang Na** trees have been increasingly felled each year either for use or for trade. There is considerable concern that without active promotion and cultivation, the number of **Yang Na** trees will be much reduced. Research should, therefore, be conducted into **Yang Na** cultivation, the findings of which could be applied to actual cultivation". In the absence of serious research on the topic, H.M. the King himself, germinated some **Yang Na** seeds in pots on the balcony of Piamsuk Villa in Klai Kangwon Palace. The seedlings were planted by H.M. the King in a demonstration plot in Chitralada Gardens in the

company of H.M. the Queen and H.R.H. Prince Vajiralongkorn on the latter's birthday, July 28, 1961. Another 1,250 **Yang Na** seedlings were planted on the same day in the same demonstration plot by palace officials, faculty members and students of the Faculty of Forestry, Kasetsart University. Most of the seedlings came from the **Yang Na** seeds that palace officials collected in April 1961 from the same **Yang Na** woods bordering Phetchakasem Road. The seeds were germinated under the shade of some **Khae Ban** or Sesban trees (*Sesbania grandiflora*) and in a nursery in the grounds of Chitralada Villa. The young seedlings were then transplanted into earthen pots. The eventual seedlings were four-month old and were planted in the demonstration plot with 2.5 metre-spacing. Later, H.M. the King commanded Kasetsart University's Faculty of Forestry and the Royal Chitralada Project to set up an experimental plot for research into **Yang Na** cultivation in the very same area.

After a lapse of over 30 years, the Yang Na experimental plot has grown into a natural-looking and shady wood. A survey conducted on April 15, 1991 revealed that there remained 453 **Yang Na** trees, covering an area of about 2 acres. A good number of **Yang Na** trees there had been dug up and transplanted in other places when they reached the age of 5-10 years in order to create a larger spacing. Some now grow along the edges of lawns or border both sides of roads in the grounds of Chitralada Villa, others had been given away by H.M. the king to be grown elsewhere, particularly in temple grounds.

Since the **Yang Na** wood in Chitralada Gardens is sited in a low-lying area, its soil is often saturated with water during the rainy season, making the wood a natural habitat of **Khoi** plants or Tooth brush trees (*Streblus asper*). It is an *ex situ* conservation site where a number of valuable plants, especially rattan and varieties of pepper vines have been grown under royal projects. The pepper vines, in particular, were introduced at the suggestion of H.R.H. Princess Maha Chakri Sirindhorn, who was putting into practice H.M. the King's concept of growing economic crops in forestland without destroying the latter. A number of plants which bear fruit and berries that are the staple food of birds, including **Takhop Ban** (*Muntingia calabura*), **Wa** (*Syzygium cumini*), Banyan and varieties of figs, were grown in the woodland and other areas in Chitralada Gardens at H.M. the King's suggestion.

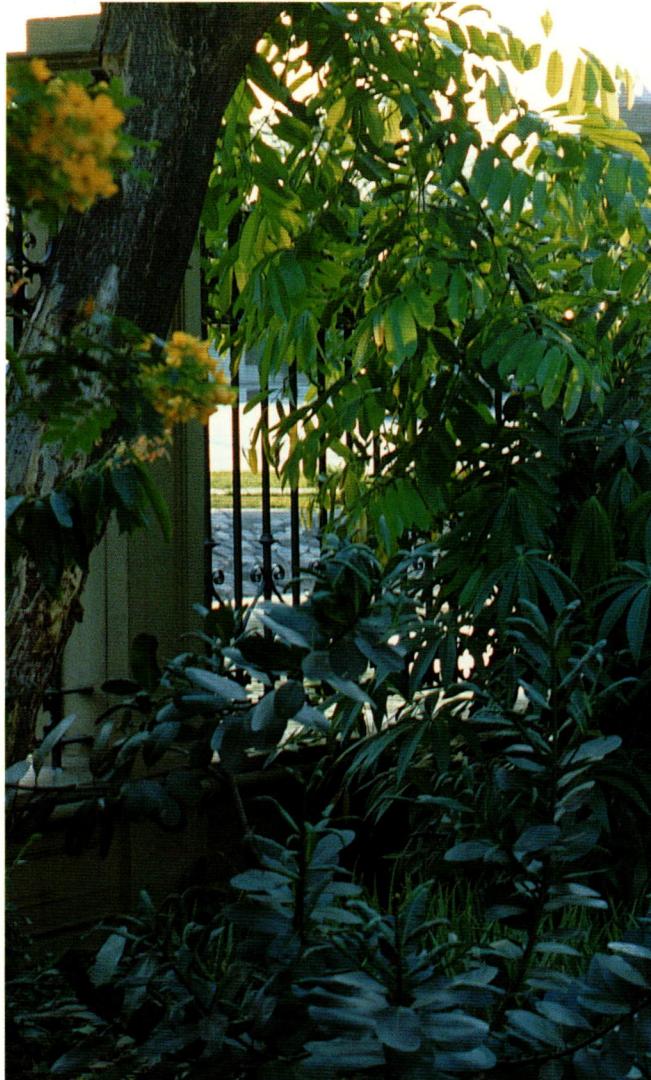

นางแก้วก้องเสียง - บด

สวนสมุนไพรสาธิ

สวนสมุนไพรสาธิ

ภายในบริเวณโครงการส่วนพระองค์ สวนจิตราดา บนพื้นที่ระหว่างรั้วกับถนนภายในพระตำหนักด้านใต้และตะวันตก เริ่มจากหน้าศาลา มหา万物เรื่อยไปจนใกล้ถึงประตูพระวุฒิอยู่ๆ เจน พื้นที่ประมาณ ๑ ไร่เศษ ได้มีการจัดทำแปลงสาธิพืชสมุนไพรขึ้นเมื่อปี พุทธศักราช ๒๕๓๙ สวนแห่งนี้นับได้ว่า เป็นกิจกรรมต่อเนื่องของ “โครงการสวนป่าสมุนไพรตามพระราชดำริ” ที่ได้เริ่มต้นมาก่อนหน้านี้ ตั้งแต่ปี พุทธศักราช ๒๕๒๘ ใน “ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขานหินข้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ” จังหวัดฉะเชิงเทรา

เพื่อความสะดวกในการศึกษา จึงได้จัดปฐกพิชสมุนไพรเป็นหมวดหมู่ตามสรรพคุณที่ใช้ในการบำบัดโรคหลายกลุ่ม ได้แก่ กลุ่มยาระบาย ยาถ่ายยาบารุงธาตุ ยาขับน้ำคาวปลา ยาบารุงหัวใจ ยาแก้ไอ ยาแก้ไข้ ยาแก้โรคคิดสีดวงทวาร ยาแก้โรคกระเพาะ ยาขับปัสสาวะ ยาแก้ปวดเมื่อย ยาบำรุงกำลัง ยาดับพิษ ยาแก้ท้องเสีย ยาถ่ายพยาธิ ยาแก้ปวดฟัน ยาแก้โรคผิวหนัง ยาห้ามเลือด ยา_rักษาแผล และเครื่องเทศ พิชสมุนไพรดังกล่าวที่นำมาปฐกสาริชไว้นั้น ได้ปฐกแทรกไว้กับพวรรณไม้เดิม อาทิ กลุ่มพิชสมุนไพรที่ใช้เป็นยาระบาย

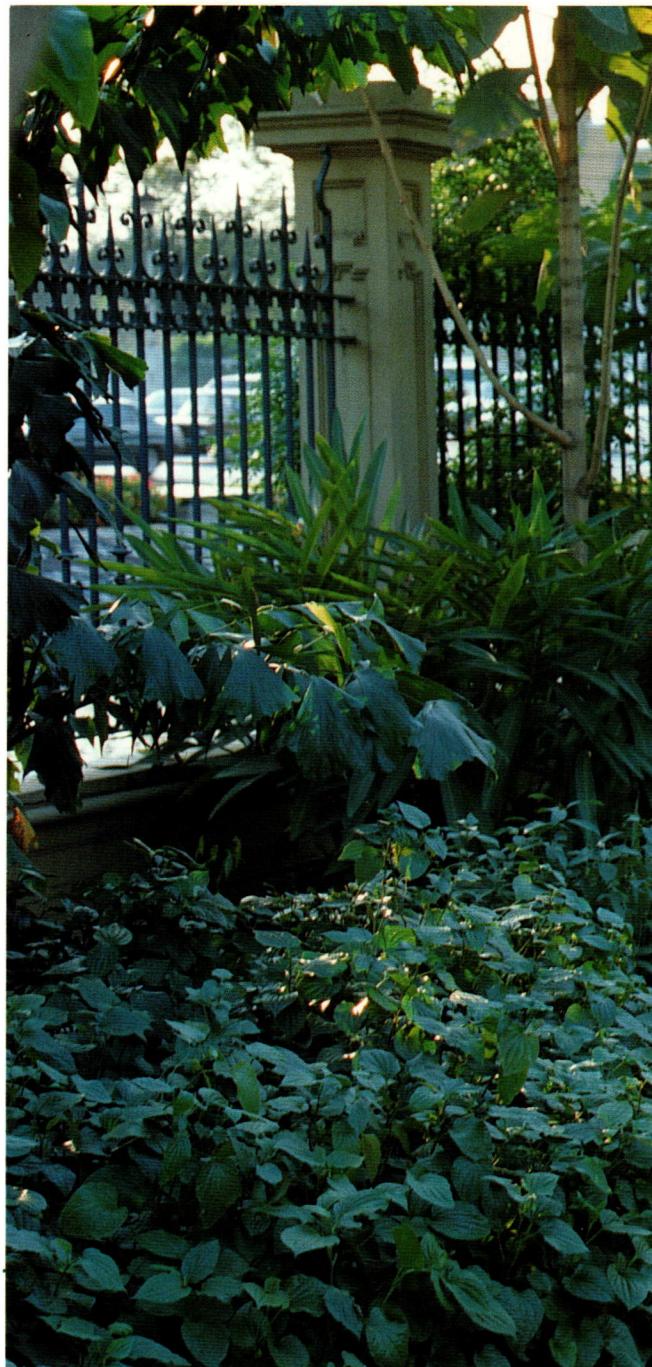
ได้แก่ มะขาม ขี้เหล็ก แสมสาร ชุมเห็ดเทศ มะกา สลัดได้ ได้ปฐกลงในกลุ่มของต้นคูนขนาดใหญ่ที่มีอยู่เดิม หรือกลุ่มสมุนไพรที่ใช้รักษาแห้งอกและพันก์ปฐกเพิ่มเติมลงในกลุ่มต้นข่อยและมะขามเทศ ซึ่งมีสรรพคุณเป็นยาใช้ในการป้องกันและรักษาโรคแห้งอกพันได้ดี เช่นกัน

สวนสมุนไพรสาริชแห่งนี้ มีจุดมุ่งหมายให้ผู้ที่สนใจได้เข้ามาศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับชนิดและคุณประโยชน์เบื้องต้น ตลอดจนเป็นรูปแบบตัวอย่างของการอนุรักษ์พันธุ์พิชสมุนไพร

THE DEMONSTRATION MEDICINAL PLANTS PLOT

In the area of the Royal Chitralada Projects, a demonstration plot of medicinal plants was created in 1986 on a narrow strip of palace land, lying between the fence and the palace road on the south and west sides. Covering an area of just over 0.4 acre, the garden stretches from Maha Mongkhon Pavillion to the West Gate and is considered an on-going activity of another royal-initiated “**Project on Medicinal Plants in Forestland**”, launched in 1980 at the Research Centre for the Development of Khao Hin Son, under royal initiative in Chachoengsao Province.

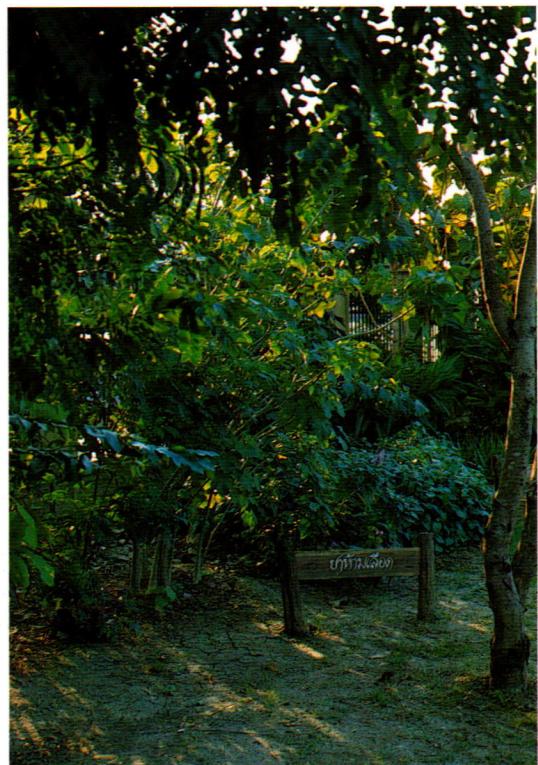
For the purpose of research and studies, these medicinal plants have been planted in several groups, determined by their traditional treatment values, including purgative, stomachic, accelerating lochial discharge, cardiotonic, anti-cough and expectorant, antipyretic, haemorrhoidal preparation, anti-peptic-ulcer, diuretic, anti-sprain, tonic, detoxificant, antidiarrheal, anthelmintic, anti-toothache, anti-dermatitis, hemostatic, antiseptic and other spices. The project medicinal plants were intermingled with existing species, already flourishing in the area; for example, such antidiarrheal plants as **Makham** or tamarind (*Tamarindus indica*), **Khilek** or cassod tree (*Cassia siamea*), **Samae San** (*Cassia garrettiana*), **Chumhet Thet** or ringworm bush, seven golden candles sticks (*Cassia alata*), **Maka** (*Bridelia ovata*), **Salatdai** (*Euphorbia antiquorum*) were planted

among the group of large **Khun** trees or Golden showers (*Cassia fistula*); other category of plants, traditionally used for the prevention and treatment of gingival and dental diseases, were added to the group of **Khoi** (*Streblus asper*) and **Makham Thet** or Manila tamarind (*Pithecellobium dulce*) which have the same medicinal values.

The demonstration medicinal plants plot serves as another model for *ex situ* conservation site where students and researchers can learn about the characteristics of various species and their basic values.

ເສລດພັ້ງພອນ

ໄມ່ພຸ່ມແຕກກິ່ງກໍານ ຕາມຂໍ້ອມື່ນໝານ ໃປສດຮັກໜ້າໂຮຄ
ຜິວຫັນພວກເຮີມ ແລະງ່າວັດ ໄຊ້ເຕີຍມເປັນຍາທາ
ແລະໃຊ້ລັດພິບຊັກເສບທີ່ເກີດຈາກແມລັງສັດວົດຕ່ອຍ

Hop-headed barleria

Barleria lupulina

An erect shrub up to 1 m high; thorny at nodes.

Leaves are externally used as anti-inflammatory,
for herpes simplex, herpes zoster and insect
bites.

พญาปล่องทอง พญาโย

ไม้พุ่มแกมเลา พับบ้างในป่าผลัดใบ ใบสดใช้ตำ
หรือพอกลดการอักเสบจากแมลงสัตว์กัดต่อย

Phaya plong thong, Phaya yo

Clinacanthus nutans

Herbaceous climber; cultivated or occasionally in mixed deciduous forests. Leaves are externally used as anti-inflammatory, for burn and insect bites.

เสนียด

ไม้พุ่มแต่กิ่งก้าน พับขึ้นตามบริเวณป่าเต็งรัง
นำคั้นจากใบสดผสมกับน้ำผึ้งใช้จับแก้ไอ ยาต้ม
ของใบและรากผสมกับพริกไทยแก้หลอดลมอักเสบ
เรื้อรัง มียาแผนปัจจุบันเตรียมเป็นยาแก้ไอ ขับ
เสมหะ ได้จากสารที่เป็นอนุพันธุ์ของเสนียด ใน
ใช้ยอดผ้าให้สีเหลือง

Saniat

Justicia adhatoda

Small shrub with several stems; scattered in deciduous dipterocarp forests. Leaf juice mixed with honey are used as anti-cough; decoction from leaves and roots mixed with pepper are used as anti-bronchitis.

ทองพันชั่ง หญ้ามันไก

ไม้พุ่มขนาดเล็ก ใบ รากสดหรือรากแห้ง ตำเปี่ย
เหล้าโรง ใช้น้ำยาทารักษาภายนอกและเกลี้อน

Common rhinacanthus

Rhinacanthus nasutus

Cultivated shrub. Fresh leaves and fresh or dried roots macerated with local whiskey are externally used as antifungus.

ໂມກນັ້ນ ມູກນ້ອຍ

ໄນ້ຕັ້ນຂາດກລາງ ພບດາມປໍາເບີງຈພຣຣນ ເປີ້ອກ
ໃຊ້ເປັນຢາເຈິ້ງອາຫາວ ດອກເປັນຍາຮະບາຍ

Mok man, Muk noi

Wrightia arborea

Medium, deciduous tree; common in mixed deciduous forests. Decoction from bark and flowers are used as bitter tonic and laxative consecutively.

ปี๊ป ก้าสะลอง

ไม้ต้นผลัดใบ พับใบเป็นบัวบูจพรวน นิยมปลูก
เป็นไม้ประดับ ดอกมีกลิ่นหอม ดอกแห้งใช้สูบ
รักษาหืด รากนำรุ่งปอด รักษาวัณโรค

Cork tree

Millingtonia hortensis

Deciduous tree; scattered in mixed deciduous forests, commonly cultivated; bark corky. Flowers are used as bronchodilator; dried flowers can be smoked to relieve asthmatic symptom. Decoction from root is used as lung tonic and anti-tuberculosis.

ພະຍຸງ

ໄມ້ຕັ້ນຜລັດໃບຂາດໃໝ່ຂອງປໍາດີບແລ້ວທາງກາດ
ອີສານແລະກາຄຕະວັນອອກ ໃບປະກອບແບບຂັນນັກ
ຫັ້ນເດືອວ ໃບຍ່ອຍເຮີງສລັບ ດອກແລະຜລັດກ ອອກ
ເປັນຫຼອທີ່ປລາຍກິ່ງ ເນື້ອໄມ້ໃໝ່ໃນກາරກ່ອສຮ້າງແລະທຳ
ເຄື່ອງເຮືອນທີ່ມີຄຸນກາພສູງ

Phayung

Dalbergia cochinchinensis

Large deciduous tree of dry evergreen forests.

Leaves 1-pinnate; leaflets alternate. Flowers many in a terminal inflorescence. Wood for quality furnitures.

บุก

พืชล้มลุก ขึ้นตามป่าเบญจพรรณ มีหัวใต้ดินใหญ่
หัวใช้เตรียมอาหาร รับประทานแล้วจะไม่ทำให้
อ้วน และใช้ปูงเป็นยาแก้เสมหะ

Buk

Amorphophyllum campanulatus

Large, perennial succulent herb with large underground tuber; common in mixed deciduous forests. Tuber containing glucomannan, which is calorie-free carbohydrate, can be prepared as herbal foods especially the food supplement for diabetic patient; fresh tuber can be prepared as expectorant.

ເລັບມືອນາງ

ໄມ້ເຄົາຂະນາດໃໝ່ ຂຶ້ນຕາມປໍາລະມາະ ນິຍມປຸກ
ເປັນໄວ້ປະດັບ ເມີນດີໃຫ້ຂັບພຍາຫີຕັກລມໃນເຕັກ

Rangoon creeper, Drunken sailor

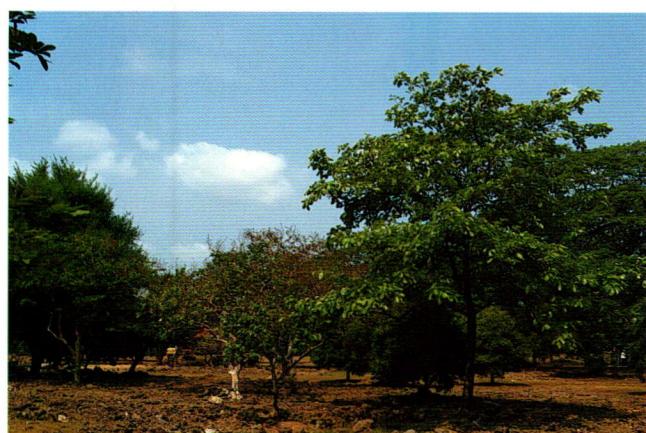
Quisqualis indica

Large, woody climber; scattered in thickets and secondary forests, commonly cultivated. Seeds are used as anthelmintic for round worm in children.

สมอพิเกก

ไม้ต้นขนาดใหญ่ พับทว่าไปตามป่าผลัดใบ และป้าดิบแล้ง ผลอ่อนเป็นยากระบาย ผลแก่จัดเป็นยาแก้ท้องเดิน ผลเป็นยาเจริญอาหาร ผลแห้งต้มกับน้ำแก้ไอ

Beleric Myrobalan

Terminalia bellirica

Large tree; common in deciduous forests and dry evergreen forests, except in the peninsular region. Young fruits are used as laxative; decoction from the old fruits is used as antidiarrhea, tonic and anti-cough.

สมอไทย

๗๖๘

ไม้ต้นขนาดใหญ่ในป่าเบญจพรรณ ผลอ่อนเป็น
ยาจะบายใช้เป็นอาหาร ผลแก่เป็นยาฝาดสามان
แก้อาการท้องเดินและใช้เจริญอาหาร

Myrobalan tree, Ink nut tree

Terminalia chebula

Large tree; scattered in mixed deciduous forests.

Fresh fruits are used as laxative and expectorant;
decocation from the old fruits is used as tonic and
antidiarrhea.

ຝັກບູ້ທະເລ

ພື້ນລຳມຸກ ເລື່ອຍໄປຕາມหาດທາຍ ໃຊ້ວາກຫົວ້ອໃບ
ສົດຕໍພອກຫົວ້ອທາບວຽນທີ່ຖູກແມັງກະພຽນ ຫົວ້ອຖູກ
ແມລັງສັດວົກດັດຕ່ອຍ

**Goat-foot vine, Beach morning glory,
Seaside morning glory**

Ipomoea pes-caprae

Creeping or twining, smooth vine, gregarious on sandy seashores. Fresh leaves are used as poultice for anti-inflammatory and antihistamine; poultice from leaves or fresh roots are used to relieve poison caused by jelly-fish.

ພະຍອມ

ໄນ້ຕັ້ນຂາດໃໝ່ ຂອບຂຶ້ນຕາມປໍາຜລັດໄປແລະປໍາ
ດົງດີບ ເປັນອົກຕໍ່ມວັບປະທານເປັນຢາແກ້ອກາຮ
ທ້ອງເດີນ ໄສເປັນສາຮກັນນຸດໃສໃນນໍ້າຕາລສດ ທີ່ໄດ້
ຈາກງວງຕາລແລະງວງມະພ້າວເພື່ອນໍາໄປເຄີຍວໍາ
ນໍ້າຕາລ ໃຊ້ວັບປະທານກັບໜຳກັບ ດອກໃຫ້ລົດໜີ້ ເປັນ
ອາຫາວ

Phayom

Shorea roxburghii

Large tree; scattered in deciduous forests and evergreen forests. Barks containing tannin and anti-oxidant substances are used as a masticatory in the betel-quid; decoction from bark is used as antidiarrhea. Flowers mixed with other herbs are used as antipyretic and cardiotonic.

ตะโก ตะโภนา

ไม้ต้นขนาดกลาง เปลือกสีดำ พบรตามป่าผลลัพธ์ใบ
แล้ง และป่าละเมะ น้ำทัมเปลือกและเนื้อไม้รับ
ประทานเป็นยาบำรุงธาตุ ผลวักราชาการท้องเดิน
ผลสดใช้ข้อมแห หวานที่ทำด้วยด้าย

Tako, Tako na

Diospyros rhodocalyx

Medium tree with blackish bark, common in dry deciduous forests. Decoction from bark and wood is used as stomachic; ripe fruits are used for antidiarrhea; young fruits used for dyeing nets and clothes.

ตองเตก

ไม้พุ่ม ขึ้นในป่าดงดิบและป่าเบญจพรรณ ราก
เป็นยาถ่าย เมล็ดเป็นยาถ่ายอย่างแรง น้ำมันจาก
เมล็ดใช้ทาถุงน้ำดองแก้ปวดข้อ

Tong taek

Baliospermum montanum

Small shrub; scattered in dry evergreen forests and mixed deciduous forests. Decoction from roots or oil from seeds is used as hydragogue; oil from seed is also used as rubefacient for anti-rheumatism.

เปล้าน้อย

ไม้พุ่ม ขึ้นในป่าเบญจพรรณ จังหวัดประจวบ-
คีรีขันธ์ และจังหวัดปราจีนบุรี ใบเพสลาด มีตัวยา
รักษาแผลในกระเพาะอาหารและลำไส้เล็กส่วนต้น
ได้เตรียมเป็นยาแผนปัจจุบันจำหน่ายแล้ว

Plao noi

Croton sublyratus

Shrubby tree; scattered in mixed deciduous forests
of Prachinburi and Prachuap Kirikhan. Leaf
containing plaunitol (CS-684) with the anti-ulcer
effects for both gastric and duodenal ulcer in
modern medicine.

ประคำไก่ มะคำไก่

ไม้ต้นขนาดเล็ก ขึ้นตามป่าเบญจพรรณทั่วไป ทั้งต้นเป็นยาเย็น มีกลิ่นหอม ขับปัสสาวะ น้ำดื่มใบหรือผล หรือ เมล็ด รับประทานเป็นยาลดไข้ และรักษาไข้หวัด

Prakham kai, Makham kai

Drypetes roxburghii

Small tree; common in mixed deciduous forests.

Decoction from leaves or fruits or seeds is used as antipyretic and anti-influenza.

สลัดไดเป่า

ไม้พุ่มขนาดเล็ก มีyangข้าว ขึ้นตามเขาทิ่นปูนและ
โขดเขาริมทะเล ยางสดจากต้นเป็นยาถ่ายอย่าง
แรง ทำให้อ้าเจียน ใช้กัดหูด

Salatdai pa

Euphorbia antiquorum

Erect, branched, fleshy, cactus-like plant, with milky juice; common on limestone hills and along the rocky sea-shores. Latex is internally used as purgative; fresh latex is externally used to remove warts.

ມະຂາມປ້ອມ

ພະຍານ

ໄນ້ຕັ້ນຂາດເລືກ ຂຶ້ນປະປາຍຕາມປໍາເບີນຈຸພຣຣນ
ປາເຕັງຮັງ ແລະປໍາດີບເຂາ ພລເບີນຍາແກ້ໄຂ ທຸ່ມຄອ
ນໍາຕໍ່ມຽກເປັນຍາລດໄຂ້

Ambal, Emblic, Indian gooseberry,

Malacca tree

Phyllanthus emblica

Small tree; scattered in mixed deciduous forests, deciduous dipterocarp forests and open hill evergreen forests. Edible fruits with high vitamin C content are used as expectorant, anti-scurvy and diuretic. Decoction from root is used as antipyretic.

ขั้นทองพยาบาท

๒๕๗

ไม้ต้นขนาดเล็ก ต้นตัวผู้และต้นตัวเมียแยกกัน ขึ้นในป่าดิบแล้ง และป่าเบญจพรรณ เนื้อไม้มีมัสยมกับด้ายา Jin ใช้วิชาการโรค ต้น เปลือกต้มน้ำใช้เป็นยาถ่าย แก้ปวด

Khan thong phayabat

Suregada multiflorum

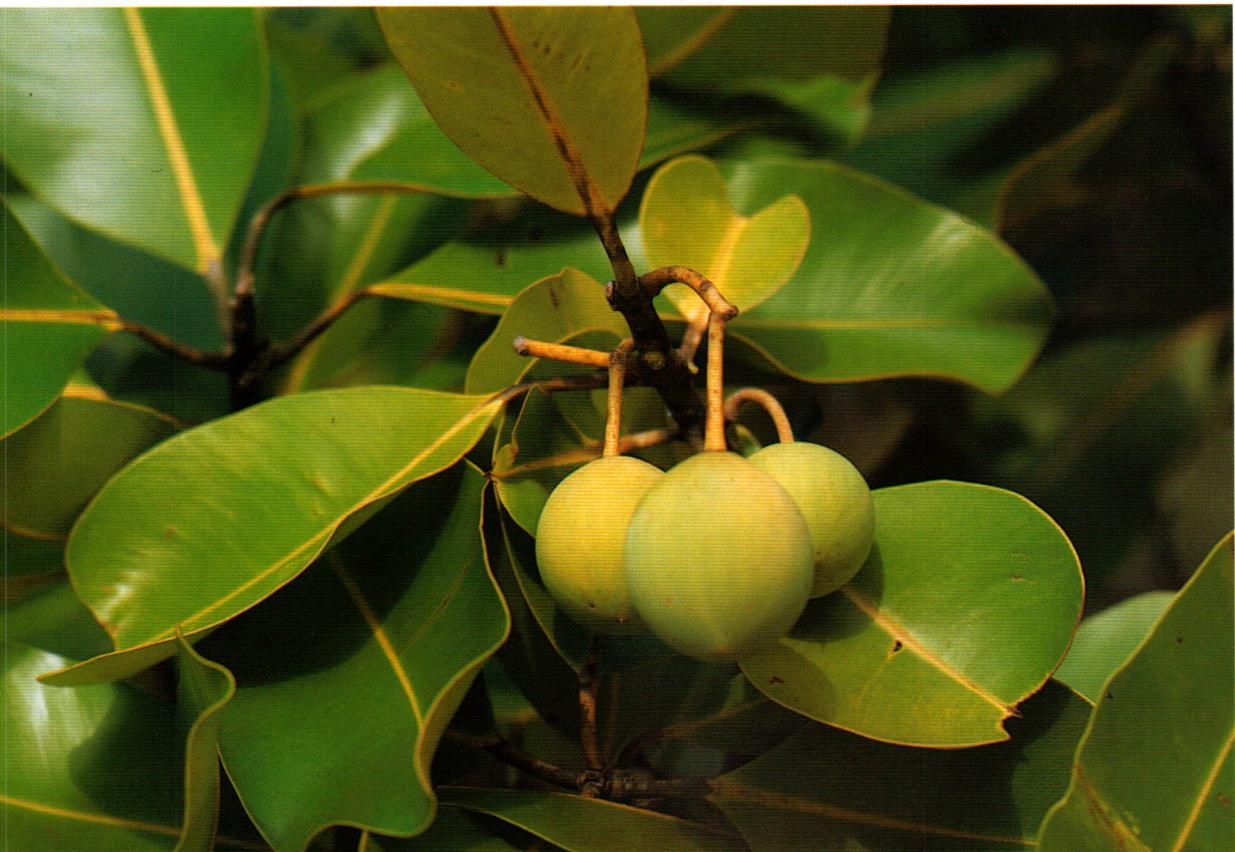
Shrubby tree; common in mixed deciduous forests and dry evergreen forests. Flowers unisexual. Decoction from wood and other herbs is used for treatment of venereal diseases. Decoction from bark is used for treatment of acute skin diseases and urticaria.

สารภีทะเล กระทิง

๗๗๘

ไม้ต้นขนาดกลาง ขึ้นตามป่าชายทะเล ดอกมี
กลิ่นหอม ใช้ปูงเป็นยาหอบำรุงหัวใจ น้ำมัน
จากเมล็ดใช้ทำเครื่องสำอาง เจื้าทาถุงน้ำด แก้ปวด
ข้อ เคล็ดบวม

Alexandrian Laurel

Calophyllum inophyllum

Medium tree; frequent along sandy seashores.

Powder prepared from flowers is used as cardiotonic. Seed oil is used as rubefacient for sprain and muscular pain.

บุนนาค

ไม่ต้นขนาดใหญ่ ขึ้นตามป่าดงดิบ ดอกหอม ปรุง
เป็นยาหอมบำรุงหัวใจ เป็นหนึ่งในเกรสรทั้งห้า
ดอกใช้เตรียมบุหงา กระพีใช้ขับเสมหะ

Iron wood, Ceylon iron wood

Mesua ferrea

Large tree; scattered in evergreen forests.

Decoction from outer wood is used for expectorant.

Powder prepared from flowers is used as cardiotonic, stomachic, carminative and astringent.

หญ้าหนวดแมว พยัพเมฆ

พืชล้มลุก ลำต้นและกิ่งเป็นเหลี่ยม ใบแห้งใช้เป็นยาขับปัสสาวะ ละลายนิว

Ya nuat maeo, Phayap mek

Orthosiphon aristatus

Perennial herb, stems and branches four-angled.

Infusion from leaves is used as diuretic and treatment of gallstones; leaf containing high percentage of potassium salts, should be cautious in cardio-vascular patients.

สีเสียดแก่น สีเสียดเหลือง

ไม้ต้นขนาดกลาง มีหานาม ปลูกตามพื้นที่แล้ง
ยางที่ได้จากการเคี้ยวเนื้อไม้ให้สีเสียดเป็นก้อนสี
น้ำตาลดำ แข็ง ใช้กินกับหมาก กันปูนกัดปาก ใช้
สีเสียดรักษาอาการท้องท่องเดิน แก้บิด รักษาแผลน้ำ
กัดเท้า ผงสีเสียดโดยห้ามเลือด

Catechu tree, Cutch tree, Kathe of India

Acacia catechu

Medium, spiny tree; cultivated in the dry habitats.
Gum from wood is used as masticatory in the
betel-quid, antidiarrhea, antidysertery and
treatment of fungal diseases of foot; wood powder
is used to stop bleeding.

ສົມປ່ອຍ ສົມຂອນ

ໄມ້ເຄານເນື້ອແຈ້ງ ມື້ນາມ ພບດາມທີ່ກຽງ ໃບໃໝ່
ປຽງເປັນຢາພອກໂລນິຫຼື ຜັກເປັນຢາ ຂັບເສັມහະ ຜັກໃໝ່
ສະວະຜົມ ກຳຈັດວັງແຄ ຜມຈະສະອາດ ວິກຫາຊັ້ນນະດຸ

Som poi, Som khon

Acacia concinna

Large woody, thorny climber; common in old clearings. Decoction from pods is deobstruent in case of biliary derangements; externally used in hair washing for the treatment of anti- dandruff and infected seborrhoea.

ໄມ້ພຸ່ມມີໜາມ ຂຶ້ນເປັນຊົ້ມໃຫຍ່ຕາມປ່າເບູງຈພຣະນ
ແລະປຸກກັນບ້າງຕາມໜູ່ບ້ານ ແກ່ນເປັນຍາບໍ່ຈຸງ
ໄລທີ ໃຫ້ແຕ່ງສືແດງໃນນໍ້າຢາອຸທິຍ ແລະຂຶ້ນາ

Sappanwood, Sappan tree

Caesalpinia sappan

Small shrubby, thorny tree; common in deciduous scrubs, occasionally cultivated as hedges in the villages. Decoction from wood is used as blood tonic, treatment of pulmonary diseases. Red dye can be obtained from wood.

ขี้เหล็ก ผักจี๊ด

ไม้ต้นขนาดกลาง ขึ้นตามป่าป่าร่องซุ่มชื้น แก่น
หรือทั้ง ๕ ส่วน (ราก ต้น ใบ ดอก ผล) ต้มน้ำดื่ม
เป็นยาแก้อาการท้องผูก ใบแห้งต้มน้ำดื่ม ช่วยให้
นอนหลับ

Cassod tree, Thai copper pod

Cassia siamea

Medium tree; common in moist secondary growths. Decoction from dried leaves is used as tranquilizer; young leaves and flowers are used as vegetables; decoction from all parts (root, leaf, wood, flower and fruit) is used for anti-constipation.

หางไหล่แดง กะลำเพาะ

๗๐

ไม้เถาขนาดใหญ่ ขึ้นตามป่าละเมgarimแม่น้ำ^๔
ลำคลอง เก้าใช้เบื้อปลา ใช้เป็นยากำจัดและ
ปราบศัตรูพืช

Hanglai daeng, Kalampho

Derris elliptica

Rambling woody climber; common in thickets by streams. Root containing rotenone with the insecticidal properties, is locally used as fish-poison.

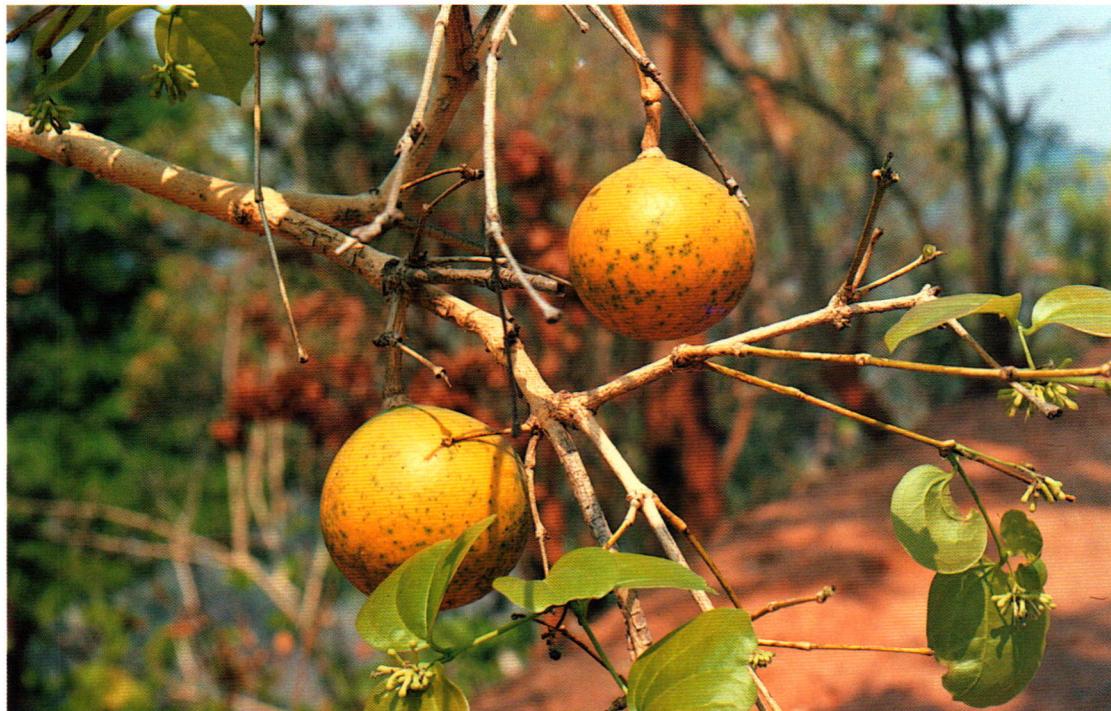
ແສລົງໃຈ

ໄມ້ຕັນຜັດໄປຂາດເລື້ອງ ຂຶ້ນຕາມປໍາເບນຄູຈພວຣະນ
ແລະປໍາເຕັງຮັງ ເມີດມີຮສຂນ ຈຳນວນນ້ອຍເປັນຍາ
ເຈີບູງອາຫາຣ ຄ້າຮັບປະທານນາກມີພິຈ ທຳໃໝ່
ກຳລຸ່ມເນື້ອກະຕຸກ ຊັກ ແລະອາຈດາຍ

Salaeng chai

Strychnos nux-vomica

Small, deciduous tree; common in mixed deciduous and deciduous dipterocarp forests. Seeds, containing alkaloids strychnine and brucine, are used in small amount as bitter tonic, cardiotonic and central nervous system stimulant, but very poisonous in large amount which may cause muscle stiffness, spasm and convulsion to death.

ສະເດາ

ໄມ້ຕັນຂາດກລາງ ຂຶ້ນຕາມປາເບ່ງຈພວຣນແລ້ວ
ເມີລົດໃຫ້ເປັນຍາກຳຈັດແລະປຣາບຄໍຕຽຸພື້ນ ຍອດອ່ອນ
ເປັນຄາຫາຮ້າ ກ້ານໃບປຸງເປັນຍາແກ້ໄຂ້

Siamese neem tree

Azadirachta indica var. siamensis

Medium tree; scattered in mixed deciduous forests.

Leaves and seeds containing azadirachtin are used as insecticide; young leaves and flowers are used as vegetables; dried petioles are used as antipyretic and flowers as stomachic.

ເຄາຢ່ານາງ

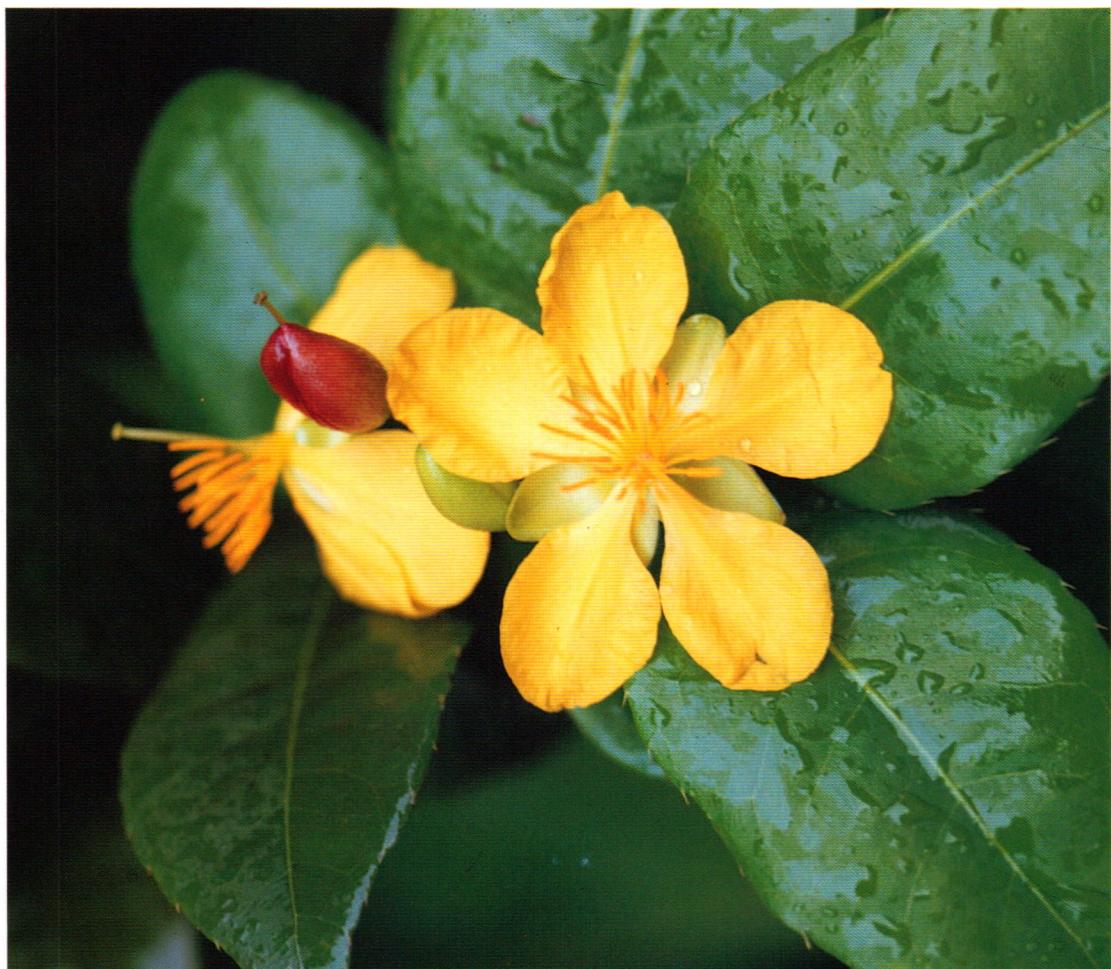
ໄມ້ເຄາຢານາດເລື້ອກ ໃຊ້ຮາກແໜ່ງຕຳມກັບນໍ້າ ຕີ່ມນໍ້າຫຼວຍ
ລດໄຂ້ ຮາກ ໃບ ຕັນສດຕຳພສມກັບຂ້າວເຈົ້າ ເຕີມນໍ້າ
ສະຍາດຕັ້ນ ກຣອງ ເຕີມເກລື້ອ ແລະນໍ້າດາລທາຍແດງ
ດີ່ມຈະທຳໃຫ້ອາເຈີຍນ ຈະລັດພິ່ງອາຫາຮທີ່ຮັບປະກາດ
ເຂົ້າໄປ ເຊັ່ນ ເຫັດພິ່ງ ພິ່ງຈາກກລອຍ

Thao ya nang

Tiliacora triandra

Climber, common in old clearings. Decoction from dried roots is used as antipyretic. Fresh parts of roots, leaves and stems mixed with rice grain, salt and red cane sugar are used as emetic to detoxify food poisoning from poisonous mushroom or *Dioscorea* tuber.

กระเจด ช้างน้ำ

ไม่ต้นผลัดใบขนาดเล็ก ขึ้นตามป่าเบญจพรรณ
และป่าเต็งรัง راكให้ขับพยาธิ

Kra chae, Chang nao

Ochna integerrima

Deciduous treelet; common in mixed deciduous and deciduous dipterocarp forests. Decoction from roots is used as anthelmintic.

บอร์เพ็ต จุ่งจิง

ไม้เลื้า ขึ้นตามที่รกร้าง เกามีปุ่มปมและมีราก
อากาศ เถ้าใช้เป็นยาขมเจริญอาหาร ยัลดีใช้
เตรียมเป็นยาอายุวัฒนะ ยาแผนปัจจุบัน ยาธาตุ
นำเดิง

Borapet, Chung ching

Tinospora crispa

Climbing, dioecious fleshy vine, with scattered
tuberous on stems; common in thickets. Aqueous
extract from vines are used for bitter tonic,
antipyretic, stomachic and for longevity.

ไม่ต้นไม่ผลัดใบขนาดใหญ่ ขึ้นตามป่าดิบ และป่า
ผลัดใบซึ่งทั่วไป เปลือกต้มรับประทานแก้ท้องเดิน
แก้บิด ใบและเมล็ด รักษาบิด และท้องเดิน เมล็ด
ช่วยลดน้ำตาลในเลือด

Jambolan plum, Java plum

Syzygium cumini

Large, evergreen tree; common in both evergreen
and deciduous forests. Decoction from bark is
used as antidiarrhea and antidysentery. Fruits are
used as antidiarrhea. Seeds are used as antidiarrhea
and non-specific antidote for strychnine poisoning.

ดีปลี

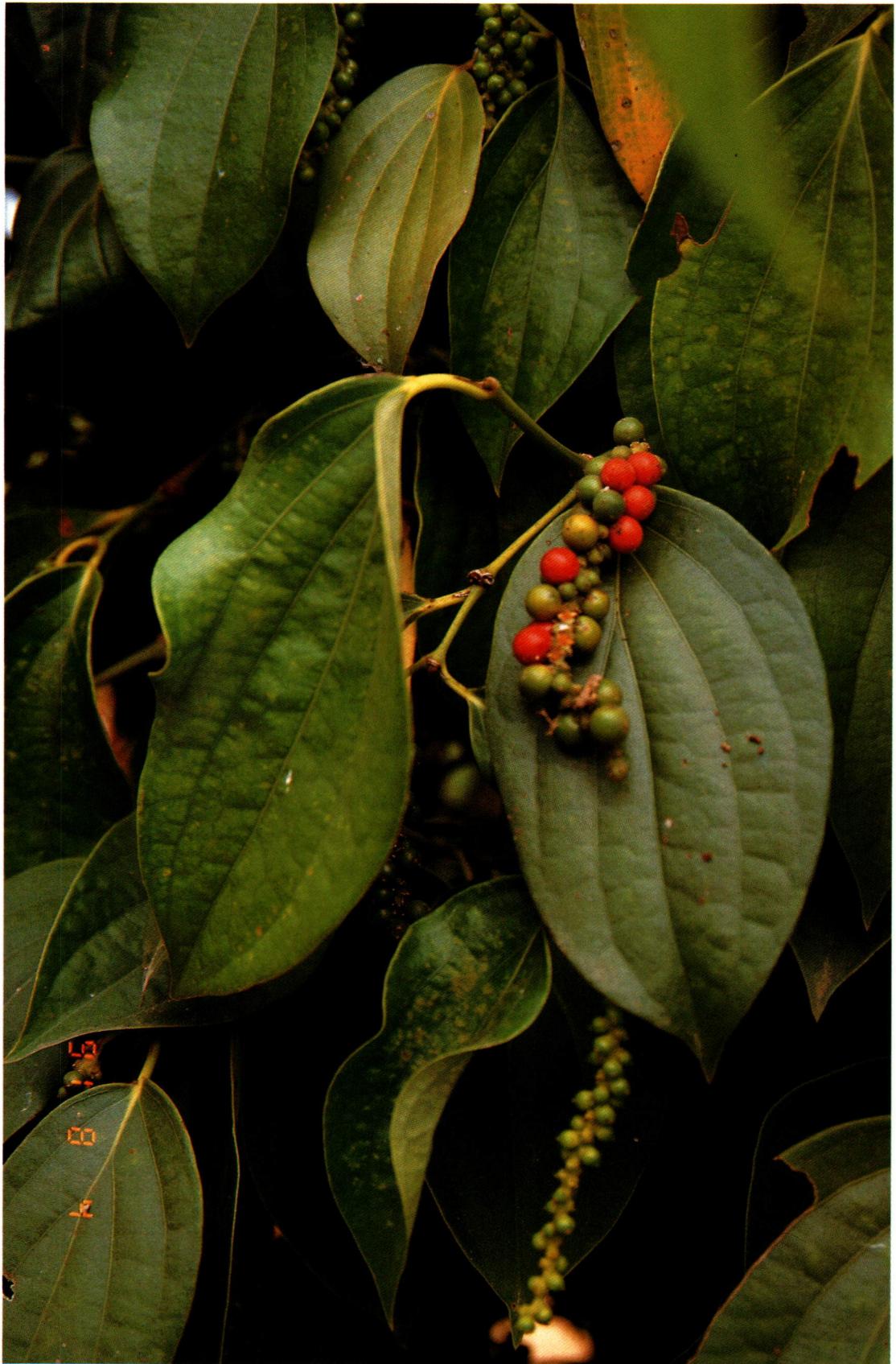

ไม้ถาก มีรากตรงข้อเพื่อใช้ยึดเหนี่ยวตัว เดาหรือ
ผลแก่ใช้ต้มกับน้ำแก้อาการท้องอืด ท้องเฟ้อ
คลื่นไส้อาเจียน เนื่องจากธาตุไม่ปกติ ใช้ผลแก่
ฝนกับน้ำมอมน้ำวัฒรากเกลือกวดคุณ และไอ และ
ขับเสมหะ

Dipli

Piper retrofractum

Dioecious creeper with drupaceous fruit. Decoction from vine or dried unripe fruits are used as carminative, stomachic, anti-emetic and expectorant.

พริกไทย

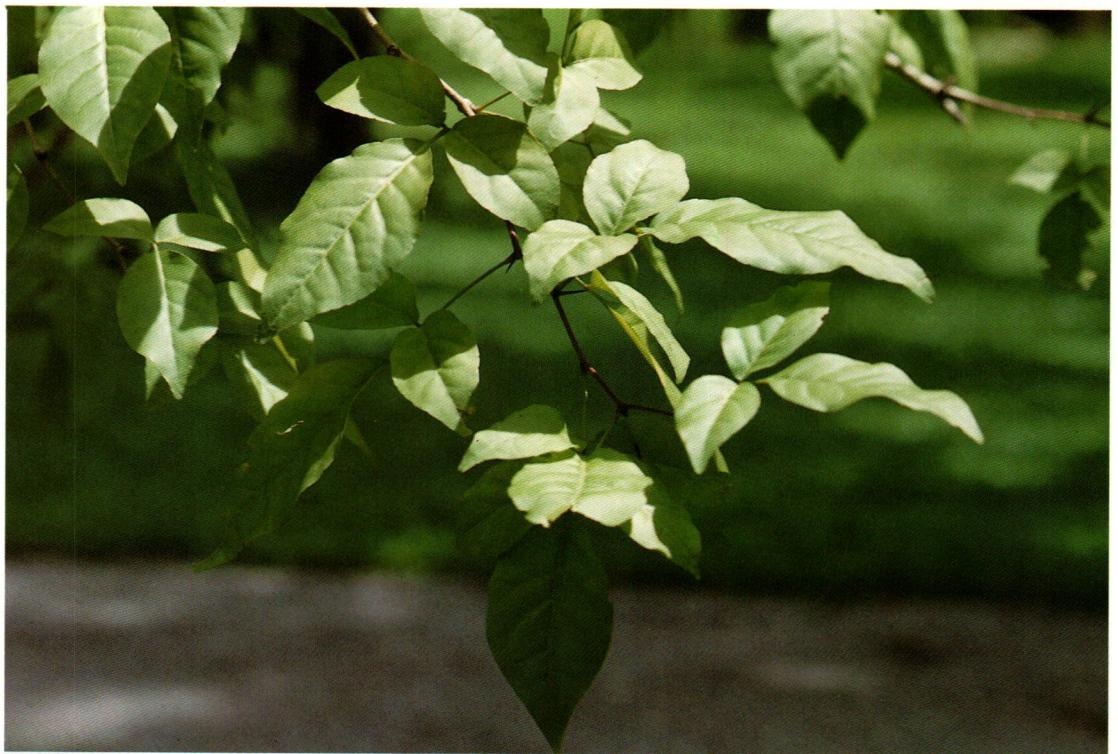
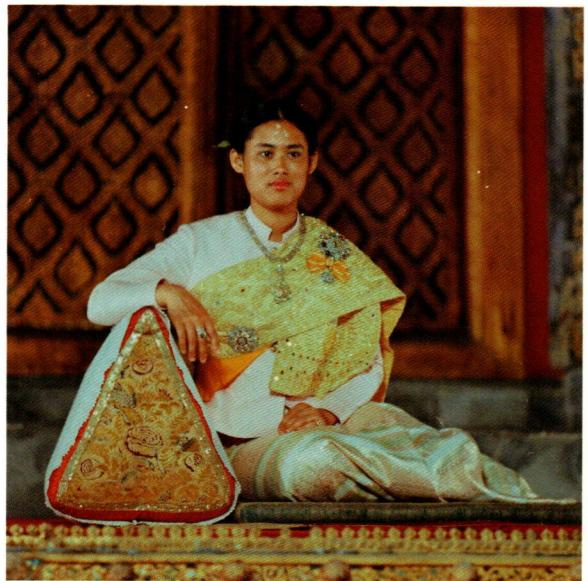

ไม้เลื้อย ผลใช้เตรียมหั้งพริกไทยดำและพริกไทยขาว ผลโตเต็มที่เป็นยาร้อนขับลม แก้อาการท้องอืด ท้องเฟ้อ เตรียมเป็นยาอายุวัฒนะ เป็นเครื่องเทศ ผลอ่อนเป็นอาหาร

Phrik thai

Piper nigrum

Cultivated, perennial climber, with drupaceous fruits. Ripened fruits are the source of white pepper, whilst unripe fruits the source of black pepper. Young fruits are used as vegetable; dried ripened fruits are used as spices, antiflatulent, stomachic, appetizer, diaphoretic, diuretic, nerve stimulant and for longevity.

ມະຕຸມ ມະປິນ

ໄນ້ດັນຜົດໃບ ກີ່ງກຳນມື້ນາມ ຂຶ້ນໃນປ່າເບ່ງຈ-
ພຣຣນແລະປຸກກັນບ້າງຕາມໜົນບທ ດອກສີຂາວຂອມ
ໃນມະຕຸມສົດໃຫ້ໃນພິຮີພຣາຮມນ໌ ລື້ອເປັນໃບໄນ້
ສັກດີສີທີ່ ພຣະບາທສມເຕີ່ພຣະເຈ້າວຍູ້ຫ້າວ່າ ຈະ
ພຣະຈາກທານໃຫ້ແກ່ຄູ່ປ່າວສາວ ຜູ້ທີ່ມາກຈາບບັນຄມ-
ຖຸລໄປຕ່າງປະເທດ ລຸ່ມ ຜລແກ້ໃຫ້ເຊື່ອມ ຮົງໃຫ້ທັນ
ຕາກແໜ່ງ ໄວ້ງນໍ້າຫາດີ່ມເປັນຍານຳຮູ້ຮາຕຸ ຜລສຸກ
ເປັນອາຫາຣແລະຮະບາຍ

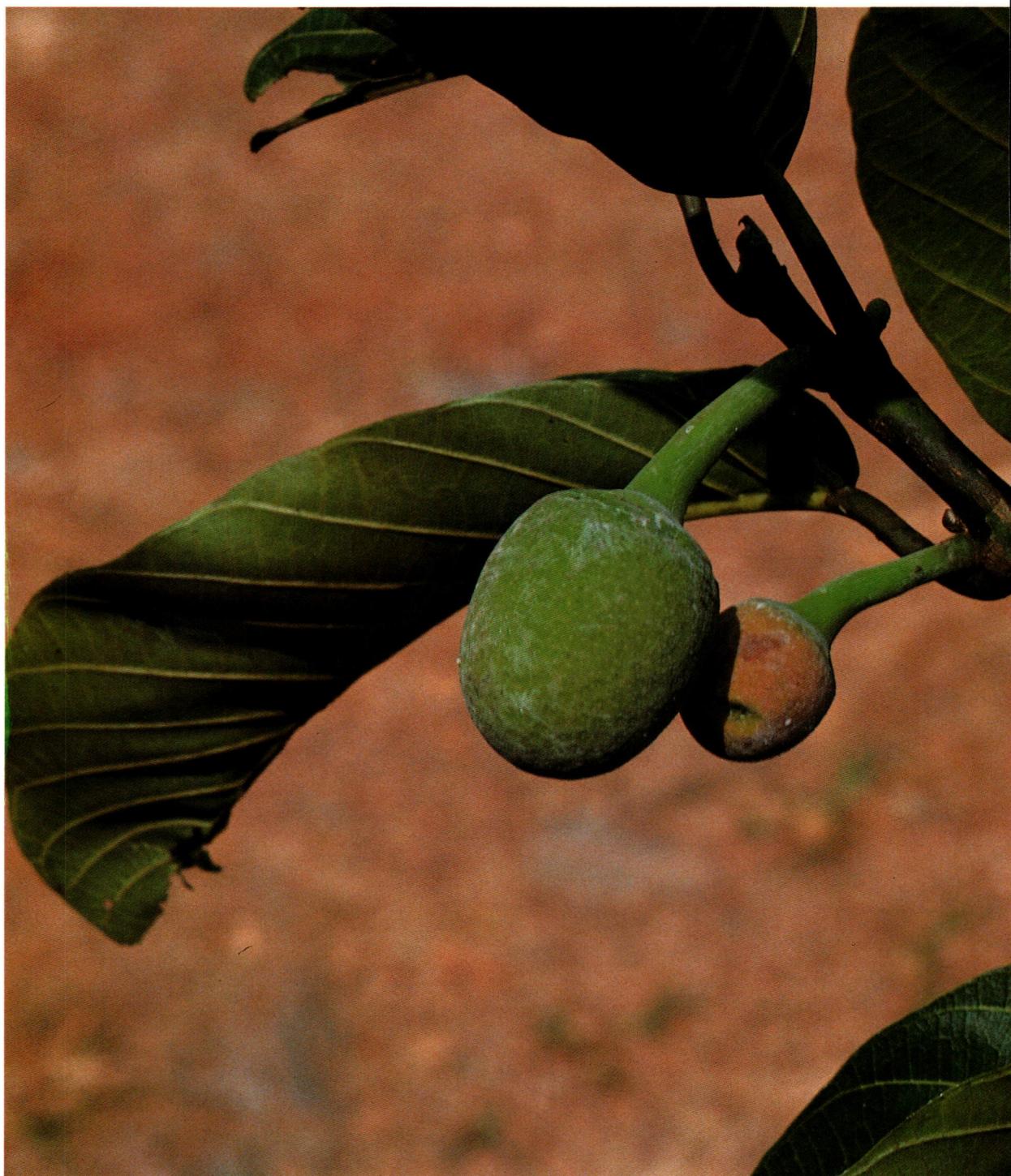

Matum, Mapin

Aegle marmelos

Small to medium, thorny, deciduous tree; scattered in mixed deciduous forests and locally cultivated in the villages. Fresh leaves are considered as the holy leaves in Bhrahmanism. Fresh leaves are traditionally used in certain royal ceremonies the i.e. the Embassadors biding farewell to the H.M. the King as the Royal representatives in the foreign countries, or on occasion of the wedding performed by the royal families. Infusion from dried unripe fruit is used medicinally.

มะหาด

ไม้ต้นไม่ผลัดใบขนาดใหญ่ ขึ้นตามป่าดิบแล้ง
แก่นใช้เป็นยาขับพยาธิตัวตืด ผลรับประทาน ได้

Mahat

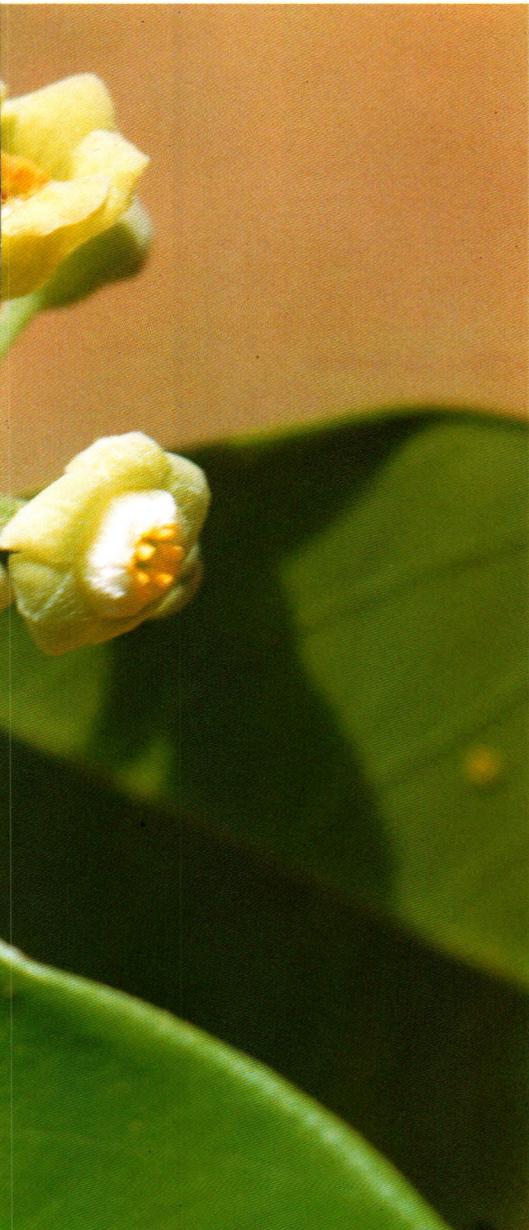
Artocarpus lakoocha

Large, evergreen tree; scattered by streams in dry evergreen forests. Dried aqueous extract from heart wood known as "Phakhat" is used as anthelmintic for thread worm, round worm and tapeworm.

ໄມ້ໂຮມ ກຸຈະນາ

ໄມ້ຕັນໄມ້ຜລັດໃບຂາດໃຫຍ່ ຂຶ້ນໃນປ່າດງົດົບ ເນື້ອໄມ້
ທີ່ເປັນແພລມີສີດຳປັນນຳຕາລແກ່ ອົງລູກຄໍາ ມີ
ນຳຫັກ ມີກລິນໜອມ ເນື້ອຈາກມີນຳມັນໜອມຮະເໝຍ
ໃຊ້ບໍາຈຸງຫວ່າໃຈ ບໍາຈຸງປອດ ແລະ ໃຊ້ແຕ່ງເຄື່ອງປະກິບ
ແລະ ໃຊ້ຈຸດໃກກລິນໜອມໃນພິທີກຣມ

Mai hom, Kritsana

Aquilaria crassna

Large, evergreen tree; scattered in the evergreen forests. The celebrated incense wood from the wounded parts of stems or roots caused by secretory resin can be used as cardiotonic, lung tonic, blood tonic, stomachice, anti-emetic and antipyretic.

สำมะงา เขียวงู

ไม้พุ่มรอเลี้ยง ขึ้นตามป่าละเมะชายหาด ใบสด
ต้มเคาน้ำอาบแก้โรคผิวหนังผื่นคัน หรือใช้ตำรำว
กับน้ำมันพืชทาแก้นิค

Garden Quinine, Seaside clerodendron

Clerodendron inerme

Straggling shrub; common along seashore scrubs. Decoction from fresh leaves is employed as bath-water for anti-dermatitis; poultice from fresh leaves in oil is used for treatment of scabies.

ພນມສວຣគໍ ລັຕຮີ່າ

ໄມ້ພຸ່ມ ຂຶ້ນຕາມຫາຍປ້າດງດີບ ຮາກເປັນຍາຄ່າຍ ໃບດຳ
ໃຊ້ພອກລດອາກາຮປວດຊ້ອ

Pagoda flower

Clerodendrum paniculatum

An erect, branched, shrub; common in thickets and secondary forests. Leaves are used as cataplasm to relieve pains from rheumatism and neuralgia. Decoction from roots is used as purgative.

อัคคีทวาร ตรีชวา

ไม้พุ่ม ขึ้นตามป่าผลัดใบทั่วไป ใบใช้รักษาเรื้อรัง
ทวาร ตัวพอกแก้อาการปวดศีรษะ

Akkhi thawan, Tri chawa

Clerodendrum serratum

An erect shrub; common in the deciduous forests and secondary growths. Leaves are externally used for treatment of hemorrhoid; poultice from leaves is used for headache.

ສກ

ໄມ້ຕັ້ນຜລັດໃບຂາດໃໝ່ ຂຶ້ນໃນປ່າເບຍູຈພຣຣນ
ທາງກາຄເກີນໂອ ໃປແລະເນື້ອໄມ້ຕົມນໍ້າດິມ ລດນໍ້າຕາລ
ໃນເລືອດ ເນື້ອໄມ້ໃຊ້ແກ້ໄ້

Sak

Tectona grandis

Large, deciduous tree; common in mixed deciduous forest in the North. Leaves large. Decoction from leaves and heart wood is used for antidiabetic; and decoction from heart wood only is used for antipyretic.

ເອົ້າຫມາຍນາ

ພຶ່ງລັ້ມຈຸກ ມີເໜັກໄດ້ດິນຂາດໃໝ່ ພບຂຶ້ນຕາມທີ່
ລຸ່ມແລະທີ່ໂລງຂຶ້ນທີ່ໄປ ລາກໃຊ້ເປັນຢາຄ່າຍ ຢາຄ່າຍ
ພຍາຮີ ແລະໃໝ່ສາຣ diosgenin

Crape ginger, Malay ginger, Spiral flag

Costus speciosus

Erect herb with large bulb; scattered in the moist areas. Root is used for purgative, anthelmintic and provided diosgenin.

กระดังงาสงขลา

ไม้พุ่มเตี้ย คล้ายกระดังงาไทย แต่กลีบดอกจะ

ข้อนมีจำนวนมากกว่ากระดังงาไทย ปลูกเป็นไม้

ประดับ

Kradangnga Songkhla

Cananga odorata var. fruticosa

Shrub, similar to Kra dang nga Thai (*C. odorata*

var. *odorata*), but with some more petals.

Commonly cultivated.

แก้ว

ไม้ต้นขนาดเล็ก ขึ้นตามป่าดิบทั่วไป ดอกมีกลิ่น
หอมแรง นิยมปลูกเป็นไม้ประดับ

Andaman Satinwood, China Box tree,

Cosmetic bark tree, Orange jasmine

Murraya paniculata

Small trees, common in the evergreen forests.

Flowers strongly scented; widely cultivated as an
ornamental.

พิกุล

ไม้ตันไม่ผลัดใบขนาดกลาง-ใหญ่ ขึ้นตามป่า
คงดีบ ใบเดี่ยว เรียงสลับ ดอกออกตามซอกใบ
กลิ่นหอมแรง

Bullet wood

Mimusops elengi

Medium to large trees of the evergreen forests.

Leaves simple, spiral. Flowers in the leaf axils,
strongly scented.

ໂສກນ້າ

ໄມ້ຕົ້ນໄມ້ຜັດໄປຂະດກລາງ ຂຶ້ນວິມລຳທາຣໃນປ້າດີບ
ປລູກເປັນໄມ້ປະດັບກັນບ້າງ ດອກຮັບປະທານໄດ້ ມີ
ຮສເບື້ອຍ່າ

Sok nam

Saraca indica

Medium evergreen trees; by streams in the evergreen forests; occasionally cultivated as an ornamental. Flowers edible, sourish.

จันทน์หอม จันทน์ขาว จันทน์พม่า

ไม้ต้นขนาดใหญ่ ชอบขึ้นบนเขาหินปูนในป่าดิบ
แล้ง ใบเดี่ยว ขอบใบจัก ดอกออกบนซ่อสันๆ
เนื้อไม้มีเม็ดกลอยไว้ให้แห้งตามธรรมชาติจะมีกลิ่น
หอมเพิ่มขึ้น ในสมัยก่อนนิยมใช้ทำดอกไม้จันทน์

Chan hom, Chan khao, Chan phama

Mansonia gagei

Large trees; scattered in dry evergreen forests on
the slopes of limestone hills. Leaves simple,
toothed. Flowers several, in a short inflorescence.

Naturally dry wood scented, used in cremation
ceremony.

ສ້ານຊະວາ

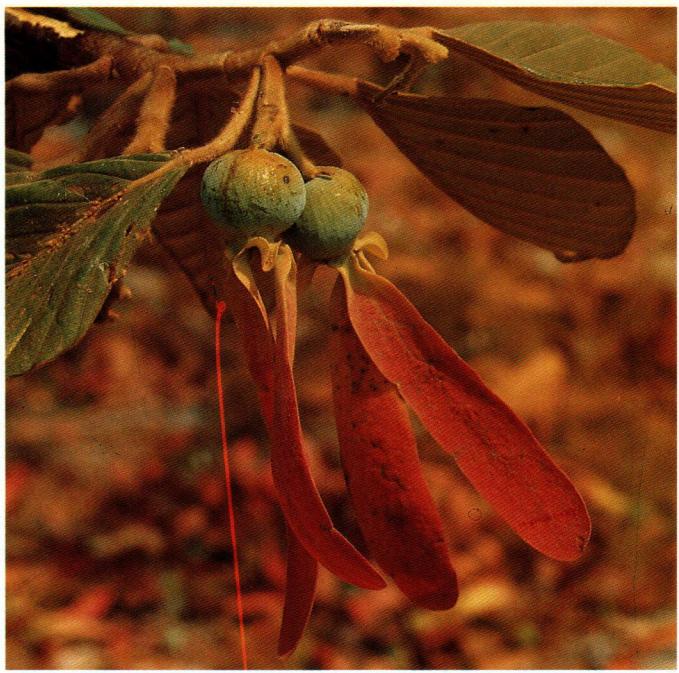
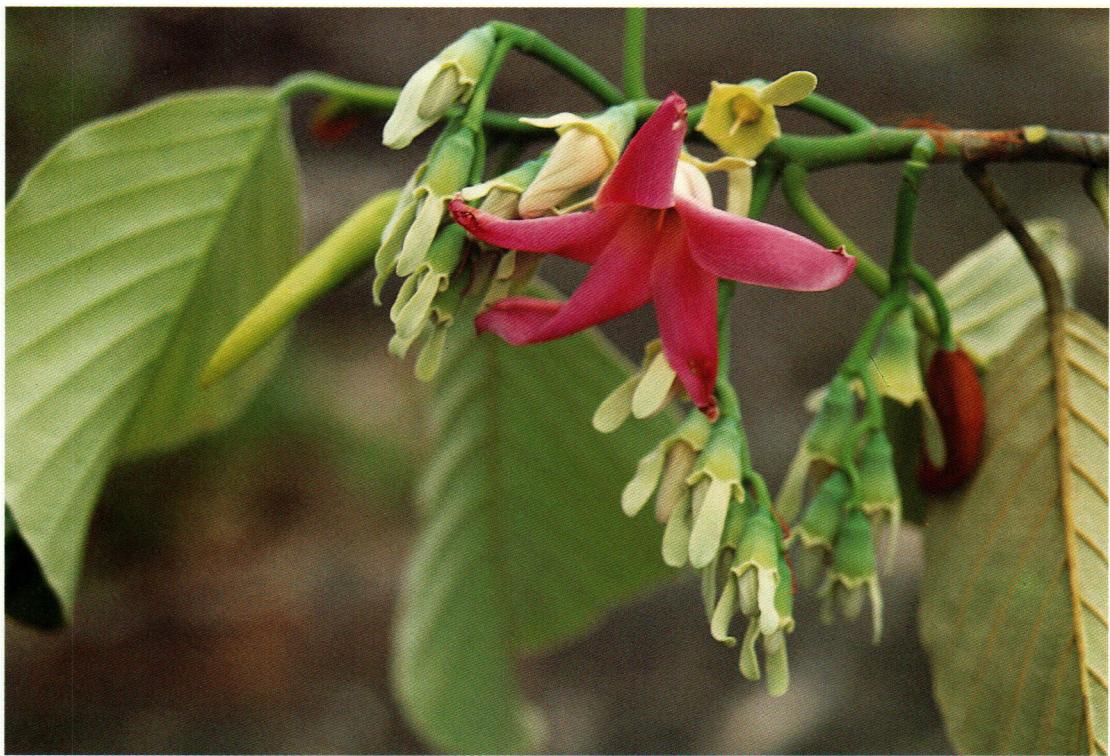

ໄມ້ຕັນ ສູງໄດ້ຖື່ງ ១០ ເມຕຣ ເປລືອກສີມ່ວງດຳ ໄປເດືອກ
ອອກສລັບດອກ ອອກເປັນຫຼື່ອດ ພລກລມແປ້ນ
ເມື່ອສຸກສີສິ້ນຫົວແດງ ແຕກເປັນ ៦ ແນກ

San chawa

Dillenia suffruticora

Tree up to 10 m. ; bark dark purple; leave simple,
alternate; inflorescences terminal; fruit round,
orange or red when ripe, dehiscent.

ເຫັນ

ໄມ້ຕົ້ນຜລັດໄປຂາດໃຫຍ່ຂອງປໍາເຕີງຮັງ ໃຊ້ເປັນສມູນໄພຣ

Hiang

Dipterocarpus obtusifolius

Large, deciduous tree of deciduous dipterocarp forests, occasionally used as medicinal plant.

គ័តគោះ

ឯកដុរសទេស ព័ន្ធលើកង់កានមីនាមគោះងុំ ឱ្យ
តាមមាយប៉ាដងិប កុកអូមមាក ធម្មប្បុងបើនយា
ខែប្រចាំថ្ងៃ ធម្មកលិត រាកិច្ចលួយ។

Khat khao

Oxyceros horridus

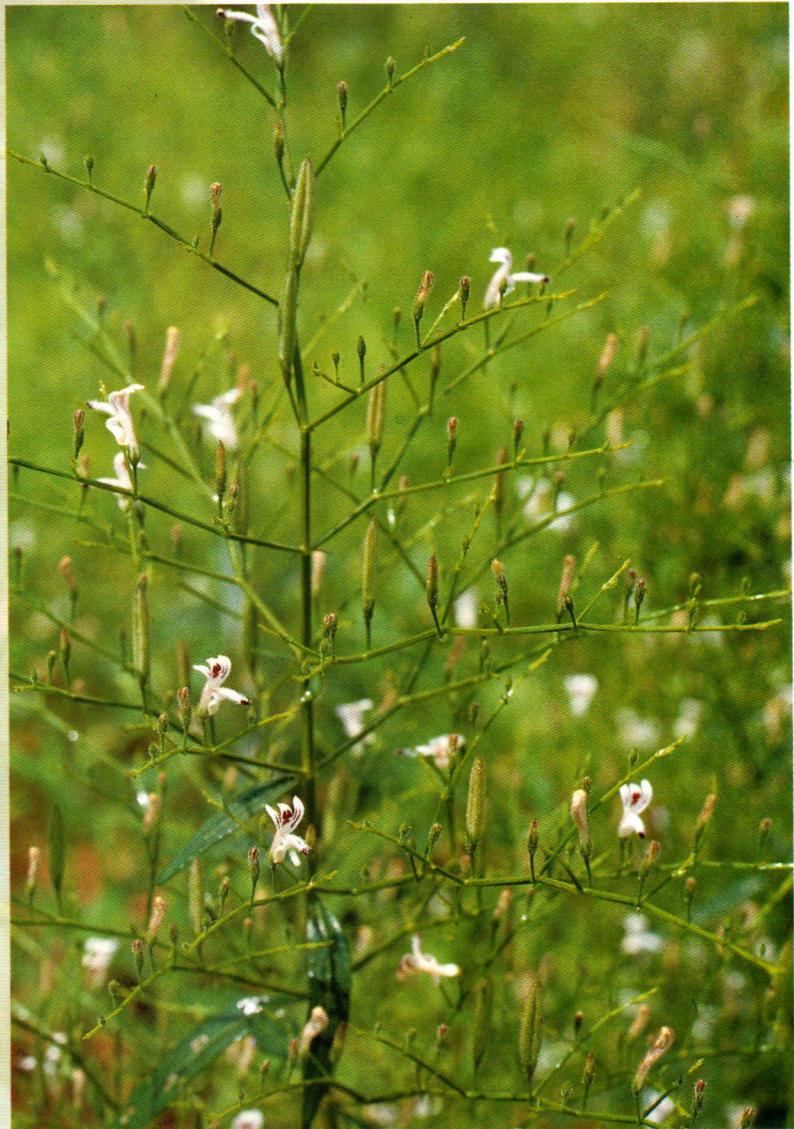
Woody, spiny scandent shrub; scattered along the edges of evergreen forests. Flowers strongly fragrant. Fruits are used as emmenagogue, blood-purifier. Decoction from roots is used as antipyretic.

lomo

ฟ้าทะลาย

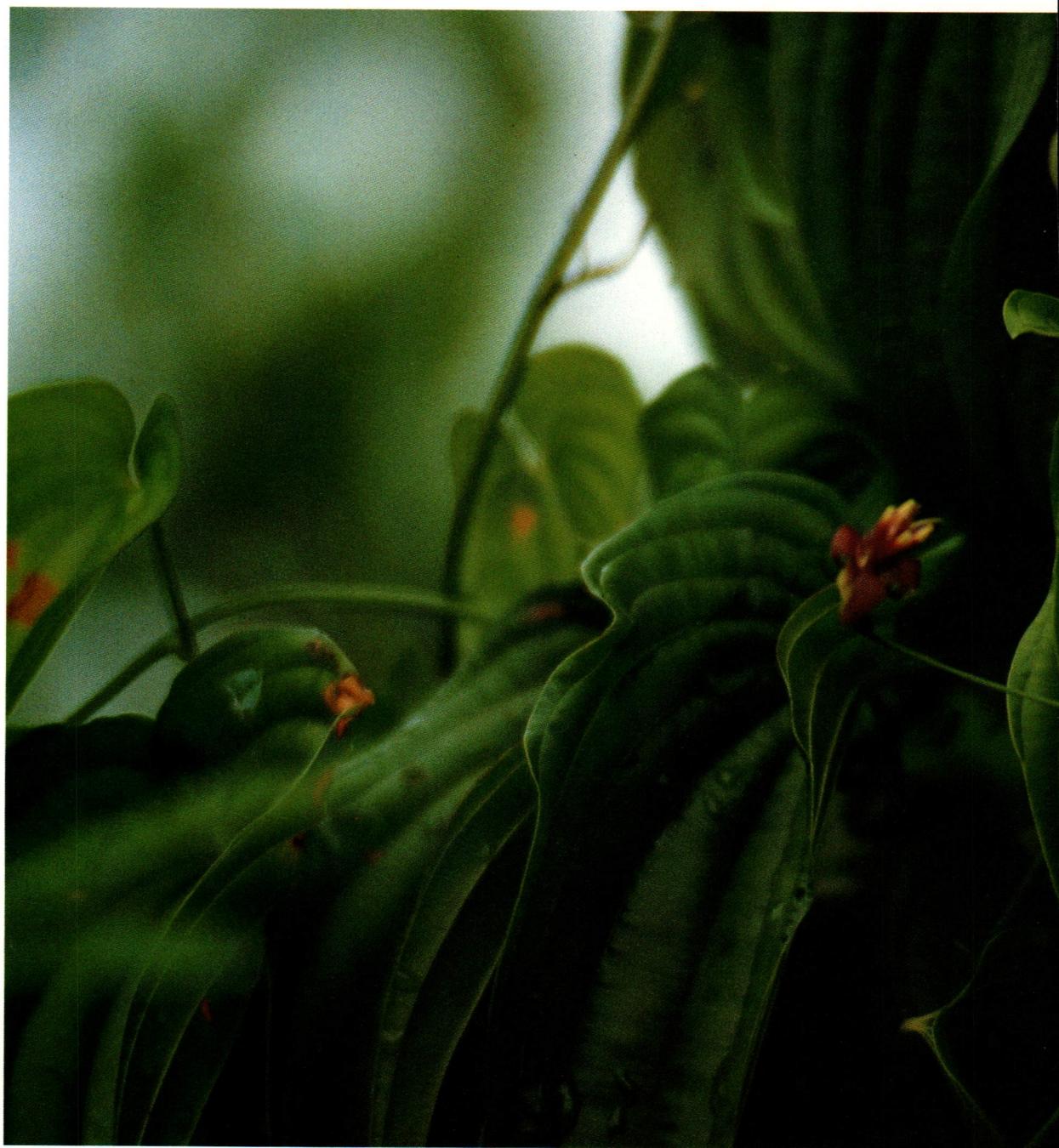

ไม้ล้มลุก โคนก้านแข็ง พับขึ้นตามป่าดงดิบ ป่าสน ป่าก่อ ป่าเต็งรัง ต้นบนดิน รักษาอาการท้องเดิน แก้ไข้ ใบสดใช้แก้อาการเจ็บคอ

Fa thalai

Andrographis paniculata

Perennial herb, 30-60 cm. high; common in mixed deciduous forests and in Pine-oak forests, Aerial parts are used as antidiarrhea, bilter tonic and antipyretic. Leaves are externally used for sore throat.

หนอนตายอยาก กะเพียด

พืชล้มลุก มีรากขนาดใหญ่เป็นกระ杰ก ชอบชื้นตามเชิงเขา รากใช้เป็นยาภายนอก รักษาหิด ชาหนอน หรือแพลงที่มีหนอนในวัวควาย しばบ่นปากไหที่บรรจุปลาสร้างปั๊องกันหนอนขึ้น

Non tai yak, Kaphiat

Stemonia tuberosa

Herb 20-30 cm. high with fasciculate roots; scattered in dry evergreen forests. Roots are externally used as scabicides in man and insecticides in cattle.

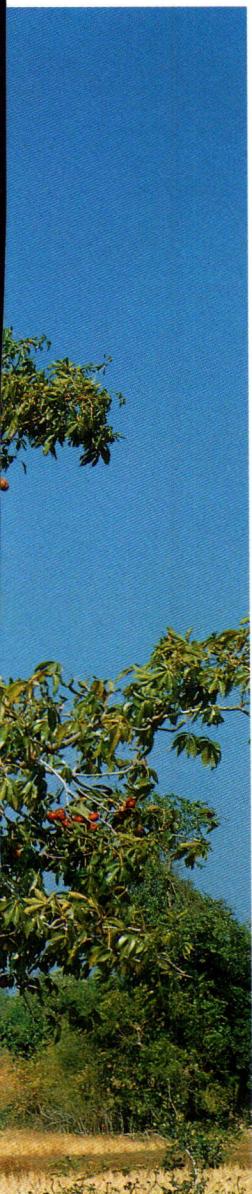
ສໍາໂຮງ

ໄນ້ຕັນ ດອກເມື່ອບານມຶກລິນແຮມັນ ຂຶ້ນດາມປ່າ
ຜລັດໃປ ໃປໃຫ້ເປັນຍາຮະບາຍ ພລເປັນຍາແກ້ອກາກ
ທ້ອງຮ່ວງ ເນື້ອໄໝ້ ທຳເຄົ່ອງເຮືອນ ລອງເທົ່າໄໝ້ ໃຍຈາກ
ຕັນ ທຳເຊືອກ ໂດຍເຂພາບເປັນເຊືອກທີ່ມີຄຸນກາພ
ດີມາກ ໃຊ້ສົນຕະພາຍວ່ວຄວາຍ

Samrong

Sterculia foetida

Large deciduous tree up to 30 m high; scattered in mixed deciduous forests. Leaves palmately compound. Decoction from leaves is used as laxative. Decoction from fruits is astringent, used as antidiarrhea.

யօပା

ไม้ต้นผลัดใบ สูงได้ถึง ๑๕ เมตร ใบเดี่ยว โคนใบสอบ
เป็นครีบ ผลเป็นผลกลุ่ม ขึ้นตามป่าเบญจพรรณทั่วไป

Yo pa

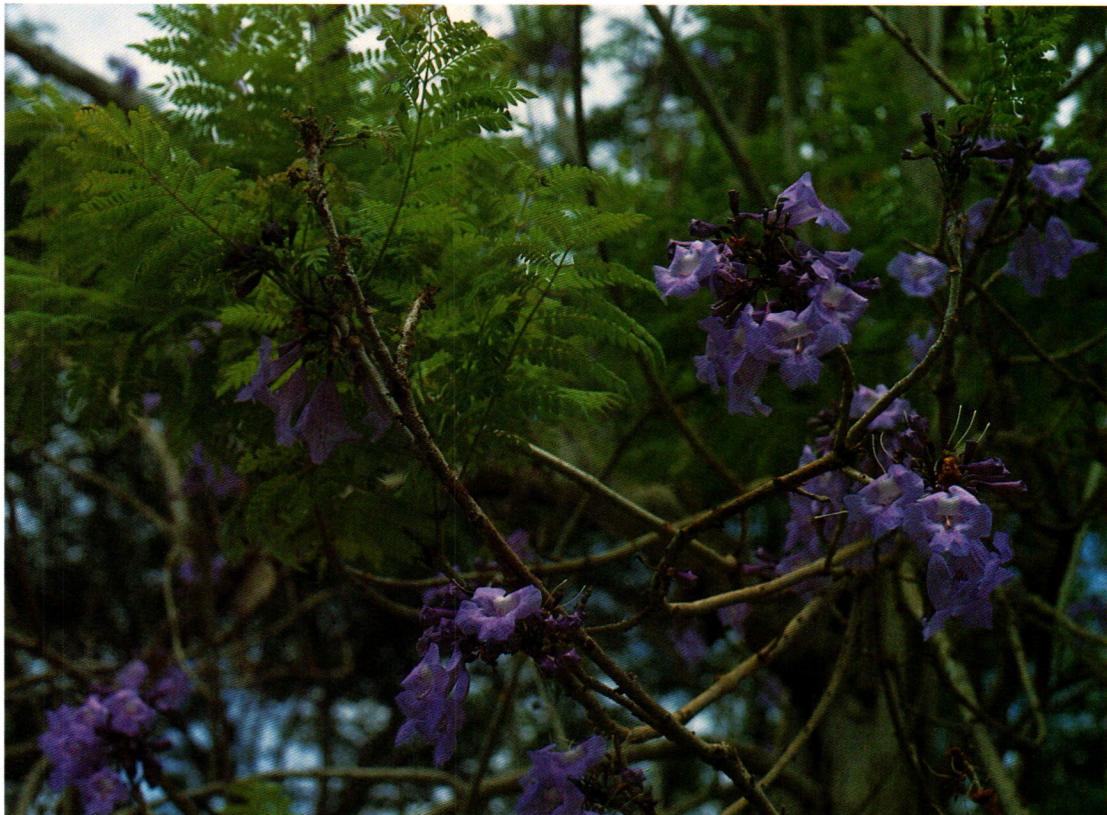
Morinda pubescens

Deciduous tree up to 15 m high; leaves simple, base attenuate; fruits aggregate; found in mixed deciduous forests.

គ្រឹទំរង

ឯកសារ

ម៉ោងដណ្ឌល ស្តីពី ១០ ម៉ែត្រ បែបរកបែប
ខនក ប្រុកដំឡើ

Jacaranda

Jacaranda filicifolia

Deciduous tree up to 10 m high; leaves compound,
pinnate; commonly cultivated as ornamental.

ສາລະລັກ ລູກປິນໄຫວ່ງ

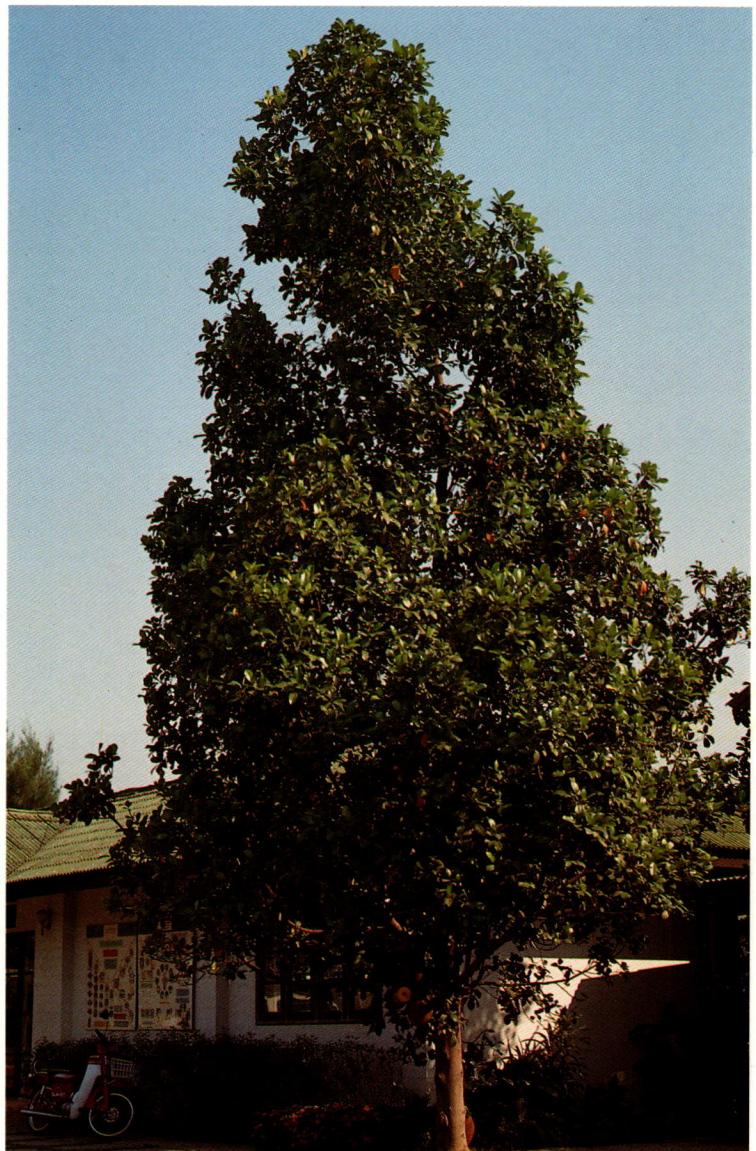
ໄມ້ຕົ້ນພັດໃບ ສູງໄດ້ເຖິງ 25 ເມຕຣ ອອກດອກເປັນ
ຂອງໃໝ່ຕາມລຳດັ່ນ ພົກຄມໃຫຍ່ ປຸກເປັນໄໜ້
ປະດັບ

Cannonball tree

Couroupita guianensis

Deciduous tree up to 25 m high; inflorescences
large from the trunk; fruit globose. Cultivated as
ornamental.

ម៉ោចត័ណ៌ ស្តុងໄដៃំ ២៥ មេត្រ ម៉ោចកាត់តាមុំ និងម៉ោចកាត់តាមីយោបន់ត័ណ៌
ដើរាក់នា ផលបែនិកលក្ខុន តាំងនកមិនអាមេរិក និយមប្រុកបែនិកម៉ោល

Jackfruit

Artocarpus heterophyllus

Tree up to 25 m high, monoecious; fruit with blunt spines; cultivated as fruit tree.

ชำมะนาด

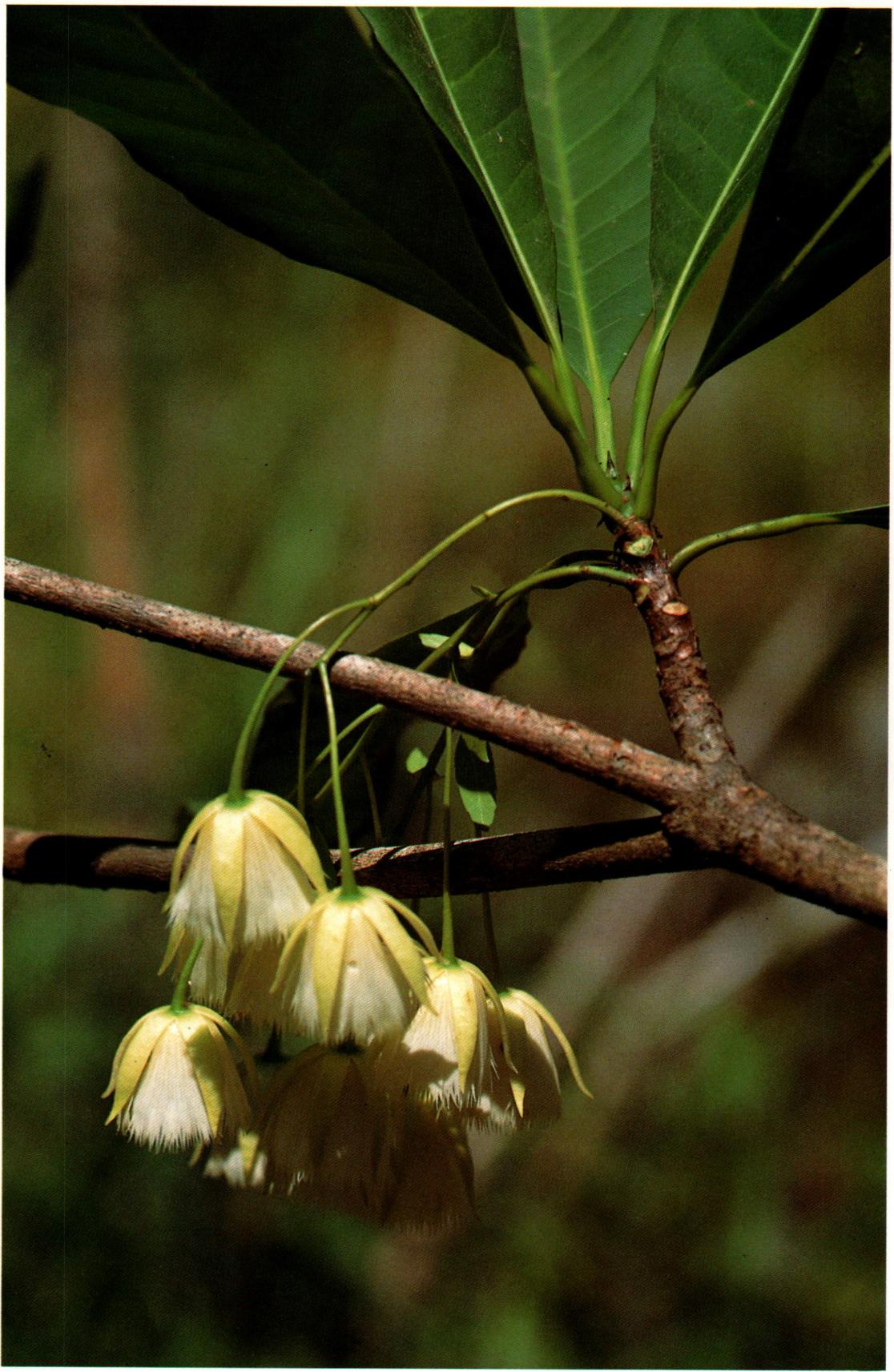

ไม้เลื้า ทุกส่วนมีน้ำยางขาว ใบเดี่ยวออกตรงข้าม
ดอกสีเทาอมเขียว มีกลิ่นหอม นิยมปลูกเป็นไม้
ประดับ

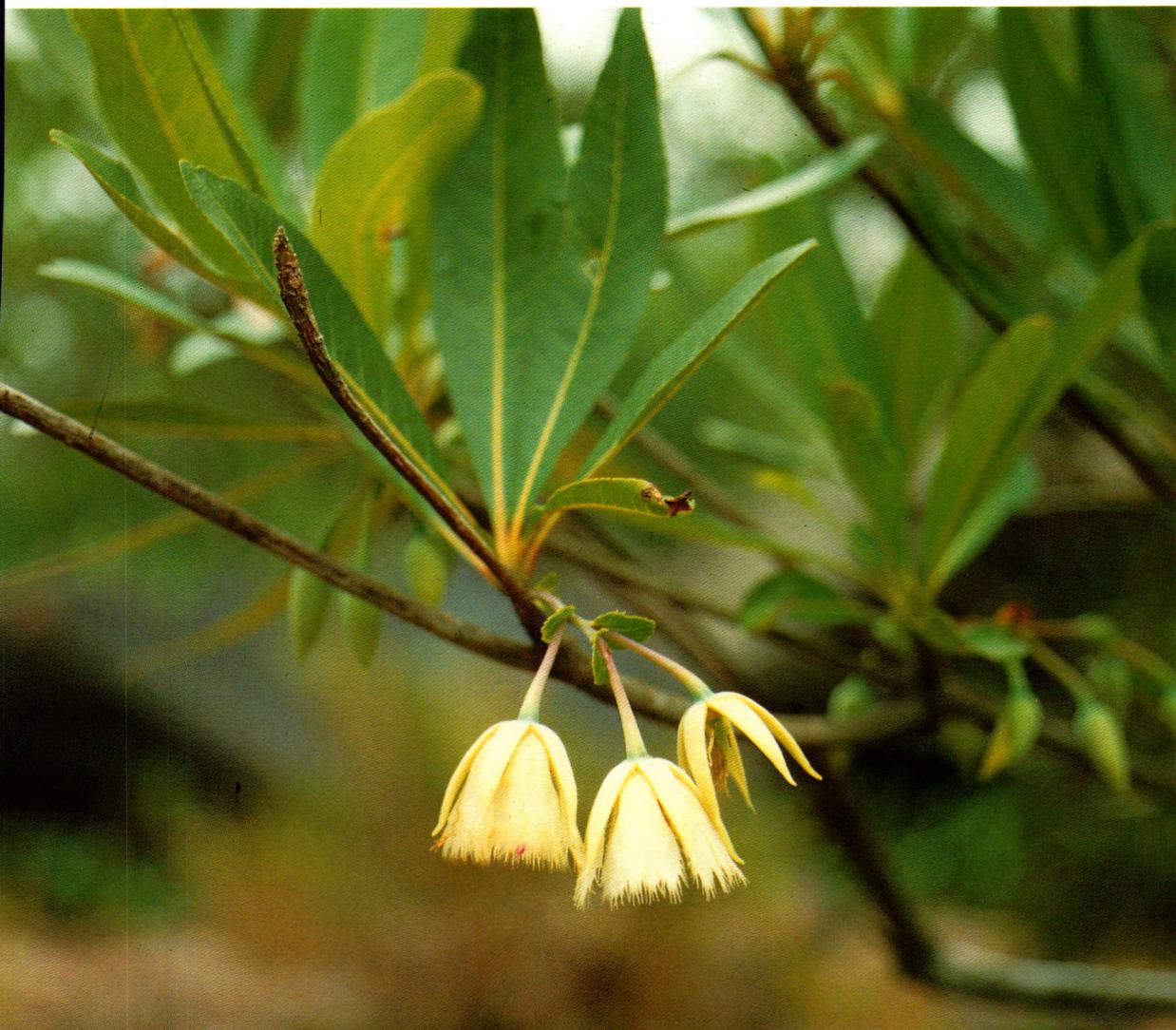
Chammanat

Vallaris globra

Climber, every part with milky juice; leaves simple, opposite; flowers greenish white; cultivated as ornamental.

ไคร้ย้อย

ไม้ต้นขนาดเล็ก สูงได้ถึง ๑๐ เมตร ใบเดี่ยว
เดียนสลับ ผลรูปรี ขึ้นในป้าคลัดใบ ตามริมฝั่งน้ำ

Khraiyoi

Elaeocarpus grandiflorus

Small tree up to 10 m high; leaves simple, spiral;
found in deciduous forests by stream.

ಡಡ්ගසේ

ไม้ต้นผลัดใบ สูงได้ถึง ๑๕ เมตร ใบเดี่ยวกว้างสั้น
ดอกมีลักษณะคล้าย กุหลิน โคนเชื่อมติดกันเล็กน้อย ติดท่อน
ผลกลมเล็ก ขึ้นตามป่าดิบแล้ง ตามชายห้วยและ
ชายเขา

Daeng samae

Schoutenia ovata

Deciduous tree, up to 15 m high; leaves simple,
alternate; calyx segments 5, base united, persistent;
fruit small; globose; found in dry evergreen
forests by stream and near foot hill.

สร้อยอินทนิล

ไม่ถูก ไปเดี่ยว รูปหัวใจ ออกตรงข้าม ดอกออก
เป็นช่อ ห้อยเป็นสาย นิยมปลูกเป็นไม้ประดับ

Bengal clockvine, Blue trumpet

Heavenly blue, Sky flower, Sky vine

Thunbergia grandiflora

Climber, leaves simple, opposite, cordate; inflorescences drooping; commonly cultivated as ornamental.

ทรงกลด

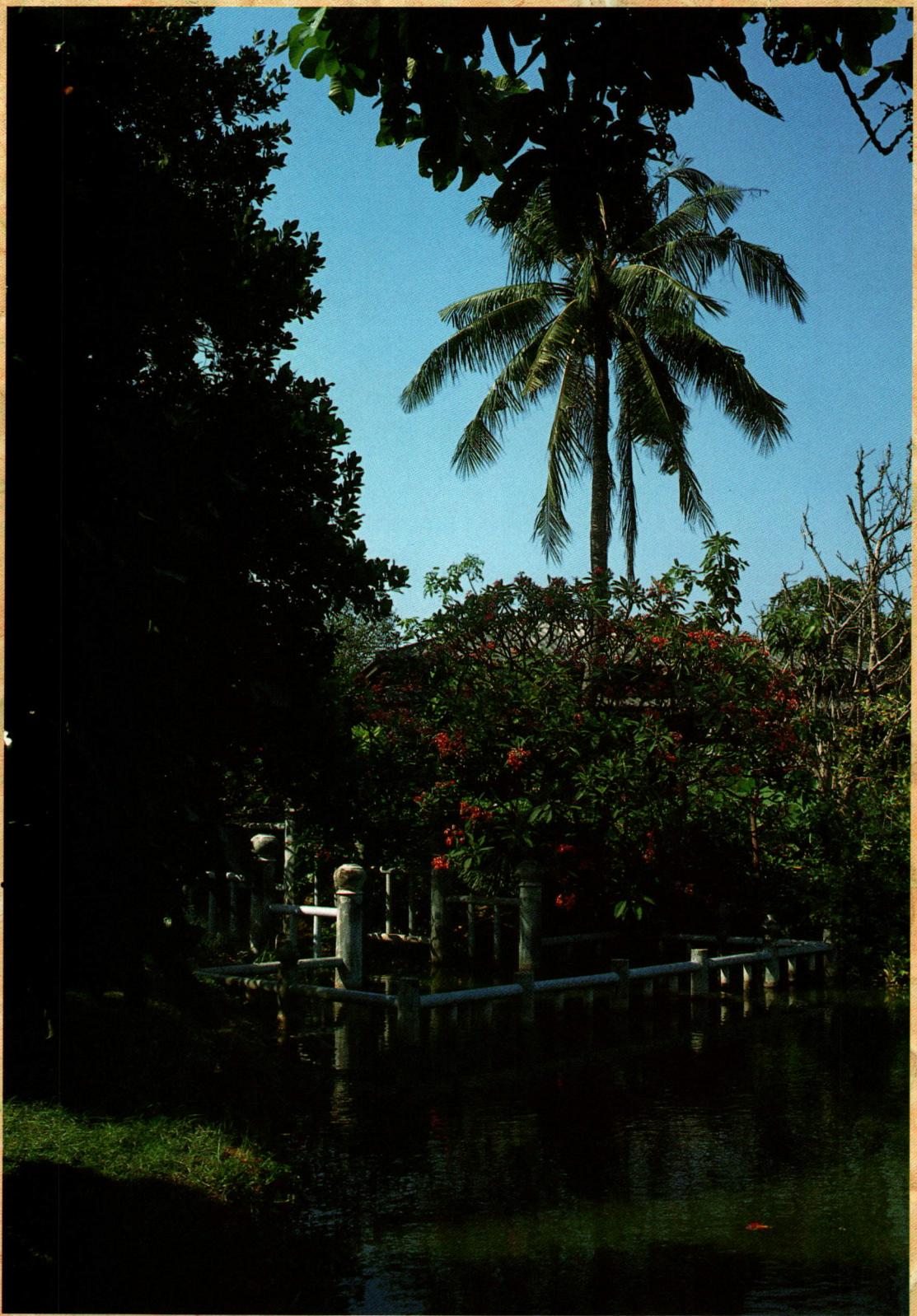

ไม้พุ่ม สูงได้ถึง ๓ เมตร ใบประกอบแบบขนนก มี
ใบย่อย ๓ คู่ ฝักรูปทรงกระบอก ปลูกเป็นไม้
ประดับ

Song krot

Cassia bicapsularis

Shrub up to 3 m high; leaves, pinnate, leaflets 3 pairs; pods inflated, cylindrical. Commonly Cultivated.

ศาลาดุสิตาลัย

พระตำหนักใหม่ไกลส่วนวรรณคดี

แปลงทดลองปลูกต้นยูคาลิปตัสร่วมกับอ้อย

บริเวณสวนญี่ปุ่น

บัญชีรายชื่อพรรณไม้สวนจิตรลดา

พรรณไม้ในสวนจิตรลดาตามรายชื่อจำนวน ๓๙๑ ชนิด เป็นพรรณไม้ที่พบทั่วไป จำพวกไม้ต้น (Tree-T) ไม้พุ่ม (Shrub-S) ไม้เลื้อย (Climber-C) ไม้พุ่มกึ่งเลื้อย (Scandent shrub-SS) ปาล์ม (Palm-P) และไผ่ (Bamboo-B) แต่ไม่รวมถึงวัชพืชจำพวกหญ้า (Grass-G) พรรณไม้ดอกไม้ประดับในแปลงปลูกอีกหลายชนิด ซึ่งจะเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอและพืชล้มลุก (Herb-H) ยกเว้นพืชล้มลุกและหญ้าในสวนสมุนไพร พรรณไม้ทั้ง ๓๙๑ ชนิด ได้จากการสำรวจเบื้องต้นในบริเวณพระตำหนักเรือนดัน (พ) สวนญี่ปุ่น (ญ) ป้ายางนา (ป) สวนสมุนไพร (ส) และบริเวณอื่นๆ ตามเส้นทางและตัวอาคาร (อ)

ชนิดพรรณไม้	ประเภท	พื้นเมือง	ต่างประเทศ	บริเวณที่พบ				
				พ	ญ	ป	ส	อ
วงศ์ ACANTHACEAE								
๑. พื้นทรายใจ <i>Andrographis paniculata</i> (Burm.f.) Nees	H	+					+	
๒. หองระโข <i>Barleria cristata</i> L.	S	+					+	
๓. เสลดพังพอน <i>Barleria lupulina</i> Lindl.	S	+					+	
๔. ลิ้นงูเห่า <i>Blepharis maderaspatensis</i> Heyne	H	+					+	
๕. พญาปล้องทอง, พญาหยอ <i>Clinacanthus nutans</i> (Burm.f.) Lindau	C	+					+	
๖. เสนนีyd <i>Justicia adhatoda</i> L.	S	+					+	
๗. ตระเขาวา <i>Justicia betonica</i> L.	S		+				+	
๘. หองพันซัง <i>Rhinacanthus nasutus</i> (L.) Kurz	S	+		+			+	

ชนิดพืช	ประเภท	พื้นเมือง	ต่างประเทศ	บริเวณที่พบ					
				พ	ญ	ป	ส	อ	
วงศ์ AGAVACEAE									
๙๙. หมากผู้ - หมากเมีย <i>Cordyline fruticosa</i> Goppert	S		+					+	
๑๐. จันทน์ผา <i>Dracaena loureiri</i> Gagnep.	S	+		+					
๑๑. ซองออฟอินเดีย <i>Dracaena reflexa</i> N.E.Br.	S		+	+					+
๑๒. หวานเยี้ยง <i>Dracaena timorensis</i> Kunth.	S		+	+					+
วงศ์ ALANGIACEAE									
๑๓. ปลี	T	+						+	
<i>Alangium salviifolium</i> (L.f.) Wang									
วงศ์ AMARYLLIDACEAE									
๑๔. พลับพลึง <i>Crinum asiaticum</i> L.	S	+						+	
วงศ์ ANACARDIACEAE									
๑๕. รัก	T	+							
<i>Gluta usitata</i> (Wall.) Ding Hou									
๑๖. มะม่วง	T	+			+	+			+
<i>Mangifera indica</i> L.									
๑๗. มะกอกผึ้ง	T		+						
<i>Spondias cytherea</i> Sonn.									
๑๘. มะกอก, มะกอกป่า	T	+							
<i>Spondias pinnata</i> Kurz									
วงศ์ ANNONACEAE									
๑๙. จำบูน	S	+			+				
<i>Anaxagorea javanica</i> Bl.									
๒๐. น้อยหน่า	T		+	+	+				+
<i>Annona squamosa</i> L.									

ชนิดพืช	ประเภท	พื้นเมือง	ต่างประเทศ	บริเวณที่พบ				
				พ	ญ	ป	ส	อ
๒๑. นมวัว <i>Anomianthus dulcis</i> Sincl.	C	+					+	
๒๒. กระวง, กระดังงาจีน <i>Artabotrys hexapetalus</i> (L.f.) Bhandari	C		+	+				
๒๓. กระดังงาไทย <i>Cananga odorata</i> Hook.f. & Th. var. <i>odorata</i>	T		+	+				+
๒๔. กระดังงาสงขลา <i>Cananga odorata</i> Hook.f. & Th. var. <i>fruticosa</i> (Craib) Corner	S	+			+			
๒๕. สายหยุด <i>Desmos chinensis</i> Lour.	C	+			+			+
๒๖. ลำดาวน์ <i>Melodorum fruticosum</i> Lour.	T	+			+	+		+
๒๗. ไสกอินเดีย, ไสกเซนคาเบรียล <i>Polyalthia longifolia</i> Benth. & Hook.f.	T		+	+	+	+		+
๒๘. นมแมว <i>Rauwenhoffia siamensis</i> Scheff.	C	+			+		+	
วงศ์ APOCYNACEAE								
๒๙. ชوانชุม <i>Adenium obesum</i> (Forssk.) Roemer & Schultes	S		+	+				+
๓๐. สัตบราวน์ <i>Alstonia scholaris</i> (L.) R.Br.	T	+			+			
๓๑. ชะลูด <i>Alyxia fascicularis</i> Benth.	C	+			+			+
๓๒. หิรัญญิการ์ <i>Beaumontia brevituba</i> Oliv.	C	+						+
๓๓. มะนาวไม้รุ้งไน <i>Carissa carandas</i> L.	S		+				+	

ชนิดพืชในไม้	ประเภท	พื้นเมือง	ต่างประเทศ	บริเวณที่พบ				
				พ	ญ	ป	ส	อ
๓๔. ยี่โภ <i>Nerium indicum</i> Mill.	S		+				+	+
๓๕. ลั่นทม, จำปาลา <i>Plumeria acutifolia</i> Poir.	S		+	+				+
๓๖. ลั่นทมขาว <i>Plumeria alba</i> L.	S		+	+	+			+
๓๗. ลั่นทมแดง <i>Plumeria rubra</i> L.	S		+	+				
๓๘. พุดสวน <i>Tabernaemontana divaricata</i> (L.) R.Br.	S		+					+
๓๙. ข้ามมะนาด <i>Vallaris glabra</i> Ktze.	C		+	+				
๔๐. ไมกมัน <i>Wrightia arborea</i> (Dennst.) Mabberley	T	+		+			+	
๔๑. ไมก, ไมกบ้าน <i>Wrightia religiosa</i> Benth.	T	+		+	+			
วงศ์ ARACEAE								
๔๒. ว่านน้ำ <i>Acorus calamus</i> L.	H	+					+	
๔๓. บุก <i>Amorphophallus campanulatus</i> Bl. ex Decne	H	+					+	
๔๔. ว่านสวนน้ำอยประเปง <i>Dieffenbachia seguine</i> Schott	S		+				+	
๔๕. ว่านเขียวหมื่นปี <i>Dieffenbachia</i> sp.	S		+				+	
วงศ์ ARALIACEAE								
๔๖. หนวดปลาหมึก <i>Brassaia actinophylla</i> Endl.	T		+					+

ชนิดพืชในไม้	ประเภท	พื้นเมือง	ต่างประเทศ	บริเวณที่พบ					
				พ	ญ	ป	ส	อ	
๔๗. เล็บครุฑ <i>Polyscias</i> sp.	S		+				+	+	+
วงศ์ ARAUCARIACEAE									
๔๘. สนธ์ตัว <i>Araucaria excelsa</i> R.Br.	T		+		+				+
วงศ์ ASCLEPIADACEAE									
๔๙. ขอบเขียว戴上 <i>Atherolepis pierrei</i> Cost.	C	+							+
๕๐. เอ็นอ่อน <i>Cryptolepis buchanani</i> Roem. & Schult.	C	+							+
๕๑. เถาหนัง <i>Taxocarpus</i> sp.	C	+		+					
วงศ์ AVERRHOACEAE									
๕๒. ตะลิงปลิง <i>Averrhoa bilimbi</i> L.	T		+						+
๕๓. มะเพื่อง <i>Averrhoa carambola</i> L.	T		+	+	+				
วงศ์ BIGNONIACEAE									
๕๔. แคบิด <i>Fernandoa adenophylla</i> (Wall. ex Don) Steen.	T	+		+					
๕๕. ศรีตรัง <i>Jacaranda filicifolia</i> Don	T			+	+				+
๕๖. แคหมู <i>Markhamia stipulata</i> (Wall.) Seem. ex K. Sch.	T	+		+					
๕๗. ปีปุ่ <i>Millingtonia hortensis</i> L.	T	+		+					+

ชนิดพืชในไม้	ประเภท	พื้นเมือง	ต่างประเทศ	บริเวณที่พบ					
				พ	ญ	ป	ส	อ	
๕๙. เพกา <i>Oroxylum indicum</i> (L.) Vent.	T	+		+					
๖๐. แคคแลด <i>Spathodea campanulata</i> Beau.	T		+						+
๖๑. แคคฝอย <i>Stereospermum fimbriatum</i> (Wall. ex Don) DC.	T	+			+		+		
๖๒. เหลืองอินเดีย <i>Tabebuia chrysantha</i> Nichols.	T		+		+		+		
๖๓. ธิรามบูชา, ชามพันธ์ทิพย์ <i>Tabebuia rosea</i> (Bertol.) DC.	T		+		+		+		+
๖๔. พวงแสด, หงอนนกยูง <i>Tecomaria capensis</i> Spach	C		+			+			+
วงศ์ BISCHOFIACEAE									
๖๕. เตีม, ประดู่ส้ม <i>Bischofia javanica</i> Bl.	T	+			+				
วงศ์ BIXACEAE									
๖๖. คำแลด <i>Bixa orellana</i> L.	T		+					+	
๖๗. ฝ้ายคำ <i>Cochlospermum religiosum</i> (L.) Alston	T		+			+	+	+	+
วงศ์ BOMBACACEAE									
๖๘. จิวดอกแดง <i>Bombax ceiba</i> L.	T	+				+			
๖๙. จิว <i>Bombax valetonii</i> Hochr.	T	+			+				
๗๐. นุ่น <i>Ceiba pentandra</i> Gaertn.	T		+		+		+		

ชนิดพืชในไม้	ประเภท	พื้นเมือง	ต่างประเทศ	บริเวณที่พบ					
				พ	ญ	ป	ส	อ	
๗๐. ทูเรียน <i>Durio zibethinus</i> L.	T		+	+					
วงศ์ BUDDLEJACEAE									
๗๑. ราชพฤกษ์ <i>Buddleja paniculata</i> Wall.	S		+	+					
วงศ์ BURSERACEAE									
๗๒. ตะคร้า <i>Garuga pinnata</i> Roxb.	T	+		+					
วงศ์ CAPPARIDACEAE									
๗๓. กุ่มบก <i>Crateva adansonii</i> DC.	T	+		+	+				
๗๔. กุ่มน้ำ <i>Creteva religiosa</i> Forst.f.	T	+			+				
วงศ์ CARICACEAE									
๗๕. มะลากอ <i>Carica papaya</i> L.	T		+	+		+	+	+	+
วงศ์ CASUARINACEAE									
๗๖. สนหะเล <i>Casuarina equisetifolia</i> J.R. & G. Forst.	T	+			+				+
วงศ์ COMBRETACEAE									
๗๗. สะแกนา <i>Combretum quadrangulare</i> Kurz	T	+			+		+		
๗๘. เล็บมือนาง <i>Quisqualis indica</i> L.	C	+					+	+	+
๗๙. รากพ่า <i>Terminalia alata</i> Heyne ex Roth	T	+		+					

ชนิดพืชในไม้	ประเภท	พื้นเมือง	ต่างประเทศ	บริเวณที่พบ				
				พ	ญ	ป	ส	อ
๙๐. สมอพิมาน <i>Terminalia bellirica</i> (Gaertn.) Roxb.	T	+		+			+	
๙๑. หูกวาง <i>Terminalia catappa</i> L.	T	+		+		+		+
๙๒. สมอไทย <i>Terminalia chebula</i> Retz.	T	+		+	+		+	
๙๓. สมอเตี้ย <i>Terminalia</i> sp.	T	+					+	
วงศ์ COMPOSITAE								
๙๔. ข้าวเจ้า <i>Pluchea indica</i> Less.	S	+					+	
วงศ์ COMMELINACEAE								
๙๕. กากหอยแครง <i>Tradescantia virginiana</i> L.	H		+				+	
วงศ์ CONVOLVULACEAE								
๙๖. ผักบุ้งทะเล <i>Ipomoea pes-caprae</i> Sweet	C	+					+	
๙๗. ลดาภัลฑ์ <i>Porana volubilis</i> Burm.	C	+		+				
วงศ์ CRASSULACEAE								
๙๘. คว่าดายหมายเป็น <i>Kalanchoe pinnata</i> (Lamk.) Pers.	H		+		+		+	
วงศ์ CUPRESSACEAE								
๙๙. สินແ殃 <i>Thuja orientalis</i> L.	T		+		+			+
วงศ์ CYCADACEAE								
๙๐. ปรงญี่ปุ่น <i>Cycas revoluta</i> Thunb.	S		+	+	+			

ชนิดพืช	ประเภท	พื้นเมือง	ต่างประเทศ	บริเวณที่พบ					
				พ	ญ	บ	ส	อ	
๙๑. ปรงเมกซิกัน <i>Zamia furfuracea</i> Ait.	S		+		+				
วงศ์ DAVALLIACEAE									
๙๒. พญานาคราช <i>Davallia solida</i> Sw.	Fern	+							+
วงศ์ DILLENIACEAE									
๙๓. มะดาด, ล้านนา <i>Dillenia indica</i> L.	T	+			+				
๙๔. ล้านชະวา <i>Dillenia suffruticosa</i> (Griff.) Martelli	S	+				+			+
๙๕. รัสสุคนธ์ <i>Tetracera loureiri</i> Pierre	C	+			+				
วงศ์ DIPTEROCARPACEAE									
๙๖. เคียง <i>Cotylelobium melanoxylon</i> Pierre	T	+							+
๙๗. ยางนา <i>Dipterocarpus alatus</i> Roxb.	T	+			+	+	+	+	+
๙๘. ยางกราด <i>Dipterocarpus intricatus</i> Dyer	T	+							+
๙๙. ยางมันหมู <i>Dipterocarpus kerrii</i> King	T	+							+
๑๐๐. เหียง <i>Dipterocarpus obtusifolius</i> Teijsm. ex Miq.	T	+							+
๑๐๑. ตะเคียงทอง <i>Hopea odorata</i> Roxb.	T	+			+				+
๑๐๒. ไนเรียว <i>Parashorea stellata</i> Kurz	T	+							+

ชนิดพืชในไม้	ประเภท	พื้นเมือง	ต่างประเทศ	บริเวณที่พบ				
				พ	ญ	ป	ส	อ
๑๐๓. สาลະ, สาละวินเดีย <i>Shorea robusta</i> Roxb.	T		+	+				
๑๐๔. พะยอม <i>Shorea roxburghii</i> G. Don	T	+		+	+		+	
๑๐๕. จันทน์กะพ้อ <i>Vatica diospyroides</i> Syming.	T	+		+			+	
๑๐๖. พันจำ <i>Vatica odorata</i> Syming.	T	+					+	
วงศ์ EBENACEAE								
๑๐๗. จัน - อิน <i>Diospyros decandra</i> Lour.	T		+	+	+	+	+	
๑๐๘. ลำบิด <i>Diospyros ferrea</i> Bakh.	T	+					+	
๑๐๙. มะพลับ <i>Diospyros malabarica</i> (Desr.) Kostel. var. <i>siamensis</i> (Hochr.) Phengklai	T	+		+	+		+	+
๑๑๐. มะเกลือ <i>Diospyros mollis</i> Griff.	T	+		+			+	
๑๑๑. ดีกดง <i>Diospyros pilosula</i> Hiern	T	+		+			+	
๑๑๒. ตะโก <i>Diospyros rhodocalyx</i> Kurz	T	+		+			+	+
วงศ์ EHRETIACEAE								
๑๑๓. ปอกหมัน <i>Cordia</i> sp.	T	+		+				
วงศ์ ELAEAGNACEAE								
๑๑๔. มะหลอด <i>Elaeagnus latifolia</i> L.	C	+		+			+	

ชนิดพืช	ประเภท	พื้นเมือง	ต่างประเทศ	บริเวณที่พบ					
				พ	ญ	ป	ส	อ	
วงศ์ ELAEOCARPACEAE									
๑๑๕. ไคร้ย้อย									
<i>Elaeocarpus grandiflorus</i> J.E. Smith	T	+							+
๑๑๖. มะกอกน้ำ	T	+			+				
<i>Elaeocarpus hygrophilus</i> Kurz									
วงศ์ EUPHORBIACEAE									
๑๑๗. มะไฟ									
<i>Baccaurea ramiflora</i> Lour.	T	+			+				
๑๑๘. ตองเตก									
<i>Baliospermum montanum</i> (Willd.) Muell. Arg.	S	+							+
๑๑๙. มะกา	T	+							+
<i>Bridelia ovata</i> Decne.									+
๑๒๐. ครามน้ำ	S	+							+
<i>Breynia retusa</i> Alston									+
๑๒๑. โกสัน	S			+					+
<i>Codiaeum variegatum</i> Bl.									
๑๒๒. เปล้านหลวง	T	+			+	+	+		
<i>Croton oblongifolius</i> Roxb.									
๑๒๓. เปล้าน้อย	S	+							+
<i>Croton sublyratus</i> Kurz									
๑๒๔. สลอด	S			+					+
<i>Croton tiglium</i> L.									
๑๒๕. ประคำไก่	T	+			+				+
<i>Drypetes roxburghii</i> Wall.									
๑๒๖. สลัดดี	S	+							+
<i>Euphorbia antiquorum</i> L.									
๑๒๗. ส้มเข้า	S			+					+
<i>Euphorbia ligularia</i> Roxb.									

ชนิดพืช	ประเภท	พื้นเมือง	ต่างประเทศ	บริเวณที่พบ				
				พ	ญ	ป	ส	อ
๑๒๙. กระปือเจดดี้								
<i>Excoecaria cochinchinensis</i> Lour. var. <i>viridis</i> Merr.	S		+	+			+	
๑๓๐. สนุุ่ดำ	S		+				+	+
<i>Jatropha curcas</i> L.								
๑๓๑. ผึ้นตัน	S		+				+	
<i>Jatropha multifida</i> L.								
๑๓๒. ปอเต้า								
<i>Mallotus</i> sp.	T	+		+				
๑๓๓. มะยม	T		+	+	+	+		+
<i>Phyllanthus acidus</i> Skeels								
๑๓๔. มะขามป้อม	T	+		+	+	+	+	
<i>Phyllanthus emblica</i> L.								
๑๓๕. ลิ้นหูง	S		+	+			+	+
<i>Ricinus communis</i> L.								
๑๓๖. ผักหวานบ้าน	S	+						+
<i>Sauvagesia androgynus</i> Merr.								
๑๓๗. ขันทองพญาบาท	T	+					+	
<i>Suregada multiflora</i> Baill.								
วงศ์ FLACOURTIACEAE								
๑๓๘. กระวายป่า								
<i>Casearia grewiaeefolia</i> Vent.	T	+		+				
๑๓๙. ผีหมอกบ	S	+		+				
<i>Casearia</i> sp.								
๑๔๐. ขานาง	T	+						+
<i>Homalium tomentosum</i> Benth.								
๑๔๑. กระเบาน้ำ, แก้วกานหลง								
<i>Hydnocarpus anthelmintica</i> Pierre ex Laness.	T	+		+	+	+	+	+
๑๔๒. กระเบาค่าง								
<i>Hydnocarpus castaneus</i> Kurz	T	+		+				

ชนิดพืช	ประเภท	พื้นเมือง	ต่างประเทศ	บริเวณที่พบ					
				พ	ญ	ป	ส	อ	
๑๔๙. กะเบากลัด <i>Hydnocarpus ilicifolius</i> King	T	+							+
วงศ์ GRAMINEAE									
๑๕๐. ไผ่สูง <i>Bambusa flexuosa</i> Munro	B	+			+				+
๑๕๑. ไผ่น้ำเต้า <i>Bambusa ventricosa</i> McClure	B		+		+	+			+
๑๕๒. ไผ่เหลือง <i>Bambusa vulgaris</i> Schrad	B	+			+	+	+		
๑๕๓. ไผ่ <i>Bambusa</i> sp.	B	+							+
๑๕๔. ตะไคร้หอม <i>Cymbopogon nardus</i> Rendle	G		+						+
๑๕๕. หญ้าคา <i>Imperata cylindrica</i> (L.) Beauv.	G	+							+
๑๕๖. ไผ่ราก <i>Thrysostachys siamensis</i> Gamble	B	+			+				
วงศ์ GUTTIFERAE									
๑๕๗. กะทิง, สารภีทะเล <i>Calophyllum inophyllum</i> L.	T	+			+			+	+
๑๕๘. ชะมวง <i>Garcinia cowa</i> Roxb.	T	+			+				
๑๕๙. มะพุด <i>Garcinia dulcis</i> Kurz	T	+				+			
๑๖๐. มังคุด <i>Garcinia mangostana</i> L.	T		+						+
๑๖๑. สารภี <i>Mammea siamensis</i> Kosterm.	T	+			+	+			+

ชนิดพืช	ประเภท	พื้นเมือง	ต่างประเทศ	บริเวณที่พบ				
				พ	ญ	ป	ส	อ
๑๕๕. บุนนาค <i>Mesua ferrea</i> L.	T	+		+				+
วงศ์ HYPERICACEAE								
๑๕๖. ตีว่า <i>Cratoxylum formosum</i> (Jack) Dyer subsp. <i>pruniflorum</i> (Kurz) Gogel	T	+			+			
วงศ์ LABIATAE								
๑๕๗. หมาลีบ <i>Coleus amboinicus</i> Lour.	H		+					+
๑๕๘. หญ้าหนวดแมว <i>Orthosiphon aristatus</i> Miq.	H	+						+
วงศ์ LAURACEAE								
๑๕๙. อบเชยญี่วน, กาวบูร <i>Cinnamomum camphora</i> (L.) J. Presl	T		+					+
๑๖๐. ข่าดัน <i>Cinnamomum illicioides</i> Cheval	T	+						+
๑๖๑. อบเชย <i>Cinnamomum bejolghota</i> (Ham.) Sweet	T	+						+
๑๖๒. ทำมัง <i>Litsea petiolata</i> Hook.f.	T	+						+
วงศ์ LECYTHIDACEAE								
๑๖๓. กระโน่น, กิกน้ำ <i>Barringtonia acutangula</i> Gaertn.	T	+						+
๑๖๔. ลูกปืนใหญ่, สาละลังกา <i>Couroupita guianensis</i> Aubl.	T		+	+	+	+		
๑๖๕. บัวสวรรค์ <i>Gustavia gracillima</i> Miers	T		+	+	+	+		

ชนิดพืชไม้	ประเภท	พื้นเมือง	ต่างประเทศ	บริเวณที่พบ				
				พ	ญ	ป	ส	อ
วงศ์ LEEACEAE								
๑๖๖. กะตังใบ <i>Leea indica</i> Merr.	S	+					+	
วงศ์ LEGUMINOSAE								
๑๖๗. มะกอกลำไยอก <i>Abrus pulchellus</i> Wall. ex Thw.	C	+					+	
๑๖๘. กระถินแวงค์ <i>Acacia auriculiformis</i> A. Cunn	T		+					+
๑๖๙. สีเดียดแก่น <i>Acacia catechu</i> (L.f.) Willd.	T	+					+	
๑๗๐. ฟื้มป้อม <i>Acacia concinna</i> (Willd.) DC.	C	+					+	
๑๗๑. มะกลาตาข้าง <i>Adenanthera pavonina</i> L. var. <i>microsperma</i> (T. & B.) Nielsen	T	+			+		+	
๑๗๒. มะค่าโมง <i>Afzelia xylocarpa</i> (Kurz) Craib	T	+			+		+	
๑๗๓. พฤกษ์ <i>Albizia lebbek</i> (L.) Benth.	T	+						+
๑๗๔. คาง <i>Albizia lebbekoides</i> (DC.) Benth.	T	+						+
๑๗๕. มะขามป่า <i>Albizia odoratissima</i> (L.f.) Benth.	T	+						+
๑๗๖. ถ่อน <i>Albizia procera</i> (Roxb.) Benth.	T	+			+		+	
๑๗๗. เนียง <i>Archidendron jiringa</i> (Prain) Nielsen	T	+					+	
๑๗๘. กานหลง <i>Bauhinia acuminata</i> L.	S		+				+	

ชนิดพืชไม้	ประเภท	พื้นเมือง	ต่างประเทศ	บริเวณที่พบ					
				พ	ญ	ป	ส	อ	
๑๗๙. เกาไฟ, โยธก้าเลี้ยง <i>Bauhinia integrifolia</i> Roxb.	C	+							+
๑๘๐. โคงคลาน <i>Bauhinia ornata</i> Kurz	C	+						+	
๑๘๑. ชงโค <i>Bauhinia purpurea</i> L.	T		+						+
๑๘๒. อรพิม <i>Bauhinia winitii</i> Craib	C	+						+	+
๑๘๓. อีศอกพวง <i>Brownea azira</i> Benth.	T		+		+				
๑๘๔. ทองกวาว <i>Butea monosperma</i> Ktze.	T	+			+	+			+
๑๘๕. สัวด <i>Caesalpinia bonduc</i> (L.) Roxb.	C	+						+	
๑๘๖. ตันหยง <i>Caesalpinia coriaria</i> (Jacq.) Willd.	T		+			+			
๑๘๗. ฝาง <i>Caesalpinia sappan</i> L.	SS	+						+	
๑๘๘. ชุมเห็ดเทศ <i>Cassia alata</i> L.	S		+					+	
๑๘๙. กัลปพฤกษ์ <i>Cassia bakeriana</i> Craib	T	+							+
๑๙๐. ทรงกลด <i>Cassia bicapsularis</i> L.	S		+		+				+
๑๙๑. ราชพฤกษ์, คูณ <i>Cassia fistula</i> L.	T	+			+			+	+
๑๙๒. แสมสาร <i>Cassia garrettiana</i> Craib	T	+			+			+	+
๑๙๓. ก้าฟพฤกษ์ <i>Cassia grandis</i> L.f.	T		+						+

ชนิดพืชในไม้	ประเภท	พื้นเมือง	ต่างประเทศ	บริเวณที่พบ					
				พ	ญ	ป	ส	อ	
๑๙๔. กาลพฤกษ์ <i>Cassia javanica</i> L.	T	+		+					+
๑๙๕. ขี้เหล็ก <i>Cassia siamea</i> Lamk.	T	+		+	+		+	+	
๑๙๖. ขี้เหล็กอเมริกา <i>Cassia spectabilis</i> DC.	T		+						+
๑๙๗. ผักเค็ด <i>Cassia sophora</i> L.	S		+				+		
๑๙๘. ทริงบากาล <i>Cassia surattensis</i> Burm.f.	S		+						+
๑๙๙. สะตือ <i>Crudia chrysanthia</i> (Pierre) K. Schum.	T	+			+				
๒๐๐. พะยูง, แดงจีน <i>Dalbergia cochinchinensis</i> Pierre ex Laness.	T	+		+	+		+	+	
๒๐๑. กระพี้เขากวาง <i>Dalbergia fusca</i> Pierre	T	+		+			+	+	
๒๐๒. กระพี้หยวก <i>Dalbergia lanceolaria</i> L.f. var. <i>lakhonensis</i> (Gagnep.) Niyomdham	T	+		+					
๒๐๓. หางนกยูงผู้ร้อง <i>Delonix regia</i> (Bojer ex Hook.) Raf.	T		+	+	+	+	+	+	+
๒๐๔. หางไนล์แดง, โลตัส <i>Derris elliptica</i> Benth.	C	+						+	
๒๐๕. กระถินหางกระรอก <i>Dichrostachys cinerea</i> Wight & Arn.	S		+		+				
๒๐๖. ทองหลางใบมน <i>Erythrina orientalis</i> (L.) Merr.	T	+							+

ชนิดพืชไม้	ประเภท	พื้นเมือง	ต่างประเทศ	บริเวณที่พบ				
				พ	ญ	ป	ส	อ
๒๐๗. ทองหลางใบเด่าง, ทองหลางลาย <i>Erythrina variegata</i> L.	T	+						+
๒๐๘. หลุมพอ <i>Intsia palembanica</i> Miq.	T	+					+	
๒๐๙. กะบิน <i>Leucaena leucocephala</i> (Lamarck) de Wit	T		+	+		+		+
๒๑๐. กะพี้จัน <i>Millettia brandisiana</i> Kurz	T	+		+		+		+
๒๑๑. อะเจ้าะ <i>Millettia leucantha</i> Kurz	T	+		+		+		
๒๑๒. รัดตม่า <i>Parkinsonia aculeata</i> L.	S		+		+			+
๒๑๓. นนทรี <i>Peltophorum pterocarpum</i> (DC.) Back. ex Heyne	T	+		+		+		+
๒๑๔. ประดู่แดง, วาสุเทพ <i>Phyllocarpus septentrionalis</i> Donn.	T		+	+	+			+
๒๑๕. มะขามเทศ <i>Pithecellobium dulce</i> (Roxb.) Benth.	T		+	+			+	+
๒๑๖. ประดู่บ้าน, ประดู่กิงอ่อน, อังสนาน <i>Pterocarpus indicus</i> Willd.	T	+		+	+			+
๒๑๗. ประดู่, ประดู่ป่า <i>Pterocarpus macrocarpus</i> Kurz	T	+		+	+		+	+
๒๑๘. جامจุรี, ก้ามปู, จำดา <i>Samanea saman</i> (Jacq.) Merr.	T		+	+	+	+		+
๒๑๙. โสกน้ำ <i>Saraca indica</i> L.	T	+		+				
๒๒๐. แคบ้าน <i>Sesbania grandiflora</i> (L.) Poir.	T		+					+

ชนิดพืช	ประเภท	พื้นเมือง	ต่างประเทศ	บริเวณที่พบ				
				พ	ญ	ป	ส	อ
๒๔๑. มะค่าแต้ม <i>Sindora siamensis</i> Teysm. ex Miq.	T	+		+				
๒๔๒. มะขาม <i>Tamarindus indica</i> L.	T		+		+		+	+
๒๔๓. แดง <i>Xylia xylocarpa</i> (Roxb.) Taub. var. <i>kerrii</i> (Craib & Hutch.) Nielsen	T	+		+				
วงศ์ LILIACEAE								
๒๔๔. ไบร์งฟ้า <i>Asparagus plumosus</i> Bakh.	C		+				+	
๒๔๕. ว่านหางจระเข้ <i>Aloe barbadensis</i> Mill.	S		+				+	
วงศ์ LOGANIACEAE								
๒๔๖. กันเกรา, คำเสา, มั่นปลา <i>Fagraea fragrans</i> Roxb.	T	+						+
วงศ์ LYTHRACEAE								
๒๔๗. ตะแบก, ตะแบกนา <i>Lagerstroemia floribunda</i> Jack	T	+		+			+	+
๒๔๘. ยี่เขียง <i>Lagerstroemia indica</i> L.	T		+	+			+	+
๒๔๙. เสลา, เสลาใบใหญ่, อินทรรซิต <i>Lagerstroemia louronii</i> Teijsm. & Binn.	T	+		+			+	+
๒๕๐. อินทนิล, อินทนิลน้ำ, อินทนิลสีชมพู <i>Lagerstroemia speciosa</i> Pers.	T	+		+	+		+	+

ชนิดพืชในไม้	ประเภท	พื้นเมือง	ต่างประเทศ	บริเวณที่พบ				
				พ	ญ	ป	ส	อ
วงศ์ MAGNOLIACEAE								
๒๓๑. จำปี <i>Michelia alba</i> DC.	T	+			+			
๒๓๒. จำปา <i>Michelia champaca</i> L.	T	+			+			
วงศ์ MALPIGHIACEAE								
๒๓๓. โนรา <i>Hiptage benghalensis</i> (L.) Kurz	SS	+			+			
๒๓๔. ชาใบหนาม <i>Malpighia coccigera</i> L.	S			+	+			
๒๓๕. พวงทองตัน <i>Thryallis glauca</i> Ktze.	S			+	+			+
๒๓๖. พวงทองเครือ <i>Tristellateia australasiae</i> A. Rich	C	+			+			
วงศ์ MALVACEAE								
๒๓๗. พุดตาน <i>Hibiscus mutabilis</i> L.	S			+				+
๒๓๘. ซีบ้า <i>Hibiscus rosa-sinensis</i> L.	S			+				+
๒๓๙. ผู้ระหง <i>Hibiscus schizopetalus</i> Hook.f.	S			+				+
วงศ์ MELASTOMATACEAE								
๒๔๐. พลองเห็นออด <i>Memecylon edule</i> Roxb.	T	+			+			
วงศ์ MELIACEAE								
๒๔๑. ประยงค์ <i>Aglaia odorata</i> Lour.	S	+			+			

ชนิดพืช	ประเภท	พื้นเมือง	ต่างประเทศ	บริเวณที่พบ				
				พ	ณ	ป	ส	อ
๒๔๒. สะเดาซัง <i>Azadirachta excelsa</i> (Jack) Jacobs.	T	+					+	
๒๔๓. สะเดา <i>Azadirachta indica</i> Juss.	T	+			+		+	+
๒๔๔. เลี่ยน <i>Melia azedarach</i> L.	T	+			+		+	
๒๔๕. กระท้อน <i>Sandoricum koetjape</i> (Burm.f.) Merr.	T	+			+	+		
๒๔๖. มะขอกกานีใบใหญ่ <i>Swietenia macrophylla</i> King	T		+					+
๒๔๗. มะขอกกานีใบเล็ก <i>Swietenia mahogani</i> Jacq.	T		+			+		+
๒๔๘. ยมห้อม <i>Toona ciliata</i> M. Roem.	T	+			+			
๒๔๙. ยมขาว <i>Trichilia connaroides</i> (W. & A.) Bentv.	T	+			+			
วงศ์ MENISPERMACEAE								
๒๕๐. เถาย่านาง <i>Tiliacora triandra</i> (Colebr.) Diels.	C	+					+	
๒๕๑. บราเด็ค <i>Tinospora crispa</i> (L.) Hook.f. & Thoms.	C	+					+	
วงศ์ MORACEAE								
๒๕๒. ขันนุน <i>Artocarpus heterophyllus</i> Lamk.	T		+					+
๒๕๓. สาเก <i>Artocarpus altilis</i> Fosberg	T		+	+	+	+		+

ชนิดพืช	ประเภท	พื้นเมือง	ต่างประเทศ	บริเวณที่พบ					
				พ	ญ	ป	ส	อ	
๒๕๔. บ่อกระสา <i>Broussonetia papyrifera</i> Vent.	T	+		+			+	+	+
๒๕๕. กร่าง <i>Ficus altissima</i> Bl.	T	+			+				
๒๕๖. ไช, ไทร <i>Ficus annulata</i> Bl.	T	+			+				
๒๕๗. ไทรย้อย, ไทรย้อยใบแหลม <i>Ficus benjamina</i> L.	T	+		+					
๒๕๘. ยางอินเดีย <i>Ficus elastica</i> Roxb.	T		+						+
๒๕๙. มะเดื่อปล้อง <i>Ficus hispida</i> L.f.	T					+	+		
๒๖๐. ไทรย้อยใบหุ่ง <i>Ficus microcarpa</i> L.f.	T	+			+	+			+
๒๖๑. โพธิ <i>Ficus religiosa</i> L.	T			+					+
๒๖๒. โพไทร, โพประสาท <i>Ficus rumphii</i> Bl.	T	+			+		+		
๒๖๓. มะเดื่อขัน <i>Ficus semicordata</i> J.E. Smith	T	+							+
๒๖๔. ไทร <i>Ficus sp.</i>	T	+			+				
๒๖๕. หม่อน <i>Morus alba</i> L.	S			+		+			+
๒๖๖. ข้อมย <i>Streblus asper</i> Lour.	T	+			+		+	+	+
วงศ์ MORINGACEAE									
๒๖๗. มะธูม <i>Moringa oleifera</i> Lamk.	T		+			+			+

ชนิดพืช	ประเภท	พื้นเมือง	ต่างประเทศ	บริเวณที่พบ				
				พ	ญ	ป	ส	อ
วงศ์ MUSACEAE								
๒๖๘. กล้วย <i>Musa sapientum L.</i>	S	+		+				+
วงศ์ MYRISTICACEAE								
๒๖๙. จันทน์เทศ <i>Myristica fragrans Houtt.</i>	T		+				+	
วงศ์ MYRSINACEAE								
๒๗๐. พิลังกาสา <i>Ardisia sp.</i>	S	+					+	
วงศ์ MYRTACEAE								
๒๗๑. แปรงลังขวด <i>Callistemon citrinus (Curt.) Skells</i>	T		+		+			+
๒๗๒. ยูคาลิปตัส (คามาล) <i>Eucalyptus camaldulensis Dehnh.</i>	T		+					+
๒๗๓. ยูคาลิปตัส <i>Eucalyptus sp.</i>	T		+	+				+
๒๗๔. เสเม็ด <i>Melaleuca cajuputi Powell</i>	T	+			+			
๒๗๕. ผึ้ง <i>Psidium guajava L.</i>	T		+	+				+
๒๗๖. กานพู <i>Syzygium aromaticum (L.) Merr. & L.M. Perry</i>	T		+				+	
๒๗๗. หัวก้า <i>Syzygium cumini (L.) Skeels</i>	T	+		+	+	+	+	+
๒๗๘. ชุมพุ <i>Syzygium jambos (L.) Alston</i>	T	+		+				

ชนิดพืช	ประเภท	พื้นเมือง	ต่างประเทศ	บริเวณที่พบ					
				พ	ญ	ป	ส	อ	
๒๗๙. ชุมพุ่มมะเหมี่ยด <i>Syzygium malaccense</i> (L.) Merr. & L.M. Perry	T	+		+	+				+
วงศ์ NYCTAGINACEAE									
๒๘๐. เพ็งฟ้า <i>Bougainvillea spectabilis</i> Willd.	SS		+	+	+	+			+
๒๘๑. บานเย็น <i>Mirabilis jalapa</i> L.	S		+					+	
๒๘๒. แสงจันทร์ <i>Pisonia grandis</i> R.Br.	S		+	+	+	+			+
วงศ์ OCHNACEAE									
๒๘๓. ข้างน้ำ, ตานกกรด <i>Ochna integerrima</i> (Lour.) Merr.	T	+						+	
วงศ์ OLEACEAE									
๒๘๔. พุทธชาติ <i>Jasminum auriculatum</i> Vahl.	C		+		+				
๒๘๕. มะลิไส้เก่า <i>Jasminum elongatum</i> (Bergius) Willd.	C	+			+				
๒๘๖. มะลิเดือย <i>Jasminum pubescens</i> Willd.	C	+			+				
๒๘๗. มะลิไส้เก่า <i>Jasminum scandens</i> (Retz.) Vahl	C	+			+				
วงศ์ OLEACEAE									
๒๘๘. มะลิ <i>Jasminum</i> sp.	C	+						+	

ชนิดพืชใน	ประเภท	พื้นเมือง	ต่างประเทศ	บริเวณที่พบ				
				พ	ญ	ป	ส	อ
วงศ์ ORCHIDACEAE								
๒๘๙. กะเรกะร่อน <i>Cymbidium simulans</i> Rolfe	Orchid	+		+	+	+		+
วงศ์ PALMAE								
๒๙๐. ห่วย <i>Calamus</i> spp.	C	+				+		+
๒๙๑. เต่าร้างแดง <i>Caryota mitis</i> Lour.	P	+				+	+	
๒๙๒. ปาล์มไฝ <i>Chamaedorea erumpens</i> Moore	P		+					+
๒๙๓. หมากเหลือง <i>Chrysalidocarpus lutercens</i> Wendl.	P		+		+	+		+
๒๙๔. มะพร้าว <i>Cocos nucifera</i> L.	P	+			+	+		+
๒๙๕. ปาล์มน้ำมัน <i>Elaeis guineensis</i> Jacq.	P		+					+
๒๙๖. ตาลน้ำเงิน <i>Latania loddigesii</i> Mart.	P		+					+
๒๙๗. ปาล์มจีน <i>Licuala grandis</i> Wendl.	P	+						+
๒๙๘. ปาล์มขาว <i>Livistona rotundifolia</i> Mart.	P		+		+	+		
๒๙๙. ตาลทะเล <i>Lodoicea maldivica</i> Pers.	P		+					+
๓๐๐. อินทผลัม <i>Phoenix dactylifera</i> L.	P		+					+
๓๐๑. ปาล์มสิบสองปันนา <i>Phoenix loureiri</i> Kunth	P		+			+		+

ชนิดพืช	ประเภท	พื้นเมือง	ต่างประเทศ	บริเวณที่พบ				
				พ	ญ	ป	ส	อ
๓๐๒. หมากเขียว <i>Ptychosperma macarthurii</i> Wendl.	P		+		+			
๓๐๓. จัง <i>Rhapis humilis</i> Bl.	P		+		+			
๓๐๔. ปาล์มขาวด <i>Roystonea regia</i> (HBK.) O.F. Cook	P		+				+	
๓๐๕. หมากเยอร์มัน, หมากนวล <i>Veitchia merrillii</i> H.E. Moore	P		+				+	
วงศ์ PANDANACEAE								
๓๐๖. เตยห้อม <i>Pandanus amaryllifolius</i> Roxb.	S					+	+	
๓๐๗. เตยทะเล, ลำเจี๊ยบ <i>Pandanus odoratissimus</i> L.f.	T	+						+
๓๐๘. เตยด่าง <i>Pandanus tectorius</i> Bl.	T	+		+	+			
๓๐๙. เตยไห่ปู <i>Pandanus</i> sp.	T	+			+			+
วงศ์ PASSIFLORACEAE								
๓๑๐. เสาวรส <i>Passiflora laurifolia</i> L.	C		+	+				
วงศ์ PIPERACEAE								
๓๑๑. ดีปลี <i>Piper retrofractum</i> Vahl	C	+					+	
๓๑๒. พิริกไทย <i>Piper nigrum</i> L.	C		+				+	
๓๑๓. ข้าพูด <i>Piper sarmentosum</i> Roxb.	H	+					+	

ชนิดพืชในไม้	ประเภท	พื้นเมือง	ต่างประเทศ	บริเวณที่พบ					
				พ	ญ	ป	ส	อ	
วงศ์ POLYGONACEAE									
๓๑๔. อุ่นทะล, ครุฑทะล <i>Coccoloba uvifera</i> L.	S	+				+			
วงศ์ PTERIDACEAE									
๓๑๕. เฟินทะล, ปรงทะล <i>Acrostichum aureum</i> L.	S	+			+				
วงศ์ PUNICACEAE									
๓๑๖. ทับทิม <i>Punica granatum</i> L.	S			+					+
วงศ์ RHAMNACEAE									
๓๑๗. พุทรา <i>Ziziphus mauritiana</i> Lamk.	T	+			+				+
วงศ์ RHIZOPHORACEAE									
๓๑๘. เนียงพร้านางแeko <i>Carallia brachiata</i> Merr.	T	+			+				+
วงศ์ ROSACEAE									
๓๑๙. มะพอก <i>Parinari amanense</i> Hance	T	+							+
วงศ์ RUBIACEAE									
๓๒๐. กาแฟ <i>Coffea</i> sp.	S			+					+
๓๒๑. พุดขี้อน, พุดรักษา <i>Gardenia jasminoides</i> Ellis	S			+	+				
๓๒๒. พุดลา <i>Gardenia</i> sp.	S			+					+
๓๒๓. กว้ำว <i>Haldina cordifolia</i> (Hook.f.) Ridsd.	T	+			+				

ชนิดพืชใหม่	ประเภท	พื้นเมือง	ต่างประเทศ	บริเวณที่พบ				
				พ	ญ	ป	ส	อ
๓๒๔. อุ่นไก, ส้มกบ <i>Hymenodictyon excelsum</i> Wall.	T	+		+			+	
๓๒๕. เข็มพวงขาว <i>Ixora finlaysoniana</i> Wall.	S	+		+			+	
๓๒๖. เข็มเศรษฐี <i>Ixora macrothyrsa</i> Teijsm. & Binn.	S		+	+	+	+		+
๓๒๗. เข็มแดง <i>Ixora</i> sp.	S		+	+	+			+
๓๒๘. กระทุมนา <i>Mitragyna diversifolia</i> (Wall. ex Don) Havil.	T	+						+
๓๒๙. ตุ้มกว้าง <i>Mitragyna rotundifolia</i> (Roxb.) Ktze.	T	+						+
๓๓๐. ยอดป้าน <i>Morinda citrifolia</i> L.	T		+				+	+
๓๓๑. ยอดป่า <i>Morinda pubescens</i> Sm.	T	+			+			+
๓๓๒. ดอนป่า “อ้อโรร่า” <i>Mussaenda philippica</i> Rich. “Aurorae”	S		+					+
๓๓๓. ดอนป่า “ควินซิริกิติ์” <i>Mussaenda philippica</i> Rich. “Queen Sirikit”	S		+					+
๓๓๔. ก้านเหลือง, กระทุม <i>Nauclea orientalis</i> L.	T	+			+			
๓๓๕. คัดเด้าเครือ <i>Oxyceros horridus</i> Lour.	C	+					+	+
วงศ์ RUTACEAE								
๓๓๖. มะตูม <i>Aegle marmelos</i> Corr.	T	+		+			+	

ชนิดพืชไม้	ประเภท	พื้นเมือง	ต่างประเทศ	บริเวณที่พบ				
				พ	ญ	ป	ส	อ
๓๓๙. มะนาว <i>Citrus aurantifolia</i> Swing	T		+				+	
๓๔๐. มะกรูด <i>Citrus hystrix</i> DC.	T	+					+	
๓๓๙. มะนาวไม้รูหิน <i>Citrus limon</i> Burm.f.	T		+				+	
๓๔๐. ส้มโอม <i>Citrus maxima</i> (J. Burm.) Merr.	T		+	+				
๓๔๑. ส้มมีด <i>Citrus medica</i> L. var. <i>sarcodactylis</i> Swing	T		+				+	
๓๔๒. มะขวิด <i>Feronia limonia</i> Swing	T	+			+		+	
๓๔๓. เขยเดาดาย <i>Glycosmis pentaphylla</i> Corr.	S	+					+	
๓๔๔. แก้ว <i>Murraya paniculata</i> Jack	S	+			+	+	+	
วงศ์ SAPINDACEAE								
๓๔๕. ต่อไส้ <i>Allophylus cobbe</i> Bl.	S	+					+	
๓๔๖. ลำไย <i>Dimocarpus longan</i> Lour.	T	+			+	+	+	+
๓๔๗. มะหวาน <i>Lepisanthes rubiginosa</i> Leenh.	T	+					+	
๓๔๘. ลิ้นจี่ <i>Litchi chinensis</i> Sonn.	T	+			+			
วงศ์ SAPOTACEAE								
๓๔๙. สตาร์แอปเปิล <i>Chrysophyllum cainito</i> L.	T		+					+

ชนิดพืช	ประเภท	พื้นเมือง	ต่างประเทศ	บริเวณที่พบ					
				พ	ญ	ป	ส	อ	
๓๕๐. มะชาง <i>Madhuca grandiflora</i> Fletcher	T	+		+					
๓๕๑. พิกุล <i>Mimusops elengi</i> L.	T	+		+	+	+	+	+	+
วงศ์ SCROPHULARIACEAE									
๓๕๒. นีอ่อน <i>Leucophyllum frutescens</i> Johnston	S		+	+	+	+			+
วงศ์ SIMAROUBACEAE									
๓๕๓. ราขดีด <i>Brucea javanica</i> (L.) Merr.	S	+							+
๓๕๔. ประทัดจีน <i>Quassia amara</i> L.	S		+						+
วงศ์ SOLANACEAE									
๓๕๕. ลำโพง <i>Datura metel</i> L.	S		+						+
๓๕๖. มะโรงเครือ <i>Solanum trilobatum</i> L.	C	+							+
วงศ์ SONNERATIACEAE									
๓๕๗. ลำพู <i>Sonneratia caseolaris</i> Engl.	T	+							
วงศ์ STEMONACEAE									
๓๕๘. หนอนตายยาก <i>Stemona tuberosa</i> Lour.	H	+							+
วงศ์ STERCULIACEAE									
๓๕๙. ปอกเลี้ยงฝ่าย <i>Eriolaena candollei</i> Wall.	T	+							
๓๖๐. หัสดุนเทศ <i>Kleinhovia hospita</i> L.	T		+				+		

ชนิดพืช	ประเภท	พื้นเมือง	ต่างประเทศ	บริเวณที่พบ				
				พ	ญ	ป	ส	อ
๓๖๑. จันทน์ชะมด <i>Mansonia gagei</i> Drumm.	T	+					+	
๓๖๒. สำโรง <i>Sterculia foetida</i> L.	T	+		+		+	+	
วงศ์ STRELITZIACEAE								
๓๖๓. กล้วยพัด <i>Ravenala madagascariensis</i> F.S. Gmel.	S		+					+
วงศ์ STRYCHNACEAE								
๓๖๔. แสรลงใจ <i>Strychnos nux-vomica</i> L.	T	+					+	
วงศ์ THUNBERGIACEAE								
๓๖๕. สวายอินทนิล <i>Thunbergia grandiflora</i>	C	+						+
วงศ์ THYMELAEACEAE								
๓๖๖. กฤษณา <i>Aquilaria crassna</i> Pierre ex H. Lec.	T	+						+
วงศ์ TILIACEAE								
๓๖๗. ตะขบบ้าน <i>Muntingia calabura</i> L.	T		+	+	+			+
๓๖๘. แดงแสม, สายนาฬิก <i>Schoutenia ovata</i> Korth.	T	+				+		
วงศ์ ULMACEAE								
๓๖๙. กระเชา, กระเจา, มหาเหงียว <i>Holoptelea integrifolia</i> Planch.	T	+		+			+	

ชนิดพืชไม้	ประเภท	พื้นเมือง	ต่างประเทศ	บริเวณที่พบ				
				พ	ญ	ป	ส	อ
วงศ์ VERBENACEAE								
๓๗๐. สำมะงา <i>Clerodendrum inerme</i> Gaertn.	S	+					+	
๓๗๑. พนมสวรรค์ <i>Clerodendrum paniculatum</i> L.	S	+					+	
๓๗๒. อัคคีทวาร <i>Clerodendrum serratum</i> Spreng.	S	+					+	
๓๗๓. บุหงาส่าหรี <i>Citharexylum spinosum</i> L.	S		+	+	+	+	+	
๓๗๔. เทียนหยด, พองสมุทร <i>Duranta repens</i> L.	S		+	+	+	+	+	+
๓๗๕. ซ้องแมว <i>Gmelina philippensis</i> Cham.	S	+			+	+	+	
๓๗๖. กวرونิการ์ <i>Nyctanthes arbor-tristis</i> L.	S		+	+	+			
๓๗๗. สัก <i>Tectona grandis</i> L.f.	T	+			+		+	+
๓๗๘. คันทีเขามา <i>Vitex negundo</i> L.	S		+				+	
๓๗๙. ตีนนก <i>Vitex pinnata</i> L.	T	+			+			
๓๘๐. คันทีสองขา <i>Vitex trifolia</i> L.	S	+					+	
วงศ์ VITIDACEAE								
๓๘๑. ส้มสันดาน <i>Cissus hastata</i> Miq.	C	+					+	
๓๘๒. เก้าเพชรสี่ขาต <i>Cissus quadrangularis</i> L.	C	+					+	

ชนิดพืชในวงศ์	ประเภท	พื้นเมือง	ต่างประเทศ	บริเวณที่พบ				
				พ	ญ	ป	ส	อ
วงศ์ ZINGIBERACEAE								
๓๙๓. ข่า <i>Alpinia galanga</i> (L.) Sw.	H		+				+	
๓๙๔. กระชาย <i>Boesenbergia rotunda</i> (L.) Mansf.	H	+					+	
๓๙๕. เครื่องหมายนา <i>Costus speciosus</i> (Koen.) Smith	H	+					+	
๓๙๖. ขมิ้นชัน, ขมิ้นขาว <i>Curcuma longa</i> L.	H	+					+	
๓๙๗. ว่านชักมดลูก <i>Curcuma xanthorrhiza</i> Roxb.	H		+				+	
๓๙๘. ขมิ้นข้อย <i>Curcuma zedoaria</i> (Christm.) Roscoe	H		+				+	
๓๙๙. เปราะหอม <i>Kaempferia roscoea</i> Wall.	H	+					+	
๔๐๐. จิจิ <i>Zingiber officinale</i> Roscoe	H	+					+	
๔๐๑. กะทีอ <i>Zingiber zerumbet</i> (L.) Smith	H	+					+	
๔๐๒. แก้วเจ้าจอม <i>Guaiacum officinale</i> L.	S		+					+

คำสั่งคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ

ที่ ๖๐/๒๕๓๕

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อจัดทำหนังสือ “สวนจิตรลดาพฤกษาพรรณ”

เพื่อสนับสนุนพระราชดำริในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในเรื่องการรวมพลคนไม่ในบริเวณพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน อาศัยอำนาจตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๒๖๑/๒๕๓๕ ลงวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๓๕ เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อจัดทำหนังสือ “สวนจิตรลดาพฤกษาพรรณ” โดยให้มีหน้าที่พิจารณา รวบรวมข้อมูล ตลอดจนคุณประโภช์ และภาพถ่ายพรรณไม้ชนิดต่างๆ ภายในบริเวณพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน เพื่อจัดพิมพ์เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ นำเสนอทั่วโลก ประกอบด้วย

๑. นายแก้วขวัญ	วัชชิโรทัย	เป็นอนุกรรมการที่ปรึกษา
๒. นายเต็ม	สมิตินันทน์	เป็นอนุกรรมการที่ปรึกษา
๓. นายจำลอง	เพ็งคล้าย	เป็นอนุกรรมการที่ปรึกษา
๔. นายวิลัศ	สิงหวิสัย	เป็นประธานอนุกรรมการ
๕. นายอวัชชัย	สันติสุข	เป็นรองประธานอนุกรรมการ
๖. เก้าชัยราษฎร์ไบร์	เหมือนวงศ์ญาติ	เป็นอนุกรรมการ
๗. นางลิน่า	ผู้พัฒนาพงศ์	เป็นอนุกรรมการ
๘. นางดวงทิพย์	สุรินทร์ชาติป	เป็นอนุกรรมการ
๙. นายสหัส	บุญญาวิวัฒน์	เป็นอนุกรรมการ
๑๐. นายกิตติ	ขันธ์มิตร	เป็นอนุกรรมการ
๑๑. นายชนนະ	พรหมเดช	เป็นอนุกรรมการ

๑๒. นายธิวัชชัย	วงศ์ประเสริฐ	เป็นอนุกรรมการ
๑๓. นางอัจฉพรรณ	บุญเจริญ	เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ
๑๔. นายประยุทธ	ปัญญาศิริ	เป็นอนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๕. นายวราภรณ์	อังประทีป	เป็นอนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ถึง ณ วันที่ ๒๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๙

(นายนิยม พุวนิช)

รองนายกรัฐมนตรี

ประธานคณะกรรมการเอกอัครราชทูตของชาติ

คณะผู้จัดทำหนังสือ
“สวนจิตรลดาพฤษภาพรรณ”

ที่ปรึกษา

นายแก้ววัฒน์ วัชโภัย
นายเต็ม สมิตินันทน์
นายจำลอง เพ็งคล้าย

ประธาน

นายวิลาศ สิงหวิสัย

บรรณาธิการ

นายธวัชชัย สันติสุข

กองบรรณาธิการ

เภสัชกรหญิงพยาบาล	เหมือนวงศ์ญาติ	นางลีนา	ผู้พัฒนาพงศ์
นางดวงทิพย์	สุรินทร์ทาธิป	นายสหัส	บุญญาภิวัฒน์
นายกิตติ	ขันธ์มิตร	นายชนะ	พรหมเดช
นายอวัชชัย	วงศ์ประเสริฐ	นางอัจฉราพรรณ	บุญเจริญ
นายประยุทธ	ปัญญาศิริ	นายวรรุณิ	อังประทีป

ภาษาอังกฤษ

นางดวงทิพย์ สุรินทร์ทาธิป

ภาพ

สำนักพระราชวัง

กองงานในพระองค์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
หอพรรณไม้ กรมป่าไม้

ช่างภาพ

นายธวัชชัย สันติสุข
นายประยุทธ ปัญญาศิริ

ศิลปกรรม

นายประยุทธ ปัญญาศิริ
นายวรรุณิ อังประทีป
นางสาวอรวรรณ ชมภูพิพิร্য

พิมพ์ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๓๘

จำนวนพิมพ์ ๕,๐๐๐ เล่ม

พิมพ์ บริษัท ออมรินทร์พรินติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน)

โทร. ๙๙๙-๑๐๑๐

ISBN : 974-8363-59-7

ตอกอุตพิด

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีรับสั่งกับคณะผู้จัดทำ หนังสือสวนจิตรลดาพุกษาพราณ เมื่อคราวเสด็จเยือนหอพราณไม้ กรมป่าไม้ เป็นการส่วนพระองค์ว่า

“ตอนเด็กๆ เคยเห็นต้นอุตพิดขึ้นเต็มไปหมดในสวนจิตรลดา ตอนนี้ไม่ทราบว่ามีอีกหรือเปล่า เพราะมีการปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่ในสวนจิตรลดาอยู่เสมอ”

